

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

**ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ
- ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΙΡΕΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ**

ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΝΑΞΑΚΗΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΠΡΕΒΕΖΑ ΜΑΙΟΣ 2017

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ
- ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΙΡΕΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΝΑΞΑΚΗΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΠΡΕΒΕΖΑ ΜΑΙΟΣ 2017

**THE STRUCTURE OF THE ADMINISTRATIVE
ARRANGEMENT OF THE ELECTED REGIONAL BODY
OF EPIRUS**

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

Τόπος, Ημερομηνία

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Επιβλέπων καθηγητής

Ναζάκης Χαρίλαος,
Καθηγητής ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

2. Μέλος επιτροπής

Καραμάνης, Κων/νος
Επίκουρος Καθηγητής ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ

Διακομιχάλης Μηχαήλ
Αναπληρωτής Καθηγητής ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

© Καραβασίλης, Σωτήριος, 2017.
Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία είναι εξ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Καραβασίλης, Σωτήριος

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα εργασία αποτελεί διπλωματική εργασία στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος «Λογιστική - Χρηματοοικονομική και Διοικητική Επιστήμη» του τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής. Πριν την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της παρούσας διπλωματικής εργασίας, αισθάνομαι την υποχρέωση να ευχαριστήσω ορισμένους από τους ανθρώπους που γνώρισα, συνεργάστηκα μαζί τους και έπαιξαν πολύ σημαντικό ρόλο στην πραγματοποίησή της.

Πρώτο από όλους θέλω να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής εργασίας, Καθηγητή Ναζάκη Χαρίλαο για την πολύτιμη καθοδήγηση του και την εμπιστοσύνη και εκτίμηση που μου έδειξε. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω για την βοήθεια που μου προσέφεραν στο τεχνικό – γραμματειακό κομμάτι της εργασίας μου τους κ. Νικολού Αλεξάνδρα, κ. Ρούμπο Λάμπρο και τον κ. Τζούβα Δημήτριο.

Στον συμφοιτητή μου Ζέρβα Παναγιώτη από τη Μεγαλόπολη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Διοικητική μεταρρύθμιση του Καλλικράτη Ν.3852/2010 διανύει ήδη τον έκτο χρόνο εφαρμογής της. Το χρονικό αυτό διάστημα μας δίνει την δυνατότητα να αξιολογήσουμε πώς λειτούργησε η νέα διοικητική δομή των Αιρετών Περιφερειών σε σχέση με τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις. Ταυτόχρονα μπορούμε να εξετάσουμε νέες προοπτικές και προτάσεις που τίθενται προς διαβούλευση από όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς.

Στη παρούσα διπλωματική εργασία σαν μελέτη περίπτωσης θέλουμε να εξετάσουμε την Αιρετή Περιφέρεια Ηπείρου η οποία προέκυψε από την συνένωση των τεσσάρων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Άρτας, Θεσπρωτίας, Πρέβεζας και Ιωαννίνων. Η μελέτη επικεντρώνεται στα οργανωτικά αποτελέσματα που προέκυψαν από την νέα οργανωτική δομή και τις δυνατότητες που παρουσιάζονται. Η θεωρητική βάση της διπλωματικής εργασίας στηρίζεται στην Περιφερειακή Επιστήμη και στην Περιφερειακή Ανάπτυξη.

Λέξεις-κλειδιά: Καλλικράτης, Περιφέρεια Ηπείρου, Περιφερειακή Ανάπτυξη.

ABSTRACT

The public administration reform according to the Kallikratis Law Number 3852/2010 is already measuring its sixth year of implementation. This time period enables us to evaluate how the new administrative structure of Elected Regional Bodies functioned in relation to the Prefectural Authorities. Concurrently, we can examine new perspectives and proposals which are put forward for consultation by all the Bodies concerned.

In the present case study thesis we wish to examine the Elected Regional Body of Epirus, which resulted from the coalescence of the four Prefectural Authorities namely those of Arta, Thesprotia, Preveza and Ioannina. The study focuses on the organizational results which have arisen from the new organizational structure as well as on the potential that emerges. The theoretical bases of the present thesis are Regional Science and Regional Development.

Keywords: Kallikratis, Region of Epirus, Regional Development

Περιεχόμενα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	iv
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	v
ABSTRACT	vi
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	vii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	x
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ/ΕΙΚΟΝΩΝ.....	xi
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	xii
Κεφάλαιο 1 ^ο - Οι έννοιες της περιφέρειας και της περιφερειακής επιστήμης.....	1
1.1 Ορισμός της περιφέρειας	1
1.2 Περιφερειακή Επιστήμη	6
1.3 Εννοιολογικός προσδιορισμός της ανάπτυξης	10
1.4 Ορισμοί Περιφερειακή Ανάπτυξη – Περιφερειακή πολιτική –Περιφερειακό πρόβλημα - ορίου φτώχειας – Ε.Ε.Δ.	11
1.5 Περιφερειακές Ανισότητες – Εργαλεία μέτρησης – Οικονομικές θεωρίες.....	13
1.6 Ανθεκτικότητα και Περιφερειακή Επιστήμη.....	14
1.7 Η περιφερειακή ανάπτυξη της Ελλάδας.....	15
Κεφάλαιο 2 ^ο - Η Αιρετή Περιφέρεια Ηπείρου	17
2.1 Ιστορική Διαδρομή	17
Νομαρχία Ηπειροθεσσαλίας:	17
2.2 Νομικό Πλαίσιο	30
2.3 Συγκρότηση Αιρετής Περιφέρειας Ηπείρου	34
Οργανόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου	34
Διάρθρωση Υπηρεσιών:.....	34
Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής:	41
Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου:	45
Αυτοτελές Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων:	46
Οργανόγραμμα Υπηρεσιών	46
Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων	46
Υπηρεσίες Υποστήριξης Νομαρχιακών Οργάνων:	46
Υπηρεσίες Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων:	46
Διεύθυνση Διοίκησης:	46
Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών:.....	47

Διεύθυνση Μηχανοργάνωσης:	47
Διεύθυνση Πολιτισμού και Τουρισμού:	47
Διεύθυνση Δημοσίας Υγείας - Προνοίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων:	47
Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολίτων:.....	47
Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών:.....	47
Διεύθυνση Χωροταξίας - Οικισμού & Περιβάλλοντος:.....	48
Διεύθυνση Γεωργίας:	48
Διεύθυνση Κτηνιατρικής:.....	49
Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων – Αλιείας:	49
Διεύθυνση Τοπογραφικής:	49
Διεύθυνση Ανάπτυξης:.....	49
Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών:	49
Διεύθυνση Προγραμματισμού Διαχείρισης Προγραμμάτων & Επενδύσεων:	50
Τμήμα Π.Σ.Ε.Α.	50
Τμήμα Πολιτικής Προστασίας.....	50
Τμήμα Ν.Ε.Λ.Ε.	50
Α' Γενική Διεύθυνση Διοίκησης και Παροχής Υπηρεσιών:.....	50
Β' Γενική Διεύθυνση Υποδομών και Ανάπτυξης:	50
2.4 Συγκριτική προσέγγιση του φορέα της Περιφέρειας Ηπείρου με τους φορείς των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Άρτας Ιωαννίνων Πρέβεζας και Θεσπρωτίας που αντικατέστησε.....	51
Ο θεσμός του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης:	56
2.5 Παράρτημα Πινάκων Κεφαλαίου 2	57
Κεφάλαιο 3 ^ο - Η πορεία της Περιφέρεια Ηπείρου από το 2011	63
3.1 Ανάλυση S.W.O.T. (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2012-2014)	64
Προστασία του Περιβάλλοντος και Βελτίωση της ποιότητας ζωής (Φυσικό Περιβάλλον).	64
Προστασία του Περιβάλλοντος και Βελτίωση της ποιότητας ζωής (Ποιότητα Ζωής). ...	65
Οικονομική ανάπτυξη και Απασχόληση (Γεωγραφική θέση- Υποδομές).....	66
Οικονομική ανάπτυξη και Απασχόληση (Επιχειρηματικότητα και καινοτομία).	67
Οικονομική ανάπτυξη και Απασχόληση (Αγροτικός Χώρος).	68
Ενίσχυση κοινωνικής μέριμνας και των μέτρων για την υγεία, την παιδεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό.....	70
Ανάπτυξη της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, ως οργανισμών, και βελτίωση των σχέσεων της με τους πολίτες, τους λοιπούς δημόσιους φορείς και τους τοπικούς φορείς.	71
3.2 Ανάλυση S.W.O.T. (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019)	72

Ενίσχυση Υποδομών - Προστασία Περιβάλλοντος και Ποιότητα Ζωής (Φυσικό Περιβάλλον- Ενίσχυση Υποδομών).	72
Ενίσχυση Υποδομών - Προστασία Περιβάλλοντος και Ποιότητα Ζωής (Προστασία Περιβάλλοντος).....	73
Ενίσχυση Υποδομών - Προστασία Περιβάλλοντος και Ποιότητα Ζωής (Ποιότητα Ζωής).	75
Κοινωνική Μέριμνα, Υγεία, Παιδεία και Αθλητισμός.	76
Τοπική Οικονομία και Απασχόληση.....	77
Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας.....	80
3.3 Καινοτόμα Προγράμματα – Διοίκηση	83
« Ολοκληρωμένη Εφαρμογή Ενημέρωσης Αγροτών- Πολιτών και Προώθησης των Αγροτικών Προϊόντων της Περιφέρειας Ηπείρου» - «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων». 84	
Ο «Οδηγός του Πολίτη της Περιφέρειας Ηπείρου».....	88
3.4 Παράρτημα Πινάκων και Γραφημάτων Κεφαλαίου 3	90
Πληθυσμιακά και Οικονομικά στατιστικά στοιχεία της Περιφέρειας Ηπείρου.	91
Κεφάλαιο 4 ^ο - Μετεξέλιξη και Προοπτική του θεσμού της Περιφέρειας.....	96
4.1 Η Περιφέρεια Ηπείρου	96
4.2 Επιστημονικές προσεγγίσεις της πορείας του «Καλλικράτη» και του θεσμού της Περιφέρειας.....	103
4.3 Η νέα διαβούλευση για τις Περιφέρειες	107
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	114
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	124

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1. Θέσεις Μόνιμων Υπαλλήλων.....	58
Πίνακας 2. Θέσεις Υπαλλήλων ΙΔΑΧ.....	59
Πίνακας 3. Ειδικές Θέσεις στο Φορέα.....	59
Πίνακας 4.Οργανόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου.....	60
Πίνακας 5.Οργανόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου.....	61
Πίνακας 6.Οργανόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου.....	61
Πίνακας 7.Οργανόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου.....	62
Πίνακας 8.Οργανόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου.....	62
Πίνακας 9.Οργανόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου.....	62
Πίνακας 10. Εξέλιξη πληθυσμού Περιφέρειας Ηπείρου.....	91
Πίνακας 11. Οικονομικές Επιδόσεις Περιφέρειας Ηπείρου.....	92
Πίνακας 12. Κατάσταση ασχολίας (2011).....	92
Πίνακας 13. Απασχολούμενοι ανά Τομέα.....	93

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ/ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Παρηγορήτισσα Άρτας	19
Εικόνα 2: Το λιμάνι της Ηγουμενίτσας	23
Εικόνα 3: Η λίμνη των Ιωαννίνων.....	26
Εικόνα 4: Το λιμάνι και η πόλη της Πρέβεζας	28
Γράφημα 1. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά Περιφέρεια (σε εκ. €).....	94
Γράφημα 2. Κατά Κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (σε €).....	95

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού από την σύσταση του Ελληνικού κράτους μέχρι σήμερα έχει διέλθει από πολλές αναπροσαρμογές ακολουθώντας την αντίστοιχη κοινωνικοπολιτική και ιστορική πορεία της χώρας μας. Οι αναπροσαρμογές αυτές δεν βρίσκονταν πάντα σε σύμπνοια με τον επιδιωκόμενο στόχο της αποτελεσματικότερης διοίκησης και της Περιφερειακής Ανάπτυξης καθώς στην χώρα μας επικράτησε το μοντέλο της συγκεντρωτικής διακυβέρνησης μέσω της συγκρότησης κεντρικών κρατικών Υπηρεσιών οι οποίες διοικούσαν όλη την επικράτεια.

Η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ) και η πορεία της τα επόμενα χρόνια μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση δημιούργησαν συνεπακόλουθες αλλαγές στην Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ και Β΄ βαθμού. Η χώρα μας μέσα από διαδοχικά νομοθετήματα στις δεκαετίες που ακολούθησαν ενίσχυσε σε σημαντικό βαθμό την Τοπική Αυτοδιοίκηση δημιουργώντας νέες δομές ή ενισχύοντας υπάρχοντες με πρόθεση πάντα τον εκσυγχρονισμό της Κρατικής δομής τόσο Κεντρικά όσο και Περιφερειακά. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση σε όλες τις μορφές της καλείται μέσα από την νέα οργανωτική δομή της να ανταπεξέλθει σε απαιτήσεις και προκλήσεις οι οποίες μερικές φορές ξεπερνούν τις τοπικές δικαιοδοσίες και δυνατότητες και απαιτούν ευρύτητα συν αντιλήψεων.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η εξέταση της νέας κρατικής δομής της «Αιρετής Περιφέρειας» και ειδικότερα της «Αιρετής Περιφέρειας Ηπείρου» που δημιουργήθηκε με την Διοικητική μεταρρύθμιση του Καλλικράτη Ν.3852/2010. Ο Νόμος 3852/2010 φέρει τον τίτλο «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης- Πρόγραμμα Καλλικράτης» και έρχεται μετά από 13 χρόνια μετά την εφαρμογή του Νόμου 2539/1997 Σχέδιο «Καποδίστριας». Υπενθυμίζουμε ότι με το σχέδιο «Καποδίστριας» οι ΟΤΑ Α΄ βαθμού συνενώθηκαν σε 1034 Δήμους και Κοινότητες σε όλη την επικράτεια. Με το σχέδιο «Καλλικράτης» οι Δήμοι και Κοινότητες συνενώθηκαν από 1034 σε 325 οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις από 56 σε 13 Αιρετές Περιφέρειες και οι 13 κρατικές Περιφέρειες συνενώθηκαν σε 7 Αποκεντρωμένες Περιφέρειες ταυτόχρονα συνενώθηκαν περίπου 6000 Νομικά Πρόσωπα και Δημοτικές Επιχειρήσεις σε λιγότερα από 2000.

Η Αιρετή Περιφέρεια Ηπείρου η οποία προέκυψε από την συνένωση των τεσσάρων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Άρτας, Θεσπρωτίας, Πρέβεζας και Ιωαννίνων μαζί με την Αιρετή Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας η οποία προέκυψε από την συνένωση των τεσσάρων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Κοζάνης, Γρεβενών Καστοριάς και Φλώρινας

υπάγονται στην Αποκεντρωμένη Περιφέρεια Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας με έδρα τα Ιωάννινα και Διοικητή τον εκάστοτε Γενικό Γραμματέα.

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελείται από τέσσερα Κεφάλαια.

Στο 1^ο Κεφάλαιο δίνουμε τον Ορισμό της Περιφέρειας αναλύοντας την ευρύτητα και πολυπλοκότητα που περιέχει αυτός ο όρος. Επίσης παρουσιάζουμε τις έννοιες και τα νέα επιστημονικά δεδομένα που προσφέρει μια νέα σχετικά Επιστήμη η Περιφερειακή Επιστήμη στο αίτημα για ισόρροπη και δίκαια Περιφερειακή Ανάπτυξη.

Στο 2^ο Κεφάλαιο παρουσιάζουμε αρχικά ένα σύντομο ιστορικό του Β΄ βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στην συνέχεια καταγράφουμε το οργανόγραμμα της Αιρετής Περιφέρειας Ηπείρου σε σύγκριση με το οργανόγραμμα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων. Η ανωτέρω παρουσίαση γίνεται προκειμένου να γίνουν κατανοητές οι τροποποιήσεις που προέκυψαν από την συνένωση των τεσσάρων Νομαρχιών οι οποίες είχαν παρόμοιο οργανόγραμμα και ειδικότερα να παρουσιασθούν τα νέα όργανα και οι νέες αρμοδιότητες που προέκυψαν.

Στο 3^ο Κεφάλαιο πραγματοποιούμε μια επισκόπηση της πορείας του θεσμού της Αιρετής Περιφέρειας Ηπείρου από το 2011 μέχρι σήμερα. Η παρουσίαση αυτή γίνεται μέσω εκθέσεων και στατιστικών στοιχείων που παρέχει ο ίδιος φορέας και στα οποία παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της πορείας του και καταγράφονται τα δυνατά αλλά και τα αδύνατα του σημεία. Επίσης παρουσιάζονται κάποιες καινοτόμες δράσεις όπως «Ο οδηγός του πολίτη» και το «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων» της Περιφέρειας Ηπείρου.

Στο 4^ο Κεφάλαιο εξετάζεται ο προβληματισμός και η ποικιλία των απόψεων και θέσεων για την μελλοντική πορεία του θεσμού της Αιρετής Περιφέρειας στην Ελλάδα. Καταγράφουμε επίσης τις τελευταίες Νομοθετικές παρεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν στο τέλος του 2016 και τις αλλαγές που επέφεραν στο οργανόγραμμα και τις αρμοδιότητες. Τέλος ακολουθούν τα συμπεράσματα.

Κεφάλαιο 1^ο - Οι έννοιες της περιφέρειας και της περιφερειακής επιστήμης

1.1 Ορισμός της περιφέρειας

Η έννοια της «Περιφέρειας» χρησιμοποιείται καθημερινά στον προφορικό και γραπτό λόγο χωρίς απαραίτητα να κατανοούμε πλήρως την πολυπλοκότητα της η οποία προκύπτει μέσα από την ανάλυση που δίνει η Περιφερειακή Επιστήμη και η Επιστήμη της Οικονομικής του χώρου. Μια αναλυτική καταγραφή των κυριότερων ορισμών που έδωσαν διεθνείς ερευνητές συναντάμε στο βιβλίο του Καθηγητή Σεραφείμ Πολύζου (2011,σ.23-24).

Ειδικότερα αναφέρει ότι:

α) « Κατά τον Isard (1960), περιφέρεια δεν είναι μια αυθαίρετα ορισμένη περιοχή. Αποκτά σημασία λόγω των προβλημάτων της, η επίλυση των οποίων αποτελεί αντικείμενο της Περιφερειακής Επιστήμης. Τα κριτήρια τα οποία τίθενται για το διαχωρισμό του γεωγραφικού χώρου σε περιφέρειες ποικίλλουν ανάλογα με το σκοπό της έρευνας» Σεραφείμ Πολύζου (2011,σ.23).

β) «Οι Christaller (1933) και Losch (1954) έδωσαν στα υποδείγματά τους έναν έμμεσο ορισμό της «περιφέρειας». Συγκεκριμένα, στο υπόδειγμα κεντρικής θέσης (central placetheory) οι Christaller και Losch ορίζουν ως περιφέρειες τα ιεραρχικά συστήματα των κεντρικών θέσεων ή των πόλεων. Κάθε περιφέρεια έχει ένα μικρό αριθμό πόλεων μεγάλου πληθυσμιακού μεγέθους και ένα μεγάλο αριθμό μικρότερων πόλεων. Η σειρά μιας πόλης καθορίζεται από την ποικιλία των αγαθών που παράγει η οποία στη συνέχεια καθορίζεται από το σχετικό μέγεθος των περιοχών αγοράς για τα διαφορετικά αγαθά». Σεραφείμ Πολύζου (2011,σ.23).

γ) «Ο Richardson (1979) επέκτεινε την έννοια του κόμβου περιλαμβάνοντας πολυκεντρικές περιφέρειες, οι οποίες διαθέτουν διάφορους δευτερεύοντες κόμβους και διάφορες περιφέρειες, αλλά εμφανίζουν υψηλούς βαθμούς εσωτερικής λειτουργικής ολοκλήρωσης». Σεραφείμ Πολύζου (2011,σ.23).

δ) «Σύμφωνα με τους Hoover και Giarratani (1985) ο καθορισμός της περιφέρειας συναρτάται με τη χωρική της αλληλεξάρτηση ή τη λειτουργία της ως «κομβική» αγορά εργασίας. Κατά την προσέγγιση αυτή, οι κομβικές περιφέρειες διακρίνονται, ως προς τη

λειτουργία της οικονομίας τους, από εσωτερική λειτουργική ολοκλήρωση, ώστε οι ροές εργασίας, κεφαλαίου και προϊόντων είναι μεγαλύτερες εντός της περιφέρειας σε σχέση με τις αντίστοιχες ροές προς κάποια άλλη περιφέρεια. Επίσης, εντός της περιφέρειας οι δραστηριότητες είναι προσανατολισμένες προς ένα ενιαίο σημείο, ή κόμβο, ο οποίος «κυριαρχεί» οικονομικά στην περιβάλλουσα περιοχή». (2011,σ.23).Σεραφείμ Πολύζου (2011,σ.24).

ε) Ο Markusen (1987) καθορίζει την περιφέρεια ως μια «...περιοχή ή κοινωνία ιστορικά εξελισσόμενη, με συνάφεια μεταξύ των κατοίκων επί ορισμένου εδάφους που κατέχει κάποιο φυσικό, κοινωνικοοικονομικό, πολιτικό και πολιτιστικό περιβάλλον, και μια χωρική δομή ευδιάκριτη από άλλες περιφέρειες και από άλλες κύριες χωρικές ενότητες, όπως η πόλη και το κράτος...». Σύμφωνα με τον εν λόγω ορισμό, οι περιφέρειες είναι ιστορικά καθορισμένες οντότητες, που προκύπτουν κατά ένα μεγάλο μέρος από την αλληλεπίδραση μεταξύ των ανθρώπων και των τοπικών φυσικών πόρων. Σεραφείμ Πολύζου (2011,σ.24).

Τέλος ο ίδιος ο συγγραφέας Σεραφείμ Πολύζος προσδιορίζει την Περιφέρεια ως εξής: «Γενικότερα, ως περιφέρεια είναι δυνατόν να θεωρηθεί μια περιοχή που χαρακτηρίζεται από γεωγραφική συνέχεια και μοναδικότητα χαρακτηριστικών ή γνωρισμάτων. Τα βασικά χαρακτηριστικά που κυρίως χρησιμοποιούνται για την υποδιαίρεση ενός γεωγραφικού χώρου σε περιφέρειες είναι τα οικονομικά, και για το λόγο αυτό συνήθως αναφερόμαστε σε οικονομικές περιφέρειες. Η πιο συνήθης διαίρεση του γεωγραφικού χώρου που χρησιμοποιείται στην περιφερειακή ανάλυση είναι η διοικητική και η αντίστοιχη αναφορά, αν δεν υπάρχει ανάλογη διευκρίνιση, ταυτίζεται με τις διοικητικές περιφέρειες.». Σεραφείμ Πολύζου (2011,σ.24).

Ο Καθηγητής ΕΜΠ Ιωάννης Σαγιάς αναφέρει « Η Περιφέρεια πρέπει να έχει μια όσο το δυνατό περισσότερο ολοκληρωμένη οικονομική και κοινωνική δομή, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι λειτουργεί ως ένα βαθμό αυτόνομα και ανεξάρτητα από τον υπόλοιπο χώρο έξω απ' αυτή. Οι περιφέρειες δεν μπορούν να θεωρηθούν σαν αυτόνομα κλειστά συστήματα, αφού έχουν συχνά ισχυρότατους δεσμούς με τις υπόλοιπες περιοχές ενός εθνικού (ή και διεθνούς) χώρου και παραμένουν έτσι "ανοιχτές" σε επιρροές και εξαρτήσεις.» (Ι. Σαγιάς ,portal.survey.ntua.gr/main/studies/environ/6406/envplan_regdev01.pdf).

Αναφορικά με τα κριτήρια διαχωρισμού των Περιφερειών ο Ιωάννης Σαγιάς προσθέτει: «Στη Γεωγραφία και Χωροταξία ο ορισμός της Περιφέρειας συναρτάται περισσότερο

πρακτικά και συναρτάται με τα θεωρητικά ερωτήματα της έρευνας και τα πρακτικά ζητήματα του Σχεδιασμού». Με βάση τα παραπάνω διακρίνονται τρεις τύποι Περιφερειών οι κάτωθι:

α) «Η ομοιογενής περιφέρεια (Τυπικές σχέσεις) που ορίζεται περιγραφικά με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά που ελαχιστοποιούν τις διαφορές στο εσωτερικό της.»(Ι. Σαγιάς).

β) «Η πολωμένη περιφέρεια (Λειτουργικές σχέσεις) που ορίζεται από τις σχέσεις αλληλεξάρτησης και ιεραρχίας μεταξύ των οικισμών. Ο σχηματισμός της πολωμένης (πολικής) περιφέρειας οριοθετείται συνήθως από την συγκέντρωση πληθυσμού και δραστηριοτήτων σε ορισμένα σημεία του χώρου». (Ι. Σαγιάς).

γ) «Η προγραμματική περιφέρεια που ορίζεται με όρους συνάφειας ή ενότητας των αποφάσεων, των μέτρων πολιτικής και είναι, όπως και η ομοιογενής περιφέρεια, γεωγραφικά συνεχής». (Ι.Σαγιάς).

(Ι.Σαγιάς,portal.survey.ntua.gr/main/studies/environ/6406/envplan_regdev01.pdf).

Τέλος ο Καθηγητής Σεραφείμ Πολύζος (2011,σ.25) αναφέρει ότι «ένας βασικός τρόπος διάκρισης είναι ο κλασικός που χρησιμοποίησε ο Boudeville (1966) και εμπλουτίστηκε αργότερα με επιπλέον βελτιώσεις από τους Hoover, Isard, Perroux και Richardson. Ο Boudeville διέκρινε τρεις τύπους περιφερειών: τις ομογενείς, τις πολικές και τις προγραμματισμού/σχεδιασμού. Χρησιμοποιώντας τα παραπάνω κριτήρια και παίρνοντας ως παράδειγμα την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων ο Καθηγητής Σεραφείμ Πολύζος (2011,σ.29) αποδεικνύει ότι δεν διασφαλίζονται ταυτόχρονα τα κριτήρια ομοιογένειας και πολικότητας σε αυτή. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει οι Νομοί διαθέτουν το κοινό χαρακτηριστικό ότι αποτελούν «νησιά του Ιονίου Πελάγους» όμως οι εμπορικές ροές μεταξύ των νησιών είναι πολύ περιορισμένες και η οικονομική αλληλεξάρτηση τους σχεδόν ανύπαρκτη.

Οι εν λόγω Νομοί συναλλάσσονται εμπορικά κυρίως με τους νομούς της ηπειρωτικής χώρας και καθόλου μεταξύ τους. Καταλήγει έτσι ότι με βάση το κριτήριο της πολικότητας (ροές εμπορίου) της ευρύτερης περιοχής ότι ο Νομός Κέρκυρας πρέπει να ενταχθεί στην Περιφέρεια Ηπείρου ενώ οι Νομοί Κεφαλονιάς και Ζακύνθου στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Τονίζοντας από την άλλη το νησιωτικό χαρακτήρα και την μεγάλη ειδίκευση στην τουριστική δραστηριότητα θεωρεί ότι τηρείται το κριτήριο της ομοιογένειας. Σεραφείμ Πολύζος (2011,σ.30).

Εξετάζοντας στην παρούσα μελέτη την οργάνωση της Αιρετής Περιφέρειας Ηπείρου (Περιφερειακές Ενότητες Ιωαννίνων, Πρέβεζας, Θεσπρωτίας και Άρτας) η οποία υπάγεται στην Αποκεντρωμένη Περιφέρεια Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας θα παρατηρούσαμε τα εξής:

1) Η Περιφέρεια Ηπείρου πρέπει να θεωρηθεί ομοιογενής καθώς καλύπτει αρκετά στοιχεία αυτού του κριτηρίου. Έτσι με βάση τα γεωγραφικά δεδομένα αλλά και κοινωνικοπολιτικά όπως η ιστορία της περιοχής, η σύνθεση του πληθυσμού η γλώσσα κ.α. τηρείται το αντίστοιχο κριτήριο. Επίσης οικονομικά όσο ολοκληρώνονται τα νέα οδικά δίκτυα και ταυτόχρονα αυξάνονται οι δυνατότητες του ηλεκτρονικού εμπορίου δυναμικά αυξάνονται οι δυνατότητες και οι προκλήσεις σε αυτόν τον τομέα. Η Περιφέρεια Ηπείρου για δεκαετίες βίωσε έναν γεωγραφικό απομονωτισμό τόσο μεταξύ των Νομών που περιλαμβάνει όσο και στην σύνδεση της με την υπόλοιπη χώρα με προφανείς οικονομικές επιπτώσεις.

2) Το κριτήριο της πολικότητας από την πλευρά των εμπορικών ροών και συναλλαγών μεταξύ των τεσσάρων Νομών ή από τους τρεις περιφερειακούς Νομούς προς κεντρικό των Ιωαννίνων δεν είναι αρκετά ισχυρό. Ένας λόγος είναι τα δύσκολα τοπογραφικά χαρακτηριστικά τα οποία δυσκολεύουν την επικοινωνία μεταξύ των Νομών. Οι Νομοί έχουν διαφορετικές προτεραιότητες στους διάφορους τομείς οικονομικής ανάπτυξης (τουρισμός, γεωργία, βιομηχανία, εκπαίδευση κλπ.) και διαφορετικές ανάγκες σε υποδομές (δρόμοι, λιμάνια, νοσοκομεία κλπ.). Οι εμπορικές συναλλαγές είναι μεγαλύτερες μεταξύ του κάθε Νομού και των μεγάλων πόλεων Αθήνας και Θεσσαλονίκης, γεγονός που επιδεινώνει και η τάση φυγής για αναζήτηση εργασίας προς τις πόλεις αυτές. Αντίθετα ως παράδειγμα πολικότητας εντός της Περιφέρειας Ηπείρου μπορούμε να θεωρήσουμε τον τομέα της Νοσοκομειακής Περίθαλψης, ο οποίος είναι πολύ ισχυρός στην πόλη των Ιωαννίνων.

3) Ως Περιφέρεια προγραμματισμού ή σχεδιασμού η Περιφέρεια Ηπείρου πληροί τα κριτήρια της διοικητικής υποενοτήτας του κεντρικού κράτους. Η οριοθέτηση της μπορεί να εξυπηρετήσει τόσο σχεδιασμούς του κεντρικού κράτους όσο και τις τοπικές ανάγκες. Η νέα διοικητική συγκρότηση είναι εμφανώς ένα θετικό βήμα καθώς είναι η πρώτη φορά που επιχειρείται να καθορισθούν ιεραρχικά από ένα μόνο συλλογικό κρατικό όργανο οι συνολικές ανάγκες στο επίπεδο των Νομών της Ηπείρου, να εξευρεθούν οι τρόποι κάλυψης τους και να δημιουργηθεί κουλτούρα λειτουργικής αλληλεξάρτησης και συνεργασίας μεταξύ των Νομών.

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στην Αποκεντρωμένη Περιφέρεια Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας καθώς μπορεί γεωγραφικά να καλύπτει την Αιρετή Περιφέρεια Ηπείρου και την Αιρετή Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας διοικητικά όμως είναι ελάχιστες ποια οι αρμοδιότητες τις και κατέχει πολύ μικρό εποπτικό ρόλο στις Αιρετές Περιφέρειες. Η Αιρετή Περιφέρεια Ηπείρου Δυτικής Μακεδονίας αποτελείται από τις Διευθύνσεις Εσωτερικής Λειτουργίας, Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής, Δασών και Αγροτικών Υποθέσεων και τη Δ/ση Πολιτικής Προστασίας καθώς και τα αυτοτελή τμήματα Εκπαίδευσης, Εσωτερικού Ελέγχου, Τμήμα Αποκατάστασης Σεισμοπλήκτων και ΠΣΕΑ.

Οι αρμοδιότητες της επικεντρώνονται κυρίως σε θέματα αλλοδαπών-μετανάστευσης, σε περιβαλλοντικές ζητήματα και στην διαχείριση των δασών στα μέσα στα όρια της. Την διοίκηση στην Αποκεντρωμένη Περιφέρεια Ηπείρου Δυτικής Μακεδονίας ασκεί προσωρινά Εκτελεστικός Γραμματέας ο οποίος είναι ανώτερος Δημόσιος Υπάλληλος προερχόμενος από τον ίδιο φορέα ενώ προβλέπεται η αντικατάσταση του από κρατικά διορισμένο πρόσωπο που θα φέρει τον τίτλο του «Συντονιστή». Αναφέροντας τα παραπάνω θέλουμε να τονίσουμε τον μεγάλο βαθμό αυτονομίας και ανεξαρτησίας που φαίνεται αρχικά να απολαμβάνουν οι τρεις θεσμοί (Δήμοι – Αιρετές Περιφέρειες και Αποκεντρωμένη Περιφέρεια) στις μεταξύ τους σχέσεις.

Ο Νομοθέτης έδωσε ισχυρή Διοικητική ανεξαρτησία στην Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ και Β΄ βαθμού άφησε όμως και ασάφειες σε ζητήματα π.χ. όπως η επικάλυψη ή η έλλειψη αρμοδιοτήτων, η αναντιστοιχία πόρων και αρμοδιοτήτων κλπ. Ένα μεγάλο μέρος αυτών των θεμάτων προέκυψε κατά την εφαρμογή του «Καλλικράτη» γιατί αφενός απαιτήθηκε ένα εύλογο χρονικό διάστημα για να λειτουργήσουν οι νέες δομές και αφετέρου γιατί κανείς Νομοθέτης δεν μπορεί να προβλέψει το σύνολο των γραφειοκρατικών τροποποιήσεων που προκύπτουν με βάση τις ανάγκες που πρέπει να καλυφθούν. Σε επόμενο κεφάλαιο θα δούμε τις διοικητικές αλλαγές που προέκυψαν με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε μέχρι σήμερα.

1.2 Περιφερειακή Επιστήμη

Η Περιφερειακή Επιστήμη (Regional Science) θεμελιώθηκε ως νέα επιστήμη στις αρχές τις δεκαετίας του 1950 από τον Αμερικανό καθηγητή Walter Isard (1919-2010). Όπως αναφέρει ο Καθηγητής Χ. Απ. Λαδιάς «Οι δυνατότητες της Περιφερειακής οικονομικής

ανάλυσης είναι περιορισμένες. Η φύση των προβλημάτων του χώρου είναι πολυδιάστατη. Η αλληλεπίδραση κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών φαινομένων δημιούργησε την ανάγκη συνεργασίας πολλών επιστημονικών κλάδων, και τη σύνθεση τους σε μια νέα Επιστήμη, την Περιφερειακή Επιστήμη».

Ειδικότερα «η Περιφερειακή Επιστήμη είναι σύνθεση πολλών άλλων επιστημών όπως η Κοινωνιολογία, η Πολιτική Επιστήμη, η Οικονομική Γεωγραφία κλπ. Μελετά συστηματικά τα κοινωνικά προβλήματα με περιφερειακές ή χωρικές διαστάσεις, εφαρμόζοντας διαφόρους συνδυασμούς αναλυτικών και εμπειρικών μεθόδων».

Εννοιολογικά ο ορισμός της Περιφερειακής Επιστήμης, σύμφωνα με τον Χ. Απ. Λαδιά δόθηκε ως εξής:

α) Διεπιστημονική υπόσταση συγκεντρώνει το ενδιαφέρον, στη χωρική διάσταση των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων και στη σημασία της κατανόησης της κοινωνικής συμπεριφοράς.

β) Η Περιφερειακή Επιστήμη ασχολείται, με τα μέτρα της Περιφερειακής Πολιτικής, με τα μέτρα σχεδιασμού με τιμές, με αναλύσεις πολιτικών δομών, με τις διαδικασίες λήψεων αποφάσεων.

γ) Ο χώρος και η ανάλυση των συμπεριφορών και πολιτικών μας προσανατολίζουν στην Περιφερειακή Επιστήμη. Ο ισχυρός προσανατολισμός προς τις πολυσύνθετες τεχνικές και άλλα εργαλεία έρευνας ενισχύουν και την διεξόδηση τους δυνατά στην αγορά.

δ) Η νέα επιστήμη μελετά τα κοινωνικά, τα οικονομικά και τα πολιτικά φαινόμενα που έχουν χωρική διάσταση.

Η σχέση της Περιφερειακής Επιστήμης και της Οικονομικής του Χώρου είναι πολύ στενή. Οι δυο Επιστήμες συμβάλουν στο σχεδιασμό της πολιτικής για την αντιμετώπιση των προβλημάτων με χωρική διάσταση. Σημαντική είναι επίσης η συνεργασία με άλλες επιστήμες όπως: η Οικονομική Γεωγραφία ,η Φυσική Γεωγραφία η Ανθρωπογεωγραφία η Οικονομική Γεωγραφία η Πολιτική Επιστήμη και η Κοινωνιολογία κλπ.

(openeclass.panteion.gr/modules/document/file.php/TMI104/Ενότητες/2.pdf Χ. Απ. Λαδιάς)

Ο Καθηγητής Σεραφείμ Πολύζος (2011,σελ.19) αναφέρει ότι «τα δυο θεμελιώδη ερωτήματα της Περιφερειακής Επιστήμης, αφορούν την αύξηση του μεγέθους των Περιφερειών και την διαφορετική ταχύτητα οικονομικής ανάπτυξης ή ευημερίας κάθε Περιφέρειας».

Στο ερώτημα ποιοι ασχολούνται και ποιους αφορά η Περιφερειακή Επιστήμη ο Καθηγητής Σεραφείμ Πολύζος (2011,σελ.21)αναλύει ότι «κατά τον Isard (1974), η Περιφερειακή Επιστήμη βρίσκεται στο κέντρο και τα όρια πολλών άλλων επιστημονικών κλάδων, και ως εκ τούτου κατακτήθηκε από επιστήμονες όλων των γειτονικών πεδίων. Αναπτύχθηκε γιατί άλλες επιστήμες παρέβλεψαν σημαντικές αναλυτικές προσεγγίσεις σε αστικά και περιφερειακά προβλήματα.

Στην Περιφερειακή Επιστήμη συναντούμε γεωγράφους που ασχολούνται με την ανάπτυξη υποδειγμάτων, στα οποία ενσωματώνουν τη γεωγραφική απόσταση, και οικονομολόγους που διερευνούν αστικά και περιφερειακά προβλήματα χρησιμοποιώντας τα «εργαλεία» που προσφέρει η οικονομική επιστήμη. Επίσης, συναντούμε αρχιτέκτονες και μηχανικούς, οι οποίοι θέλουν να σχεδιάσουν έργα και να μελετήσουν τεχνικά προβλήματα ενσωματώνοντας στις μελέτες τους τη χωρική διάσταση σε αστική ή περιφερειακή κλίμακα, να επιλύσουν τα προβλήματα των αστικών και διαπεριφερειακών μεταφορών και να προγραμματίσουν τα έργα με κριτήριο την αναπτυξιακή περιφερειακή τους συνεισφορά.

Επιπλέον, συναντούμε γεωπόνους, δασολόγους και περιβαλλοντολόγους που ασχολούνται με την ανάπτυξη αγροτικών περιοχών και τη σχέση αυτής της ανάπτυξης με το περιβάλλον, κοινωνιολόγους και δημογράφους που εισάγουν στον επιστημονικό τους προβληματισμό σημαντικούς οικονομικούς παράγοντες και τις χωρικές διαφορές που υπάρχουν στο αντικείμενο τους, πολιτικούς επιστήμονες που ενσωματώνουν στις μελέτες τους αστικούς και περιφερειακούς οικονομικούς παράγοντες, δικηγόρους που ενδιαφέρονται για τις διαφορές στην απονομή της κοινωνικής δικαιοσύνης μεταξύ διαφορετικών περιοχών.

Τέλος, είναι δυνατόν να βρούμε και επιστήμονες άλλων πεδίων που άμεσα ή έμμεσα ενσωματώνουν στις μελέτες τους την «απόσταση» και το «χώρο», και κατά συνέπεια, δείχνουν ενδιαφέρον για την εξέλιξη και τα μεθοδολογικά «εργαλεία» της Περιφερειακής Επιστήμης. Συμπερασματικά, η Περιφερειακή Επιστήμη δημιούργησε ένα πεδίο όπου συναντώνται πολλοί επιστήμονες, γεγονός που δείχνει την ικανότητά της να ενώνει γειτονικούς επιστημονικούς χώρους, και τους επιστήμονες να ανακαλύπτουν κοινά προβλήματα και επιστημονικά ενδιαφέροντα».

Στην βιβλιογραφία της Περιφερειακής Επιστήμης χρησιμοποιούνται πολύ συχνά οι έννοιες «χώρος» και «απόσταση». Όλοι συγκλίνουν στο συμπέρασμα ότι ο χώρος βρίσκεται σε συνεχή αλληλεπίδραση με το κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον.

«Η Περιφερειακή Επιστήμη ενσωματώνει τον παράγοντα «χώρος» στην ανάλυση λειτουργίας της αγοράς περιλαμβάνοντας, συνήθως, τη μεταβλητή «απόσταση» σε θεωρίες ή υποδείγματα που ερμηνεύουν και ρυθμίζουν το σχηματισμό των τιμών, της ζήτησης, της παραγωγικής ικανότητας, τα επίπεδα παραγωγής και ανάπτυξης και την κατανομή του εισοδήματος μεταξύ των περιφερειών». Σεραφείμ Πολύζος (2011,σελ.21).

«Ο χώρος διακρίνεται σε γεωγραφικό και οικονομικό χώρο. Ο γεωγραφικός χώρος είναι το περιβάλλον στο οποίο είναι κατανεμημένοι οι φυσικοί πόροι και τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά που το προσδιορίζουν. Ο οικονομικός χώρος είναι τμήμα του γεωγραφικού χώρου στον οποίο ο άνθρωπος αναπτύσσει τις οικονομικές του δραστηριότητες. Στη διαδικασία επιλογής του τόπου-χώρου τα άτομα και οι επιχειρήσεις επηρεάζονται από την οικονομική υποδομή, τις εξωτερικές οικονομίες καθώς και από τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά - κλίμα. Οι διαστάσεις του οικονομικού χώρου που συνδέονται με την Περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνικά επιθυμητή χωροταξική ανακατανομή των οικονομικών πόρων είναι η επιφάνεια, η απόσταση και ο τόπος. Ειδικότερα ο χώρος με την έννοια του εδάφους αποτελεί συντελεστή παραγωγής που είναι περιορισμένος αλλά απαραίτητος για όλες τις δραστηριότητες. Ο χώρος ως απόσταση επηρεάζει την επιλογή του τόπου εγκατάστασης, τις τιμές, τις μεταφορές και τον ανταγωνισμό. Τέλος ο χώρος ως τόπος εγκατάστασης των οικονομικών δραστηριοτήτων αποτελεί ενδιάμεση ή τελική εισροή και προκαλεί οικονομίες κλίμακας».

Ο χώρος δέχεται επιδράσεις και συνδέεται με οικονομικές και κοινωνικές μεταβολές όπως:

1. Η παγκοσμιοποίηση, η σημαντικότερη οικονομική μεταβολή της εποχής μας. Το κυριότερο στοιχείο είναι ότι δημιουργεί συνεχώς μια αυξανόμενη αλληλεξάρτηση ανάμεσα σε όλες τις περιοχές του πλανήτη, καταρρίπτει και ενοποιεί τις αγορές. Η παγκοσμιοποίηση δημιούργησε τέσσερα χωρικά επίπεδα. Το πρώτο είναι τα μεγάλα διεθνή κέντρα (Νέα Υόρκη, Λονδίνο κλπ.) τα οποία διαθέτουν την απαραίτητη υποδομή, έχουν γεωγραφικό συγκριτικό πλεονέκτημα και υποστηρίζονται από ισχυρά διεθνή οικονομικά συμφέροντα. Το δεύτερο είναι τα διεθνή κέντρα ευρύτερης ζώνης (Σιγκαπούρη κλπ.) τα οποία διασυνδέουν οικονομικά το παραγωγικό και το οικιστικό πλέγμα μιας ευρύτερης γεωγραφικής περιοχής. Το τρίτο είναι τα περιφερειακά κέντρα (Αθήνα, Μιλάνο) τα οποία

θεωρούνται κέντρα αναδύομενης επιρροής και πέρα από τα εθνικά σύνορα των χωρών στις οποίες ανήκουν. Τελευταία θεωρούνται τα τοπικά κέντρα συνήθως εντός του ίδιου κράτους (Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο κλπ.) τα οποία είναι πολικά αστικά κέντρα διαπεριφερειακής ακτινοβολίας με τάση εξέλιξης τους σε περιφερειακά κέντρα.

2. Η ενεργοποίηση των «Γεωπολιτικών Μονάδων». Η θεώρηση των Περιφερειών ως μονάδων γεωπολιτικών αντικατοπτρίζει τη σύγχρονη τάση αμφισβήτησης του κράτους – έθνους και εμφάνισης φαινομένων διάσπασης των κρατών, στην ακραία περίπτωση, ή αύξησης της αυτονομίας των περιφερειών στην περίπτωση ομαλής ενεργοποίησης του μηχανισμού της «περιφερειακής συνείδησης». Στο πλαίσιο αυτό προχωρεί αργά, αλλά σταθερά η ιδέα της «Ευρώπης των περιφερειών» και η διοργάνωση των διασυνοριακών σχέσεων, που βελτιώνουν την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα.

3. Η αστικοποίηση και η χωροταξική ισορροπία. Η αστικοποίηση είναι η κυρίαρχη τάση συγκέντρωσης του πληθυσμού προς κεντρικά σημεία του χώρου. Οι διαδικασίες συγκέντρωσης πληθυσμού και οικονομικών δραστηριοτήτων και οι επεμβάσεις για την συγκράτηση της χωροταξικής ισορροπίας, με την ενίσχυση των τάσεων διασποράς, δημιουργούν σημαντικά προβλήματα επιλογής του τόπου εγκατάστασης των νοικοκυριών και των παραγωγικών μονάδων και κινητικότητας των συντελεστών της παραγωγής στο χώρο.

4. Η ρύπανση του περιβάλλοντος καθώς η οικονομική ανάπτυξη που πραγματοποιείται με ρυθμό υψηλότερο από εκείνο που μπορεί να χαρακτηριστεί κοινωνικά άριστος, προκαλεί ρύπανση και καταστροφή του οικολογικού περιβάλλοντος.

5. Σημαντική επίδραση έχουν επίσης παράγοντες όπως η πληθυσμιακή έκρηξη στις αναπτυσσόμενες χώρες, η υπογεννητικότητα, η ηλιακή διάρθρωση - γήρανση του πληθυσμού καθώς και οι ισχυρές πιέσεις στις αγορές εργασίας από την τεχνολογική πρόοδο και την οικονομική ανάπτυξη των χωρών της Ασίας που αυξάνουν την ανεργία στις αναπτυγμένες χώρες.

(openeclass.panteion.gr/modules/document/file.php/TMI104/Ενότητες/2.pdf-X. Απ. Λαδιάς)

Τα γνωστικά αντικείμενα της Περιφερειακής Επιστήμης με βάση τους 11 ορισμούς του Walter Isard είναι τα εξής:

1. Η συνδυαστική ανάλυση των πολιτικών, των οικονομικών, των πολιτιστικών και των ψυχολογικών παραγόντων που επηρεάζουν την ανάπτυξη μιας Περιφέρειας.
2. Η μελέτη της ανάπτυξης μια κοινωνίας στο χρόνο και στο χώρο.
3. Η αναλυτική μελέτη της διαχρονικής ανάπτυξης συγκεκριμένων χώρων.
4. Ο προσδιορισμός βασικών αρχών της χωρικής οργάνωσης που κατευθύνουν την ισορροπία.
5. Η μελέτη της συνδυασμένης αλληλεπίδρασης των κοινωνικών πολιτικών και οικονομικών λειτουργικών μονάδων και του φυσικού περιβάλλοντος.
6. Η σύνθεση της τέχνης του σχεδιασμού και της διοίκησης με την επιστήμη των χωρικών συστημάτων.
7. Η μελέτη των χωρικών συγκρούσεων μεταξύ των λειτουργικών μονάδων και η διερεύνηση των μεθόδων ανάλυσης αυτών.
8. Η πρόταση μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος ως ζωτικού στοιχείου για την διατήρηση της ίδιας της ζωής.
9. Η μελέτη των ενεργειακών και δημογραφικών προβλημάτων καθώς και των ραγδαίων τεχνολογικών μεταβολών.
10. Η συνεχής διερεύνηση του διεθνούς καταμερισμού της εργασίας και των επιπτώσεων του στις διάφορες χωρικές μονάδες.
11. Η μελέτη της χωρικής διάστασης της αντικοινωνικής συμπεριφοράς, της ανεργίας, των οικονομικών ενοποιήσεων, των διασυνοριακών σχέσεων.

(X. Απ. Λαδιάς- openeclass.panteion.gr/modules/document/file.php/TMI104/Ενότητες/2.pdf)

1.3 Εννοιολογικός προσδιορισμός της ανάπτυξης

Η Περιφερειακή Επιστήμη ασχολείται κυρίως με την οικονομική ανάπτυξη χωρίς όμως να παραγνωρίζει τις διαστάσεις της κοινωνικής, πολιτιστικής, τεχνολογικής κλπ. ανάπτυξης οι οποίες αλληλοεπιδρούν. Η κυρίαρχη επιρροή που δίνεται στην οικονομική ανάπτυξη έχει να κάνει με την μεγαλύτερη δυνατότητας της να συμπαρασύρει ανάλογα με την πορεία της θετικά ή αρνητικά και τις άλλες συνιστώσες. Η οικονομική ανάπτυξη περιλαμβάνει δύο διακριτές έννοιες την οικονομική ανάπτυξη (economic development) και την οικονομική μεγέθυνση (economic growth) Σεραφείμ Πολύζος (2011,σελ.35).

Η οικονομική μεγέθυνση δείχνει μια θετική μεταβολή στα οικονομικά μεγέθη μιας περιφέρειας, και κυρίως αύξηση του παραγόμενου προϊόντος. Η οικονομική μεγέθυνση προσδιορίζεται κυρίως από την μεταβολή του παραγόμενου προϊόντος ή του εισοδήματος μιας περιφερειακής ή εθνικής οικονομίας. Συνήθως, η ευκολότερα προσδιοριζόμενη μεταβλητή που χρησιμοποιείται για την ποσοτική έκφραση της μεγέθυνσης είναι το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ), ενώ για τον υπολογισμό της μεγέθυνσης μας ενδιαφέρει η πραγματική τιμή του ΑΕΠ, η οποία προκύπτει εάν από την ονομαστική τιμή αφαιρέσουμε τον πληθωρισμό.

Η οικονομική μεγέθυνση δεν σημαίνει και εξασφάλιση της κοινωνικής ευημερίας. Συνήθως, η οικονομική πρόοδος και η συνακόλουθη αύξηση του εισοδήματος και του ατομικού πλούτου βελτιώνουν το επίπεδο ευημερίας. Από την άλλη πλευρά, η αύξηση του εισοδήματος μπορεί να οδηγήσει σε υπερκατανάλωση, σε σπατάλη φυσικών πόρων, ρύπανση του περιβάλλοντος και τελικά σε υποβάθμιση του πραγματικού επιπέδου ζωής. Πέραν του εισοδήματος, υπάρχουν και άλλοι, ποιοτικοί κυρίως παράγοντες, που θα πρέπει να συνυπολογιστούν για τον προσδιορισμό του επιπέδου ευημερίας, Σεραφείμ Πολύζος (2011,σελ.35-36).

Η οικονομική ανάπτυξη διαφέρει από την οικονομική μεγέθυνση, γιατί δεν είναι μόνο παραγωγή περισσότερου προϊόντος. Αποτελεί μια πολυσύνθετη διαδικασία, η οποία, εκτός από την αύξηση της παραγωγής, περιλαμβάνει διαρθρωτικές οικονομικές αλλαγές μονιμότερου χαρακτήρα, αλλά και αλλαγές στο θεσμικό, τεχνολογικό, κοινωνικό και πολιτικό πλαίσιο, εντός των οποίων παράγεται και διανέμεται το προϊόν. Ως τέτοιες μεταβολές αναφέρονται η σχετική μείωση της συμμετοχής του αγροτικού τομέα με παράλληλη σχετική αύξηση της συμμετοχής των κλάδων της μεταποίησης και των υπηρεσιών στο εθνικό προϊόν, η εισαγωγή αποτελεσματικότερων τεχνικών και μεθόδων παραγωγής, η βελτίωση της ποιότητας ζωής, η βελτίωση των όρων διανομής του εισοδήματος, η συμμετοχή του πληθυσμού στις διαδικασίες της οικονομικής ανάπτυξης, κλπ. Σεραφείμ Πολύζος (2011,σελ.37-38).

1.4 Ορισμοί Περιφερειακή Ανάπτυξη – Περιφερειακή πολιτική –Περιφερειακό πρόβλημα - ορίου φτώχειας – Ε.Ε.Δ.

Περιφερειακή Ανάπτυξη σημαίνει την αναγκαιότητα σύγκλισης των διαφόρων περιοχών μιας χώρας προς τον εθνικό μέσο όρο ενός ή περισσότερων κριτηρίων τα οποία ορίζονται

από τους φορείς άσκησης πολιτικής της χώρας (εκ των άνω ανάπτυξη - top down development) ή είναι το αποτέλεσμα διεργασιών και λαϊκών απαιτήσεων που εκκινούν από την βάση (εκ των κάτω ανάπτυξη – bottom up development) και υπαγορεύονται προς τα άνω.

Περιφερειακή Πολιτική είναι η προσπάθεια, δηλαδή η λήψη μέτρων για την βελτίωση της γεωγραφικής κατανομής των οικονομικών δραστηριοτήτων, η οποία θα οδηγήσει στην προσέγγιση του επιπέδου ζωής των κατοίκων διαφορετικών περιοχών σε μια χώρα ή σε μια ομάδα χωρών, λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερόμενα κριτήρια. Σκοπός της Περιφερειακής Πολιτικής είναι να πετύχει δυο αλληλοσχετιζόμενους και αρκετές φορές αλληλοσυγκρουόμενους στόχους την οικονομική ανάπτυξη και την βελτίωση της κοινωνικής διανομής (διανομής εισοδήματος και πλούτου). (Σπ. Βλιάμος) repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3475/1039.pdf

Περιφερειακό Πρόβλημα είναι η αναφορά και αρκετές φορές και το μέγεθος των περιφερειακών ανισοτήτων σε μια χώρα. Κριτήρια τα οποία μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για να προσδιορίσουμε το μέγεθος της Περιφερειακής ανισότητας είναι:

- 1) Το επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας της περιφέρειας σε σχέση με άλλες περιφέρειες.
- 2) Ο ρυθμός μεγέθυνσης του παραγόμενου προϊόντος της περιφέρειας.
- 3) Ο βαθμός εκβιομηχάνισης των περιφερειών.
- 4) Η παραγωγική διάρθρωση μιας περιφέρειας, δηλαδή η συμμετοχή των διαφόρων τομέων παραγωγής στο συνολικό παραγόμενο προϊόν της περιφέρειας.
- 5) Η πυκνότητα του πληθυσμού στις διάφορες περιφέρειες, δηλαδή η συγκέντρωση πληθυσμού σε μια περιφέρεια σε σχέση με άλλες.
- 6) Η ποιότητα του εργατικού δυναμικού της περιφέρειας, δηλαδή το ποσοστό των εξειδικευμένων στο σύνολο των εργαζομένων σε αυτή.

Το εύρος της φτώχειας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης οδήγησε στην υιοθέτηση ενός κοινού ορισμού ορίου φτώχειας, που αποτελεί το 60% του διάμεσου ισοδύναμου εισοδήματος.

Υπάρχουν δυο βασικές έννοιες που συνδέονται με το όριο φτώχειας.

(α) Η απόλυτη φτώχεια, η οποία είναι μια κατάσταση κατά την οποία ένα άτομο στερείται βασικών αγαθών πρώτης ανάγκης απαραίτητων για την επιβίωσή του, όπως κατάσταση πείνας, έλλειψη πόσιμου νερού, στέγης, ένδυσης ή φαρμάκων.

(β) Η σχετική φτώχεια, η οποία είναι μια κατάσταση κατά την οποία ο τρόπος διαβίωσης και το εισόδημα ορισμένων ατόμων υπολείπεται κατά πολύ του γενικού επιπέδου διαβίωσης της χώρας όπου ζουν αυτά τα άτομα. Έτσι, τα άτομα αυτά δεν μπορούν να εξασφαλίσουν μια κανονική ζωή με συμμετοχή στις τρέχουσες οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες. Σεραφείμ Πολύζος (2011,σελ.39-40).

Η Ενεργοποίηση του Ενδογενούς Δυναμικού είναι μια πολιτική που βασίζεται στην τοπική ανάπτυξη και υποστηρίζει ότι οι περιφέρειες μπορούν να αναπτύξουν συγκριτικά πλεονεκτήματα τα οποία δημιουργούνται μάλλον από την ενεργοποίηση του πληθυσμού τους, παρά δωρίζονται από την φύση. Το μοντέλο αυτό απαιτεί την προώθηση νέων πολιτικών και προγραμμάτων με στόχο την κινητοποίηση παραγωγικών συντελεστών και την ανάληψη αναπτυξιακών πρωτοβουλιών. Προϋποθέσεις επιτυχίας είναι η ενεργοποίηση κοινωνικών και οικονομικών φορέων για ανάληψη νέων δραστηριοτήτων η θεσμική και οργανωτική ανασυγκρότηση αναπτυξιακών φορέων προκειμένου να εφαρμοσθούν νέες πολιτικές και τέλος διεύρυνση και αναδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης μέσα από αύξηση της τεχνολογικού και γνωστικού επιπέδου. (Σπ. Βλιάμος) repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3475/1039.pdf

1.5 Περιφερειακές Ανισότητες – Εργαλεία μέτρησης – Οικονομικές θεωρίες

Οι περιφερειακές ανισότητες είναι μετρούμενα μεγέθη με την χρήση εργαλείων όπως οικονομικοί δείκτες και στατιστικοί μέθοδοι. Τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται είναι οι περιφερειακοί λογαριασμοί (παραγωγής, εισοδήματος, εισοδηματικός λογαριασμός κράτους, επενδύσεων-σχηματισμού κεφαλαίου και εξωτερικού) , το σύστημα διακλαδικών σχέσεων, δηλαδή οι πίνακες εισροών-εκροών και διάφοροι δείκτες που δηλώνουν ανισότητες ή διαρθρωτικά χαρακτηριστικά των περιφερειών. Τα ανωτέρω εργαλεία ανάλυσης παρέχουν συστηματικά οργανωμένη πληροφόρηση απαραίτητη για την άσκηση περιφερειακής και γενικότερα οικονομικής πολιτικής. (Σπ. Βλιάμος) repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3475/1039.pdf

Η περιφερειακή ανάπτυξη και οι περιφερειακές ανισότητες ερμηνεύονται με διαφορετική προσέγγιση από τις διάφορες οικονομικές θεωρίες. Η νεοκλασική θεωρία αναφέρει ότι

σημασία έχει η εξειδίκευση καθεαυτή (με βάση το συγκριτικό πλεονέκτημα κάθε περιφέρειας) και όχι το είδος εξειδίκευσης, τονίζοντας την σημασία των δυνάμεων της αγοράς στην αρμονική ανάπτυξη των περιφερειών.(Καζάκος σ.49) .Σήμερα όμως αμφισβητείται η δυνατότητα της τέλει λειτουργίας του μηχανισμού αγοράς να ενσωματώνει τις εξωτερικές συνέπειες των οικονομικών δραστηριοτήτων. Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης έχουμε κινητικότητα κεφαλαίου και εργασίας και επομένως την δυνατότητα πολυτομεακής ανάπτυξης και όχι μόνο ενός τομέα π.χ. βιομηχανία με την πεποίθηση ότι θα συμπαρασύρει και τους άλλους. (Σπ. Βλιάμος)

repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3475/1039.pdf

1.6 Ανθεκτικότητα και Περιφερειακή Επιστήμη

Ένα νέο πεδίο που έρχεται να προστεθεί στην Περιφερειακή Επιστήμη είναι η έννοια της ανθεκτικότητας. Όπως αναλύει ο Καθηγητής Δημ. Καλλιώρας (σελ.72) «η έννοια της ανθεκτικότητας (resilience) προέρχεται από τις επιστήμες του περιβάλλοντος, της υγείας και της κοινωνίας και περιγράφει την βιολογική ικανότητα της προσαρμογής και της ευδοκίμησης ενός οικοσυστήματος ή ενός οργανισμού υπό αντίξοες (περιβαλλοντικές) συνθήκες, έπειτα από μια διαταραχή (disturbance/shock). Μεταφερόμενη στο πεδίο της οικονομικής επιστήμης, η ανθεκτικότητα εκλαμβάνεται στη βάση της ικανότητας επιστροφής μιας οικονομίας σε συνθήκες ισορροπίας.»

www.prd.uth.gr/uploads/discussion_papers/2011/uth-prd-dp-2011-04_gr.pdf

Από τον ανωτέρω ορισμό κατανοούμε ότι η έννοια της ανθεκτικότητας αναφορικά με την Περιφέρεια έχει να κάνει με υπαρκτές ή μελλοντικές απειλές σε ένα ευρύ φάσμα οικονομικό – κοινωνικό – περιβαλλοντικό και την ικανότητα της να δημιουργήσει μηχανισμούς αντιμετώπισης τους προκαταβολικά ή και κατά την εκδήλωσή τους. Η έννοια της ανθεκτικότητας αναφέρεται στην παρούσα μελέτη μας επιγραμματικά καθώς αποτελεί ξεχωριστό και πολυσχιδή τομέα στην ξένη και ελληνική βιβλιογραφία της Περιφερειακής Επιστήμης. Πρέπει όμως να αναφέρουμε τις ιδιότητες μια ανθεκτικής Περιφέρειας όπως τις περιγράφει ο Καθηγητής Δημ. Καλλιώρας (σελ.76) προκειμένου να αντιληφθούμε την νέα προοπτική που μας δίνεται.

Οι ιδιότητες αυτές είναι:

1. Επινοητικότητα(resourcefulness) η ικανότητα μιας περιφέρειας να προβλέπει την επερχόμενη διαταραχή, να θέτει προτεραιότητες και να κινητοποιεί το ενδογενές δυναμικό της.
2. Επίδοση (performance) η ικανότητα μιας περιφέρειας να αξιοποιεί τους πόρους – παραγωγικούς συντελεστές της.
3. Πλεονασμός (redundancy) τα υποκατάστατα παραγωγικών συντελεστών τα οποία πρέπει να έχει μια περιφέρεια προκειμένου να εξακολουθεί να λειτουργεί ομαλά σε περίπτωση εμφάνισης κάποιας διαταραχής.
4. Διαφοροποίηση (diversity) η ικανότητα που έχει μια περιφέρεια να διατηρεί μια διαφοροποιημένη παραγωγική βάση αποφεύγοντας την υπερεξειδίκευση.
5. Καινοτόμος μάθηση (innovative learning) η ικανότητα μιας περιφέρειας να διδάσκεται από τις παρελθούσες εμπειρίες προκειμένου να προσαρμόζεται, με τρόπο καινοτόμο, στις νέες συνθήκες.
6. Συνεκτικότητα (connectedness) η επικοινωνία η οποία πρέπει να υπάρχει μεταξύ των επιμέρους ομάδων – ατόμων μιας περιφέρειας ούτως ώστε να διευκολύνεται η ροή των πληροφοριών και η μάθηση και τα αντανακλαστικά της περιφέρειας να είναι σε εγρήγορση.
7. Ευστάθεια (robustness) η αντοχή που εμφανίζει μια περιφέρεια προκειμένου να αντιμετωπίσει τη διαταραχή χωρίς να αναγκαστεί να υποβαθμίσει το βιοτικό της επίπεδο.
8. Ταχύτητα (rapidity) η ικανότητα μιας περιφέρειας να επιτυγχάνει εγκαίρως τους στόχους της προκειμένου να είναι σε θέση να αποφύγει ή να περιορίσει τις (μελλοντικές) απώλειες σε περιόδους κατά τις οποίες μια διαταραχή λαμβάνει χώρα. Οι τέσσερις πρώτες ιδιότητες (επινοητικότητα, επίδοση, πλεονασμός, και διαφοροποίηση) υποδηλώνουν το κατά πόσο μια περιφέρεια είναι σε θέση να καταστεί ανθεκτική ενώ οι τέσσερις τελευταίες (καινοτόμος μάθηση, συνεκτικότητα, ευστάθεια και ταχύτητα) φανερώνουν κατά πόσο μια περιφέρεια έχει καταστεί ανθεκτική.

1.7 Η περιφερειακή ανάπτυξη της Ελλάδας

Η ύπαρξη σημαντικών περιφερειακών ανισοτήτων στην Ελλάδα είναι ευρύτατα διαπιστωμένη και κύρια στοιχεία της είναι τα εξής:

- 1) Η δυσανάλογη κατανομή πληθυσμού και οικονομικών δραστηριοτήτων μεταξύ των δύο μεγάλων αστικών κέντρων της χώρας μας (Αθήνα και Θεσσαλονίκη) έναντι των άλλων περιφερειών. Η άνιση αυτή ανάπτυξη δημιούργησε πολλές στρεβλώσεις σε οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο σε όλη την επικράτεια.
- 2) Το αυξημένο εισόδημα, οι δυνατότητες εργασιακών επιλογών και ο σύγχρονος τρόπος ζωής που ταυτίστηκε με την αστυφιλία. Αντίστοιχα η έλλειψη αποτελεσματικού κεντρικού σχεδιασμού για συγκράτηση της εσωτερικής ή εξωτερικής μετανάστευσης η οποία οδηγεί στην ερήμωση ιδιαίτερα των ορεινών και άγονων νησιωτικών περιοχών.
- 3) Το δημογραφικό πρόβλημα που πλήττει πολλαπλάσια τις λιγότερα αναπτυγμένες περιφέρειες. Επίσης η αδυναμία θεσμοθέτησης μέτρων και κινήτρων οικονομικής και κοινωνικής αποκέντρωσης παρά τις επαναλαμβανόμενες εξαγγελίες.
- 4) Οι δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις οι οποίες κατευθύνονταν κυρίως προς τα μεγάλα αστικά κέντρα σε συνδυασμό με την έλλειψη ισχυρών φορέων σχεδίασης και υλοποίησης περιφερειακής πολιτικής.

Κεφάλαιο 2^ο-Η Αιρετή Περιφέρεια Ηπείρου

2.1 Ιστορική Διαδρομή

Με το νόμο ΔΡΑΔ υπ' αριθμ. 4134 της 28/2/1913, (ΦΕΚ Α' 41/2-3-1913) «Περί διοικήσεως των στρατιωτικός κατεχομένων Νέων Χωρών» και του οποίου η ισχύς εις το αριθ. 16 αυτού λογίζεται από της 6/9/1912, συνεστήθη και η Γενική Διοίκηση Ηπείρου με έδρα τα Ιωάννινα, η οποία μετά την 21/2/1913 και με πρώτο Γενικό Διοικητή τον Ηπειρώτη Γεώργιο Χρ. Ζωγράφου, υποκατέστησε την επί τουρκοκρατίας Νομαρχία Ιωαννίνων (Βιλαγιέτ).

Ας σημειωθεί πως επειδή το φρούριο του Μπιζανίου αργούσε να εκπορθηθεί, η τότε κυβέρνηση όρισε κατ' αρχήν πρωτεύουσα της Ηπείρου, για τη σύσταση της Γενικής Διοικήσεως, την Πρέβεζα. Αυτό προκύπτει από το 27/1/1912 τηλεγράφημα (*εφημερίδα «Ελπίς» Κερκύρας, φύλλον 167, της 22.12/1913*). «Η Βουλή συγκαλείται Παρασκευή, εξελέγη πρόεδρος Παπαιωάννου, Ζαβιτσάνου διοριζόμενου Γ. Δ. Ηπείρου, έδρα Πρέβεζα. Βενιζέλος εις Θεσσαλονίκη δήλωσε μη παρροραθούν δίκαια Ελληνισμού κατακτηθεισών περιοχών» (Παπαγεωργίου, 2000).

Τα κατεχόμενα από την Τουρκία ελληνικά εδάφη τα οποία μετά το 1912 - 1913 απετέλεσαν τις «Νέες Χώρες» στις οποίες το τότε ελληνικό κράτος συνέστησε Γενικές Διοικήσεις, ήταν:

Νομαρχία Ηπειροθεςσαλίας:

Με πρωτεύουσα τα Ιωάννινα περιελάμβανε: Τα Σαντζάκια και τους Καζάδες:

- Σαντζάκι Ιωαννίνων, Καζάδες Ιωαννίνων, Μετσόβου, Γρεβενών και Αϊ Δονάτου (όχι Παραμυθιάς).
- Σαντζάκι Αργυροκάστρου, Καζάδες Αργυροκάστρου, Δελβίνου, Φιλιατών, Παραμυθιάς, Τεπελενίου και Χεμάρας.
- Σαντζάκι Βερατίου, Καζάδες Ασπραβασίου, Τομορίτζας και Αυλώνας.
- Σαντζάκι Πρεβέζης, Καζάδες Άρτας, Μαργαριτίου και Πάργας.
- Σαντζάκι Θεσσαλίας, Καζάδες Λαρίσης, Φαναριοφαρσάλων, Βόλου, Τρικάλων, Τσατάρτζας, Γαρδικίου και Ελασσόνας.

- Το Σαντζάκι Θεσσαλίας και ο Καζάς Άρτας με τη συνθήκη της Κωνσταντινουπόλεως το 1881, η οποία ήταν συνέχεια της συνθήκης του Βερολίνου, παραχωρήθηκαν στο τότε Ελληνικό Βασίλειο και έκτοτε απετέλεσαν εδάφη του.

Νομός Άρτας:

Η περιοχή της Άρτας διοικητικά υπάγεται εις το Βιλαγέτ (Νομαρχία) Ιωαννίνων και εις το Σαντζάκι (επαρχία) Πρεβέζης του οποίου αποτελούσε Καζά. (Καζάς Άρτας). Ο τέως Καζάς Άρτας του Σαντζακίου Πρεβέζης με το αριθ. 2 του Ν. της 19ης Μαρτίου 1892 (Φ.Ε.Κ. Α 16/1882) «περί εισαγωγής της ελληνικής Νομοθεσίας εις τας άρτι προσαρτηθείσας Θεσσαλικός και Ηπειρωτικός επαρχίας» απετέλεσε τον νομό Άρτας. Διαιρέθη εις δυο εκλογικές περιφέρειες, της Άρτας και των Τζουμέρκων. Με το Β.Δ. της 21ης Μαρτίου 1882 (Φ.Ε.Κ. Α 17/82) «περί ενστάσεως Νομαρχιών και επαρχιών εις τας νεωσίπροσαρτηθείσας εις το βασίλειον της Ελλάδος επαρχιών», έδρα του Νομάρχου Άρτας ορίσθηκε η πόλη της Άρτας και του επάρχου Τζουμέρκων τα Άγναντα.

Κατά την τότε ισχύουσα νομοθεσία — νόμος της 27/12/1833 «περί συστάσεως Δήμων κ.λπ.» οι δύο επαρχίες του νομού Άρτας, η της Άρτας και Τζουμέρκων διαιρέθηκαν:

Α. Η επαρχία Άρτας διαιρέθηκε σε τέσσερις δήμους:

- Δήμος Άρτας, με πρωτεύουσα την Άρτα, η οποία περιελάμβανε τους, τότε, οικισμούς Γλυκóριζου, Λιμίνης, Τσουπίου, Συκίων, Λέσβεϊ, Μπάνης και Κομμένου.
- Δήμος Πέτα, με πρωτεύουσα το Πέτα και τις κοινότητες Σελλάδων, Μεγάρχης, Νεοχωρίου και Κομποτίου.
- Δήμος Ηράκλειας, με πρωτεύουσα την Σκουλικαριά και τις κοινότητες Βελεντζικού, Δημαριού, Χόσεψης, Άνω Πέτρας, Τσερκίστας, Λιβιτζικού, Μαρκιανάδας, και Μπλάνου.
- Δήμος Τετραφυλίας με πρωτεύουσα την Βρεστενίτσα και τις κοινότητες Μηλιανών, Σουμέρου, Μπότση, Καταβόθρας, Βρετσίστης και Μεσούντας.

Εικόνα 1: Παρηγορήτισσα Άρτας

Β. Η επαρχία Τζουμέρκων διαιρέθηκε και αυτή σε τρεις δήμους:

- Δήμος Αγνάντων, με πρωτεύουσα τα Άγναντα και τις κοινότητες Κουσουβίτσας, Ραφταναίων, Σκλούπου, Κουκολίτσας, Γρετσίστας,
- Δήμος Πραμάντων, με πρωτεύουσα τα Πράμαντα και τις κοινότητες Μελισουργών, Καλαρρϋτων, Ματσουκίου, Αμπελοχωρίου, Ραφταναίων.
- Δήμος Θεοδωρίας, με πρωτεύουσα το Βουλγαρέλι και τις κοινότητες Θεοδώριανων, Μήγερας, Λειψίστας, Μπούγιας, Καλεντίνης, Χόσεψης, Νησίστας και Πιστιανών.

Έκτοτε αναγνωρίστηκαν, μετά την ισχύ του νόμου Δ.Ν.Ζ./1912, και άλλες κοινότητες, οι οποίες προσήλθαν από διχοτόμηση ή αναγνώριση συν/σμών, μετονομάστηκαν ή υπήχθησαν διοικητικά σ' άλλους όμορους Νομούς. Με το άρθ. 2 του Ν. της 1ης Μαΐου 1891 (Φ.Ε.Κ. Α' 122/91), οι επαρχίες Άρτας και Τζουμέρκων απετέλεσαν μια επαρχία υπό την ονομασία «Επαρχία Άρτας». Κατά τη σύσταση του ο νομός Άρτας περιελάμβανε την εδαφική περιφέρεια με όρια το ρου του Αράχθου και της επαρχίας Βάλτου του νομού Αιτωλίας και Ακαρνανίας τότε, όρια του νομού Τρικάλων και τον Αμβρακικό Κόλπο.

Αργότερα τα όρια του νομού διευρύνθηκαν και υπάχθηκαν σ' αυτόν και άλλες κοινότητες, άλλες δε κοινότητες υπάχθηκαν διοικητικά στους όμορους νομούς. Με το νόμο Δ.Ν.Ζ./1912 καταργήθηκαν οι Δήμοι Αρταίων, Πέτα, Ηράκλειας, Τετραφύλιας, Αγνάντων, Πραμάντων και Θεοδωρίας. Αναγνωρίστηκε ένας δήμος (ο δήμος

Αρταίων) και 39 κοινότητες. Με τη σύσταση του νομού Πρεβέζης Β.Δ. 31/1 - 1/4/15 (Φ.Ε.Κ. Α 220/1915), η τότε υποδιοίκηση Λούρου Φιλιπιάδας της ατύπουσυσταθείσης Νομαρχίας Ιωαννίνων υπάχθηκε διοικητικά, κατά το ήμισυ, εις το νεοσυσταθέντα νομό Πρεβέζης και με την υποδιοίκηση Μαργαριτίου συνέστησαν το Νομό Πρεβέζης.

Το άλλο ήμισυ, το έδαφος εκείθεν του ποταμού Λούρου και το εντεύθεν του ποταμού Αράχθου, με τις κατωτέρω κοινότητες προσαρτήθηκε εις το νομό Άρτας: Αγία Παρασκευή, Ιμάμ Τσαούς (Αγ. Σπυρίδων), Κουμτζιάδες (Αμμότοπος), Ανέζα, Βίγλα, Γραμμενίτσα, Μπλίσκα (Καλόβατος), Στρεβίνα (Καμπή), Κιρκιζάτες, Μπρενίστα (Κορφοβούνι), Κωστακιοί, Νεοχώρι, Παντανάσσα, Αλή μπέη, Γκριμπόβο, Κεραμάτες, Στρογγυλή, Κανεβί, Γεωργούσι, Γράβια, Καλαμώνας, Μαράτι, Τσαμπράλι και άλλες.

Αργότερα αναγνωρίσθηκαν και άλλες κοινότητες όπως της Βλαχέρνας, η οποία προήλθε από την κοινότητα Γραμμενίτσης, Ψαθοτόπου από την κοινότητα Ανέζης κ.α. Η κοινότητα Πέτρας που βρίσκεται εκείθεν του Λούρου και διοικητικά υπάγεται στο Νομό Πρεβέζης κατά την τότε εποχή ήταν συνοικισμός της κοινότητας Καντζά (Στεφάνη) και αναγνωρίσθηκε σε κοινότητα με το Β.Δ. της 31/1/1948 (Φ.Ε.Κ. Α' 51/48).

Η κοινότητα Μπότση (Μεγαλόχαρη), είναι γνωστή από την εκεί εκραγείσα το 1854 επανάσταση (Ραδοβιζίου). Η κοινότητα Νάσαρη με το αρθ. 5 του Ν. 1322/1918 αποσπάσθηκε από το νομό Άρτας και διοικητικά υπήχθηκε στο νομό Πρεβέζης. Με το αρθ. 2 του Ν.Δ. της 9/9.1923 (Φ.Ε.Κ. Α' 254/23) η επαρχία Βάλτου αποσπάσθηκε από το νομό Αιτωλίας και Ακαρνανίας και διοικητικά υπήχθη στο νομό Άρτας. Με το Ν.Δ. της 13/8/1923 (Φ.Ε.Κ. 261/25), η νήσος Κορωνησία αποσπάσθηκε από το νομό Άρτας και υπήχθη στο νομό Πρεβέζης. Οι κοινότητες Αμπελοχωρίου (Σκλούπου), Καλαρρυτών, Ματσουκίου, Πραμάντων, Ραφταναίων, με το Ν.Δ. 29/9/1925 (Φ.Ε.Κ Α' 310/25), αποσπάσθηκαν από το νομό Άρτας και διοικητικά υπήχθησαν στο νομό Ιωαννίνων.

Με το Ν.Δ. 9/4/1926 (Φ.Ε.Κ. Α' 129/26) ο οποίος κυρώθηκε με το Ν. 3432/1927 (Φ.Ε.Κ. 303/27), η επαρχία Βάλτου αποσπάσθηκε από το νομό Άρτας και υπήχθη ξανά στο νομό Αιτωλίας και Ακαρνανίας.

Με το Ν.Δ. της 5 Ιουλίου 1926 με το οποίο ανασυστήθηκε για δεύτερη φορά η καταργηθείσα Γενική Διοίκηση Ηπείρου, με το Δ. της 13/7/1925, ο νομός Άρτας

υπάχθηκε διοικητικά στις Γενικές Διοικήσεις Ηπείρου και έτσι η Γενική Διοίκηση Ηπείρου πρόσθεσε στην εποπτεία της εκτός των νομών Ιωαννίνων και Πρεβέζης και το νομό Άρτας. Με τον Α.Ν. 2041/39 (Φ.Ε.Κ. 458/39), οι κοινότητες Μονολιθίου και Πλατανούσης αποσπάστηκαν από το νομό Άρτας και υπήχθησαν διοικητικά στο νομό Ιωαννίνων. Με το αρθ. μόνον του Β.Δ. 1/10/Φεβρουαρίου 1930 (Φ.Ε.Κ. Α' 410/50) η επαρχία Άρτας και Τζουμέρκων μετονομάστηκε σε επαρχία Άρτας.

Με το Π.Δ. 497/74(Φ.Ε.Κ. Α'187/74) , οι κοινότητες Καλογερικού, Κορωνησίας, Σκούπας, και Φανερωμένης αποσπάστηκαν από τον Νομό Πρέβεζας και υπήχθησαν διοικητικά στο νομό Άρτας. Μετά την εφαρμογή του προγράμματος «Ιωάννης Καποδίστριας», ο νομός Άρτας αποτελείται από 13 δήμους και 3 κοινότητες με πρωτεύουσα τον δήμο Αρταίων. Με την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτη» ο νομός Άρτας αποτελείται από 4 δήμους (Παπαγεωργίου 2000).

Νομός Θεσπρωτίας :

Κατά το διοικητικό τουρκικό σύστημα, στην Ήπειρο και μέχρι το 1910, ο νομός Θεσπρωτίας υπαγόταν διοικητικά στο Βιλαέτι Ιωαννίνων. Ειδικότερα αποτελούσε τμήμα των Σαντζακίων, Αργυροκάστρου και Πρεβέζης.

Αργότερα η επαρχία Μαργαριτίου αποτελούσε τον Καζά Μαργαριτίου, του Σαντζακίου της Πρέβεζας, οι δε επαρχίες Φιλιατών, Θυάμιδος και Σουλίου ήταν Καζάδες του Σαντζακίου Αργυροκάστρου. Μετά την επανάσταση των Νεοτούρκων και γύρω στο 1908 η Τουρκική Κυβέρνηση για πολιτικούς λόγους συνέστησε το Ρεσαδιέ Ηγουμενίτσας το οποίο απαρτίσανε οι Καζάδες Μαργαριτίου, Φιλιατών, Θυάμιδος) και Παραμυθιάς με έδρα την Ηγουμενίτσα. Ο Καζάς Θυάμιδος προήλθε από τη διχοτόμηση του Καζά Φιλιατών και τούτο για να καταστεί πρωτεύουσα του Ρεσαδιέ Ηγουμενίτσας, η Ηγουμενίτσα η οποία μετονομάστηκε σε Ρεσαδιέ.

Όταν συνεστήθη η Γενική Διοίκηση Ηπείρου, στη δικαιοδοσία της οποίας υπήχθη όλη η ενιαία Ήπειρος, ήταν φυσικό επακόλουθο να διαλυθεί το Ρεσαδιέ Ηγουμενίτσας. Οι Καζάδες αυτού μετονομάστηκαν σε υποδιοικήσεις, του Καζά Ηγουμενίτσας συγχωνευθέντος στην υποδιοίκηση Φιλιατών. Το 1928 με το Ν.Δ. της 1-12-1928 (Φ.Ε.Κ. 256/28), οι υποδιοικήσεις μετονομάστηκαν σε επαρχίες. Συνέπεια της μεταβολής αυτής ήταν να καταργηθούν τα τότε διοικητικά γραφεία των υποδιοικήσεων Φιλιατών και Παραμυθιάς. Πλέον των ανωτέρω η υποδιοίκηση Φιλιατών, με το Ν.Δ.

της 1-11- 1928, μετανομάστηκε σε επαρχία Θυάμιδος και η πόλη των Φιλιατών έγινε έδρα επιθεωρητού Δημοτικών σχολείων Φιλιατών - Πωγωνίου.

Το επαρχείο Φιλιατών, το οποίο λειτουργούσε μέχρι το 1971 με τον Α.Ν. 960/1949, (Φ.Ε.Κ 105/29-11-1949), είχε στη δικαιοδοσία του τις κοινότητες εκείθεν του ρου του Καλαμά: Αγ. Νικολάου, Αγ. Πάντων, Αετού, Άνω Παλαιοκκλησίου, Αραχώβης, Ασπροκκλησίου, Αχλαδιάς, Βαβουρίου, Βορτοπίων, Βρυσέλας, Γαρδικίου, Γηρομερίου, Γλούστας, Γόλας, Ελαίας, Κ. Ξεχώρου, Κοκκινολιθαρίου, Κουρεμαδίου, Κωστάνας, Κόντσικας, Κεραμίτσας, Κοκωνίας, Λείας, Αιμπόβου, Λιόψης, Λίστης, Λύκου, Μαγούντου, Παντζαρίου, Μύλων, Ντόγιανης, Ξεχώρου, Παλαιοχωρίου, Παλαμπά, Πηγαδουλίων, Πλαισίου, Πόβλας, Ραβενής, Σαγιάδας, Σίδερης, Σκλιάβης, Σκουπίτσης, Σολοπίας, Τρικορύφου, Τσαμαντά, Φανερωμένης, Φατηρίου, Φιλιατών και Φοινικίου, οι οποίες αποσπάστηκαν από την επαρχία Θυάμιδος, και τις κοινότητες Λεπτοκαρυάς και Τσαρακλιμάνιου από την επαρχία Δωδώνης Ιωαννίνων.

Κατά τον αυτόν ως άνω Α.Ν. το προσωπικό του επαρχείου έπρεπε να απαρτίζεται, α) από έναν έπαρχο υπάλληλο ή μετακλητό, β) ένα γραμματέα, γ) ένα γραφέα, δ) ένα δακτυλογράφο και ε) ένα κλητήρα. Η τέως υποδιοίκηση Ηγουμενίτσας για λόγους διοικητικούς, είχε υπαχθεί στην επαρχία Φιλιατών, η οποία μαζί με της Παραμυθιάς υπαγόταν στη Νομαρχία Ιωαννίνων. Η επαρχία Μαργαριτίου είχε υπαχθεί στη Νομαρχία Πρεβέζης, στην οποία και ανήκε. Το καθεστώς αυτό κράτησε μέχρι το 1936, οπότε με το Α.Ν. 356/, (Φ.Ε.Κ. 252/36), συνεστήθη ο νομός Θεσπρωτίας, ο οποίος απαρτίστηκε από τις επαρχίες, Θυάμιδος, Φιλιατών και Παραμυθιάς, του νομού Ιωαννίνων και Μαργαριτίου του νομού Πρεβέζης, με έδρα την κοινότητα Ηγουμενίτσας, η οποία αργότερα έγινε Δήμος.

Εικόνα 2: Το λιμάνι της Ηγουμενίτσας.

Για την εφαρμογή του ως άνω Α.Ν. εκδόθηκε το από 21/3 -1/4/1937 Β.Δ., το οποίο όρισε τις κοινότητες οι οποίες υπαχθήκαν στο νεοσύστατο νομό Θεσπρωτίας.

Έτσι, με το πιο πάνω Β.Δ., η επαρχία Μαργαριτίου αποσπάστηκε από το νομό Πρέβεζας και υπήχθη διοικητικά στο νομό Θεσπρωτίας, πλην των κοινοτήτων Βαλανιδόραχης, Βουβοποτάμου, Καναλακίου, Μουζακείων και Ναρκίσου, οι οποίες παρέμειναν στο νομό Πρεβέζης. Με το Α.Ν. 950/1946, (Φ.Ε.Κ. Α' 49/46), οι κοινότητες Αγιάς, Ανθούσης, Αμμουδιάς, Θεμέλου, Μεσοποτάμου, Καστριού, Κυψέλης (Τουρκοπάλουκο), Πάργας και Σταυροχωρίου, αποσπάστηκαν από το νομό Θεσπρωτίας και υπήχθησαν στο νομό Πρεβέζης. Έτσι η Πάργα κατέστη νησίδα στο νομό Θεσπρωτίας, μετά των πέριξ αυτής κοινοτήτων, Αγιάς και Ανθούσας.

Με το ίδιο Β.Δ. της 21/3 - 1/4/37, η επαρχία Φιλιατών του νομού Ιωαννίνων, πλην των κοινοτήτων Λεπτοκαριάς, Τσαρακλιμανίου, Βρυσούλας και του συνοικισμού Αγ. Μαρίνας της κοινότητας Λύκου, υπήχθη διοικητικά στο νομό Θεσπρωτίας. Βραδύτερα με τον Α.Ν. 950/1946 και οι ανωτέρω κοινότητες και ο συνοικισμός, υπήχθησαν διοικητικά στο νομό Θεσπρωτίας. Η κοινότητα Λιβαδαρίου, με το Β.Δ. της 31-12-1948, (Φ.Ε.Κ. 334/48) αποσπάστηκε από το Νομό Θεσπρωτίας και διοικητικά υπήχθη στο νομό Πρεβέζης.

Στην πρωτεύουσα της επαρχίας Φιλιατών, τους Φιλιάτες, λειτουργούσε και επαρχείο με επικεφαλής έπαρχο, υπαγόμενο αρχικά στη Γενική Διοίκηση Ηπείρου (Νομαρχία

Ιωαννίνων), και τελικά στη Νομαρχία Θεσπρωτίας. Κατηργήθη με το αρ. 361/26-27 Μαΐου 1971, Β.Δ., (Φ.Ε.ΚΑ' 105/71). Με την εφαρμογή του προγράμματος «Ιωάννης Καποδίστριας», ο νομός Θεσπρωτίας, με πρωτεύουσα την Ηγουμενίτσα, αποτελείται από 8 δήμους και 2 κοινότητες. Με την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτη» ο νομός Θεσπρωτίας αποτελείται από 3 δήμους.(Παπαγεωργίου 2000)

Νομός Ιωαννίνων:

Κατά την τουρκική διοικητική διαίρεση, ο σημερινός νομός Ιωαννίνων ήταν ένα από τα Σαντζάκια του Βιλαετιού Ιωαννίνων και απαρτιζόνταν από τους Καζάδες Ιωαννίνων, Μετσόβου, Κονίτσης, Λιασκοβικίου, Φιλιατών και Παραμυθιάς, με επικεφαλής Μονδύρη και Καϊμακάμη.

Μετά το 1909 οι Νεότουρκοι συνέστησαν και 5ο Σαντζάκι, το Ρεσαδιέ Ηγουμενίτσας, το οποίο απαρτίστηκε από τους Καζάδες, Φιλιατών και Παραμυθιάς, οι οποίοι αποσπάστηκαν από το Σαντζάκι Ιωαννίνων και Θυάμιδος από τη διχοτόμηση του Καζά Φιλιατών και Μαργαριτίου, ο οποίος αποσπάστηκε από το Σαντζάκι Πρεβέζης. Έτσι μέχρι την απελευθέρωση, το Σαντζάκι Ιωαννίνων απαρτίζανε οι Καζάδες Ιωαννίνων, Μετσόβου, Κονίτσης και Λεσκοβικίου.

Μετά την απελευθέρωση της Ηπείρου, την 21- 2 -1913, ο τότε αρχιστράτηγος, διάδοχος του ελληνικού θρόνου, Κωνσταντίνος, με πράξη του, την 25 - 2 -1913, συνέστησε και την πολιτική διοίκηση όλης της ενιαίας Ηπείρου, την οποία ανέθεσε στον τότε γενικό πρόξενο της Ελλάδας στα Ιωάννινα, Άγγελο Τυπάλδο Φορέστη, ο οποίος ήταν και ο πρώτος νομάρχης Ιωαννίνων.

Ο νομός Ιωαννίνων είχε όρια: νότια τον Αμβρακικό κόλπο και βόρεια τον Δρίνο ποταμό, δηλαδή περιελάμβανε όλον τον εδαφικό χώρο του τέως Βιλαετιού Ιωαννίνων (Γενικής Διοίκησης Ηπείρου επί τουρκοκρατίας), πλην του Σαντζακιού Κορυτσάς, με τις επαρχίες (Καζάδες), Κορυτσάς, Κολώνιας και Σταρόβου, το οποίο υπαγόταν στο Βιλαέτι Μοναστηρίου και είχε ελευθερωθεί την 7 - 12 - 1912. Διοικητικά δε είχε υπαχθεί στην τότε Γενική Διοίκηση Θεσσαλονίκης, με έδρα τη Θεσσαλονίκη.

Βραδύτερα, με το Β.Δ. της 8-9-1913, (Φ.Ε.Κ. Α' 228/1913) και οι δύο αυτές επαρχίες υπήχθησαν στη Γενική Διοίκηση Ηπείρου, η οποία είχε υποκαταστήσει την πολιτική διοίκηση (Νομαρχία Ιωαννίνων) και της οποίας η διοικητική εξουσία συνέπιπτε με τα όρια της Νομαρχίας Ιωαννίνων. Συμφωνά με την προκήρυξη, στη Νομαρχία Ιωαννίνων έπρεπε να απευθύνονται όλοι, για κάθε θέμα αναγόμενο στον πολιτικό τομέα. Τελικά

όμως «υποκαταστάθηκε», με τη σύσταση της Γενικής Διοίκησης Ηπείρου, την 16-3-1913. Η Νομαρχία είχε Διευθυντή τον πρώτο διοικητικό επίτροπο της επαρχίας (Καζά), τότε, Κονίτσης και μετέπειτα συμβολαιογράφο Ιωαννίνων Ιωάννη Φίλιο.

Με το νόμο Δ.Ρ.Δ.Δ. 4134/28-2-1913, «περί διοικήσεως των στρατιωτικούς κατεχομένων χωρών», συνεστήθη η Γενική Διοίκηση Ηπείρου, με πρώτο Γενικό Διοικητή τον Ηπειρώτη Γεώργιο Χ. Ζωγράφο, ο οποίος σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του πιο πάνω νόμου, ασκούσε όλη τη διοικητική εξουσία, πλην της αναγομένης στον τότε στρατό ξηράς και θαλάσσης και της οποίας η δικαιοδοσία συνέπιπτε με αυτή της Νομαρχίας και την οποία τελικά υποκατέστησε χωρίς να την καταργήσει. Πρόσθετα στο νομάρχη Ιωαννίνων, με την αριθ. 65/21-3-1913, ανέθεσε καθήκοντα και Γενικού Γραμματέως της Γενικής Διοίκησης Ηπείρου και την εποπτεία των πολιτικών και διοικητικών υποθέσεων. Αργότερα ο νομάρχης Ιωαννίνων Άγγελος Φορέστης τον αντικατέστησε.

Το πιο πάνω Διοικητικό καθεστώς διατηρήθηκε μέχρι της 13-3-1915, οπότε με το διάταγμα αυτής, κατηργήθη η Γενική Διοίκηση Ηπείρου και την υποκατέστησε η συσταθείσα Νομαρχία Ιωαννίνων με το Β. Δ. της 31/3-1/4/1915, (Φ.Ε.Κ. Α' 129/1915), «περί συστάσεως Νομαρχίας Ιωαννίνων και Πρεβέζης», αλλά με περιορισμένη εδαφική αρμοδιότητα, διότι με το αυτό Β.Δ. είχε συσταθεί και η Νομαρχία Πρεβέζης. Το πιο πάνω Β.Δ. εξεδόθη κατ' εξουσιοδότηση του Ν. 524/24-31/12/1914, (Φ.Ε.Κ. Α' 404), «περί Διοικητικής Διαιρέσεως των Νέων Χωρών».

Εικόνα 3: Η λίμνη των Ιωαννίνων.

Με το Β.Δ. της 2/3/1915, (Φ.Ε.Κ. Α', 254/1915), εκδοθέν και αυτό κατ' εξουσιοδότηση του ανωτέρω νόμου, χρονολογικώς είχε προηγηθεί της συστάσεως - ιδρύσεως της Νομαρχίας Ιωαννίνων, ο νομός Ιωαννίνων με το Β.Δ. της 2/5/1915, (Φ.Ε.Κ. 254/22-7-1915), διαιρέθηκε στις τότε υποδιοικήσεις:

- Ιωαννίνων με έδρα τα Ιωάννινα
- Πωγωνίου με έδρα το Δελβινάκι.
- Κονίτσης με έδρα την Κόνιτσα.
- Φιλιατών με έδρα τους Φιλιάτες.
- Παραμυθιάς με έδρα την Παραμυθιά.
- Μετσόβου με έδρα το Μέτσοβο.

Με το Β.Δ. της 8/10-4-1921, (Φ.Ε.Κ. 61/1921), έδρα της υποδιοικήσεως Πωγωνίου ορίσθηκε η Βοστίνα και με το Β.Δ. της 8/17-12-1922, (Φ.Ε.Κ. 276), έδρα της Υποδιοικήσεως Πωγωνίου ορίσθηκε πάλι το Δελβινάκι. Η επαρχία Παραμυθιάς ανασυνεστήθη με έπαρχο, με το Ν. 3682/27-1-1928, (Φ.Ε.Κ. 260/11-12-1928), υπήχθη δε στην Υποδιοίκηση Μαργαριτίου, πλην των κοινοτήτων, Πάργας, Ελευθερίου, Ανθοῦσης, Αγίας και Λειβαδαρίου. Με το Β.Δ. της 13-8-1918, (Φ.Ε.Κ. 179/18-8-1918), η κοινότητα Χρυσοβίτσης, αποσπάσθηκε από την υποδιοίκηση Ιωαννίνων και υπήχθη διοικητικά στην Υποδιοίκηση Μετσόβου.

Η κοινότητα Λιβιαχόβου, με το Β.Δ. της 31-3-20, (Φ.Ε.Κ. 83/13-4-20) αποσπάστηκε από την υποδιοίκηση Παραμυθιάς και υπήχθη διοικητικά στην υποδιοίκηση Ιωαννίνων. Με το Ν. 230/6-11-920, (Φ.Ε.Κ. 149/20), ο οικισμός Παλαιά Κουτσούφλιανη, ο οποίος διοικητικά υπαγόταν στην υποδιοίκηση Μετσόβου, αποσπάστηκε και υπήχθη διοικητικά στο νομό Τρικάλων. Επίσης, η περιοχή Μίσρας και η Ιερά Μονή «Κοίμησης της Θεοτόκου», υπήχθη στο νομό Άρτας και προσαρτήθηκε στην κοινότητα Καλαρρυτών. Στις υποδιοικήσεις Πωγωνίου, Κονίτσης, Φιλιατών, Παραμυθιάς και Ιωαννίνων.

Με το Β.Δ. της 1- 5/9/1928, (Φ.Ε.Κ. Α' 256), οι επαρχίες Ιωαννίνων και Φιλιατών, μετονομάστηκαν αντιστοίχως σε Δωδώνης και Θυάμιδος και η Ζίτσα κατέστη έδρα του Επιθεωρητή δημοτικών σχολείων Κούρεντων - Ζαγορίου. Με το Β.Δ. της 21/3-1/4/1937, (Φ.Ε.Κ. Α' 179), «περί ορισμού κοινοτήτων υπαγομένων διοικητικά στο Νομό Θεσπρωτίας», εκδοθέντος κατ' εξουσιοδότηση του Α.Ν 533/36, (Φ.Ε.Κ Α' 525), «περί συστάσεως του νομού Θεσπρωτίας εν Ηπείρω», η επαρχία Θυάμιδος, πλην των κοινοτήτων, Λεπτοκαριάς, Τσαρακλιμανίου, Βρυσούλας και του συνοικισμού Αγίας Μαρίας της κοινότητας Λύκου, αποσπάστηκαν από το νομό Ιωαννίνων και διοικητικά υπήχθησαν στο νεοσυσταθέντα νομό Θεσπρωτίας.

Με το αυτό Β.Δ. η επαρχία Παραμυθιάς, πλην των κοινοτήτων, Βελανιδιάς, Βερενίκης, Βροσύνας, Γρανίτσας, Δοβλάς, Ζαλόγγου, Ζαραβουτσίου, Ζωτικού, Καταμάχης, Κερασόβου, Κόπρας, Παρδαλίτσας, Πολύδωρου, Ραδοβιζίου και Σενίκου, αποσπάστηκαν από το νομό Ιωαννίνων και διοικητικά υπήχθησαν στο νεοσυσταθέντα νομό Θεσπρωτίας.

Με το Α.Ν. 1849/39, (Φ.Ε.Κ. Α' 327), η κοινότητα Αετομηλίτσας αποσπάστηκε από τον νομό Ιωαννίνων και υπήχθη στο νομό Καστοριάς και με το Β.Δ. της 6-9-1950, (Φ.Ε.Κ. Α' 262), επανήλθε στο νομό Ιωαννίνων. Με τον Α.Ν. 2041/39 οι κοινότητες Μονολιθίου και Πλατανούσας, αποσπάστηκαν από το νομό Άρτας και διοικητικά υπήχθησαν στο νομό Ιωαννίνων. Στις επαρχίες Κονίτσης και Πωγωνίου λειτουργούσε και επαρχείο, με επικεφαλής διοικητικό υπάλληλο ή μετακλητό ως έπαρχο, ο οποίος υπαγόταν στο Νομάρχη Ιωαννίνων και ενεργούσε εντός των ορίων της επαρχίας, με περιορισμένες αρμοδιότητες.

Τα δύο αυτά επαρχεία, ως μικρότερες διοικητικές μονάδες της Νομαρχίας, με καθορισμένη διοικητική περιφέρεια, μέσα στην οποία ο έπαρχος ασκούσε τις

αρμοδιότητές του κατ' εξουσιοδότηση του Νομάρχη, κατηργήθησαν με το αρ. 361/71, (Φ.Ε.Κ. Α' 105), Β.Δ. Με την εφαρμογή του προγράμματος «Ιωάννης Καποδίστριας», ο νομός Ιωαννίνων, με πρωτεύουσα τα Ιωάννινα, αποτελούνταν από 28 δήμους. Με την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτη» ο νομός Ιωαννίνων αποτελείται από 8 δήμους (Παπαγεωργίου 2000).

Νομός Πρέβεζας:

Ο νομός Πρεβέζης κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας, υπαγόταν στο Βιλαέτι των Ιωαννίνων και συνιστούσε το Σαντζάκι Πρεβέζης, το οποίο απάρτιζαν οι Καζάδες Πρεβέζης, Μαργαριτίου, Άρτας και Πάργας. Αργότερα, με την ένωση του Καζά Άρτας με την Ελλάδα το 1881, το Σαντζάκι της Πρέβεζας απάρτιζαν οι Καζάδες Πρεβέζης, Μαργαριτίου, Λούρου, Φιλιπιάδος, όπως μετονομάστηκε ο καταργηθείς Καζάς Πάργας.

Εικόνα 4: Το λιμάνι και η πόλη της Πρέβεζας.

Το 1910, ο Καζάς Μαργαριτίου, αποσπάστηκε από το Σαντζάκι της Πρέβεζας και με τους Καζάδες Φιλιατών και Παραμυθιάς του Σαντζακίου Ιωαννίνων, απαρτίσανε το Ρεσαδιέ Ηγουμενίτσας, με έδρα την κοινότητα Ηγουμενίτσας. Έτσι το Σαντζάκι Πρεβέζης μέχρι την απελευθέρωση, τον Οκτώβριο του 1912, απαρτιζόταν από τους Καζάδες Πρεβέζης, Λούρου και Φιλιπιάδας.

Με την απελευθέρωση της Ηπείρου και τη σύσταση της Νομαρχίας Ιωαννίνων και λίγο αργότερα της Γενικής Διοικήσεως Ηπείρου, η Πρέβεζα απετέλεσε τμήμα της Γενικής Διοικήσεως Ηπείρου και κατά τους τύπους της τότε Νομαρχίας Ιωαννίνων.

Με το Β.Δ. 31/3 - 1//1915, (Φ.Ε.Κ. 129/1915), συστήθηκε ο νομός Πρεβέζης με έδρα την πόλη της Πρεβέζης και περιελάμβανε τις υποδιοικήσεις:

α. Υποδιοίκηση Πρεβέζης, στην οποία βραδύτερα υπάχθηκε και η υποδιοίκηση Φιλιπιάδας, πλην ορισμένων χωριών, που διοικητικά υπήχθησαν στο νομό Άρτας (νότια ροής Λούρου). Τα χωριά που υπάχθηκαν στο Νομό Άρτας, ήταν: Αγ. Παρασκευή, Αλή Μπέη, Ανέζα, Βλαχέρνα, Βίγλα, Γκρίμποβο, Γραμμενίτσα, Γεωργούσι, Γενίτσαρι, Γράβια, Ζαβακιά, Ιμάμ Τσαούσι, Κουμτζιάδες, Καντσί, Κάτω Αρκελάτες, Κωστακιόι, Κεραμάτες, Κύρκολο, Καλομένια, Καραμπενίτσα, Βρενίστα, Μπατούλα, Μοράτι, Μπλίσκα, Μύτικας, Νάσαρη, Νισίστα, Νεοχώρι, Παντάνασσα, Παναγιά, Μοράτι, Παχυκάλαμος, Πεστιανά, Πλησιοί, Ράχες, Ρόκα, Στρεβίνα, Στρογγυλή, Χαλκιάδες και Τσαπραλή.

Η κοινότητα Πέτρας που βρίσκεται εκείθεν του Λούρου και διοικητικά ανήκει στο νομό Πρεβέζης, την τότε εποχή, ήταν συνοικισμός της κοινότητας Στεφάνης (τέως Καντζά) και με το Β.Δ. της 31-1-1948, (Φ.Ε.Κ. 51/48), αναγνωρίστηκε ως κοινότητα.

β. Υποδιοίκηση Μαργαριτίου με έδρα την κοινότητα Πάργας. Με το Β.Δ. της 21-8-1916, (Φ.Ε.Κ. 158/1916), η έδρα της τότε υποδιοικήσεως Μαργαριτίου και ήδη επαρχίας του νομού Θεσπρωτίας, για λόγους ασφαλείας μεταφέρθηκε από την κοινότητα Πάργας στην κοινότητα Μαργαριτίου. Η κοινότητα Νάσαρη με το αρθ. 5 το Ν. 1322/18, αποσπάσθηκε από το νομό Άρτας και διοικητικά μεταφέρθηκε στο νομό Πρέβεζας. Η Κορωνησία με το Ν.Δ. της 13-8-1925, (Φ.Ε.Κ. 261/21-9- 1925), αποσπάσθηκε από το νομό Άρτας και διοικητικά υπάχθηκε στο νομό Πρέβεζας.

Με το Ν.Δ. της 13-8-1925, (Φ.Ε.Κ. Α' 261/1925), η επαρχία Λευκάδος, αποσπάσθηκε από το νομό Κέρκυρας και υπάχθηκε διοικητικά στο νομό Πρέβεζας. Με το Ν.Δ. της 1-12-1928, (Φ.Ε.Κ. Α' 256/1928), η υποδιοίκηση Πρεβέζης μετονομάστηκε σε επαρχία Νικοπόλεως. Με τον Α.Ν. 353/25-27/11/1936, (Φ.Ε.Κ. Α' 525/1936), «περί συστάσεως του νομού Θεσπρωτίας» και προς εκτέλεση του Β.Δ. της 21-3- 1937, (Φ.Ε.Κ. Α' 119/1937), η επαρχία Μαργαριτίου, πλην των κοινοτήτων, Βαλανιδοράχης, Βουβοποτάμου, Καναλακίου, Μουζακείων και Ναρκίσου, που παρέμειναν στην επαρχία Νικοπόλεως, υπάχθηκαν στο νεοσυσταθέντα νομό Θεσπρωτίας. Με το αρ.

953/6-2-1946 Α.Ν., Φ.Ε.Κ. Α' 49/46, η επαρχία Λευκάδος αποσπάστηκε από το νομό Πρέβεζας και με την επαρχία Ιθάκης του νομού Κεφαλληνίας, αποτέλεσε το νομό Λευκάδας.

Με τον Α.Ν. 950/1946, (Φ.Ε.Κ. Α' 4946), οι κοινότητες Αγιάς, Ανθούσης, Θεμέλου, Καστριού, Κορώνης, Κυψέλης, Μεσοποτάμου, Πάργας και Σταυροχωρίου, αποσπάστηκαν από το νομό Θεσπρωτίας και υπαχθήκαν στο νομό Πρεβέζης, από τον οποίο είχαν αποσπασθεί. Με το Β.Δ. της 31-12-1948, (Φ.Ε.Κ. Α' 334/48), η επαρχία Νικοπόλεως μετονομάστηκε σε επαρχία Νικοπόλεως και Πάργας. Με το ίδιο Β.Δ. η κοινότητα Λιβαδαρίου αποσπάστηκε από το νομό Θεσπρωτίας και διοικητικά υπάχθηκε στο νομό Πρεβέζης.

Με το Π.Δ. 479/74, (Φ.Ε.Κ. Α' 187/76), οι κοινότητες Δαφνωτής, Καλογερικού, Κορωνησίας και Φανερωμένης, αποσπάστηκαν από το νομό Πρεβέζης, και διοικητικά υπήχθησαν στο νομό Άρτας. Με την εφαρμογή του προγράμματος «Ιωάννης Καποδίστριας», ο νομός Πρέβεζας, με πρωτεύουσα την Πρέβεζα, αποτελείται από 8 δήμους και 1 κοινότητες. Με την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτη» ο νομός Πρέβεζας αποτελείται από 3 δήμους. (Παπαγεωργίου 2000).

2.2 Νομικό Πλαίσιο

Με τους νόμους 2218/1994 «Ίδρυση νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, τροποποίηση διατάξεων για την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και την περιφέρεια και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 90/13-6-1994) και 2240/1994 «Συμπλήρωση διατάξεων για τη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α" 153/16.9.1994), ο δεύτερος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης γίνεται πραγματικότητα. Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις όχι μόνο θεσμοθετούνται οριστικά και αμετάκλητα αλλά και αναδείχτηκαν οι αιρετές αρχές τους με τις διπλές εκλογές της 16ης Οκτωβρίου 1994. (Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, 1995).

Πολλές προσπάθειες έχουν γίνει για το δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης από την αρχή σχεδόν της ίδρυσης του νεοελληνικού κράτους. Προσπάθειες που απέβησαν άκαρπες. Ειδικότερα:

α. Το 1833 με το Διάταγμα 3/15-4-1833 και το 1845 με το νόμο ΚΕ71845 επιχειρήθηκε η θεσμοθέτηση νομαρχιακών και επαρχιακών συμβουλίων, χωρίς και να εφαρμοστεί

στην πράξη. Με τις διατάξεις αυτές δεν υπήρχε πρόθεση εισαγωγής συστήματος νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, αλλά δημιουργία συμβουλευτικού οργάνου περί τον Νομόρχη.

β. Το 1887 με το νόμο ΑΦΝΣΤ/1887 «Περί Νομαρχιακών Συμβουλίων» (ΦΕΚ Α' 202/28.7.1887), θεσπίζεται ο δεύτερος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης, που καταργείται με τον νόμο ΑΩΟΖ/1891 (ΦΕΚ Α' 3/2.1.1891). Παρά την περί του αντιθέτου άποψη κάποιων συγγραφέων ο θεσμός εφαρμόστηκε για μικρό χρονικό διάστημα, όπως αποδεικνύει ο νόμος ΑΨΕ'/17-2-1889 που ρυθμίζει θέματα που προέκυψαν αποκλειστικά από τη λειτουργία του.

γ. Το 1899 με το νόμο ΒΧΕ/1899 (ΦΕΚΑ' 136/8-7-1899) «Περί Νομών και της διοικήσεως αυτών» επαναφέρεται σε νομαρχιακό επίπεδο ο δεύτερος βαθμός, αλλά δεν εφαρμόστηκε επειδή το διάταγμα που προβλεπόταν στο άρθρο 128 δεν εκδόθηκε ποτέ.

δ. Το 1923 με το ΝΔ της 9ης Μαΐου «Περί διοικήσεως των Νομών» (ΦΕΚ Α' 122/ 10-9-1923) έγινε μια σημαντική προσπάθεια να θεσμοθετηθεί η δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση με εξαιρετικά προοδευτικό πλαίσιο και παρά το ότι τροποποιείται και βελτιώνεται επτά φορές ο νόμος, τελικά δεν εφαρμόζεται.

ε. Το 1927 στο Σύνταγμα και στο άρθρο 107 προβλέπεται η σύσταση του δεύτερου βαθμού, αλλά ο σχετικός νόμος για την υλοποίηση της συνταγματικής επιταγής δεν εκδίδεται.

στ. Το 1975 στο Σύνταγμα και στο άρθρο 102 προβλέπεται η θεσμοθέτηση του δεύτερου βαθμού και έντεκα χρόνια μετά εκδίδεται ο σχετικός νόμος 1622/1986 «τοπική αυτοδιοίκηση - περιφερειακή ανάπτυξη - δημοκρατικός προγραμματισμός» (ΦΕΚ Α' 92/14-7-1986) που καθιερώνει τις περιφέρειες, τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα όργανα του δημοκρατικού προγραμματισμού και παραπέμπει σε Προεδρικά Διατάγματα την εκχώρηση των αρμοδιοτήτων.

Με τους νόμους 2218/94 και 2240/94 ενδυναμώνεται ο β' βαθμός τοπικής Αυτοδιοίκησης και εφαρμόζουμε τον Ευρωπαϊκό Χάρτη της Τοπικής Αυτονομίας, ο οποίος έχει υπογραφεί στο Στρασβούργο στις 15 Οκτωβρίου 1985 και έχει κυρωθεί από τη Χώρα μας με το νόμο 1850/1989 (ΦΕΚ Α' 114/10-5-1989). Οι πολίτες μπορούν να συμμετέχουν στη διαχείριση των δημόσιων υποθέσεων και να αναλαμβάνουν την ευθύνη γι' αυτές εκλεγόμενοι με ελεύθερη, μυστική, ίση, άμεση και καθολική ψηφοφορία, σύμφωνα με το άρθρο 3 του νόμου 1850/1989, το Σύνταγμα, το Δ.Κ.Κ.

(Π.Δ. 323/89) και τους νόμους 2218/1994 και 2240/1994. Έτσι, η αποκέντρωση εκφράζεται με την ανάληψη της ευθύνης για την επίλυση των συλλογικών και ατομικών αναγκών των πολιτών και την κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη από τους ίδιους τους πολίτες.

Η διοικητική αυτοτέλεια και η οικονομική αυτοδυναμία, πάγιο αίτημα και διαρκής στόχος των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης συνοδεύει τη θεσμοθέτηση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Στόχος είναι να υπάρξουν οι προϋποθέσεις ώστε η Αυτοδιοίκηση να μην είναι μόνο ο θεμελιακός φορέας του προγραμματισμού και της ανάπτυξης αλλά και ο αποκλειστικός διαχειριστής των τοπικών υποθέσεων σε επίρρωση της συνταγματικής επιταγής.(Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Ε.Τ. 1995)

Όπως αναφέρει ο Κων/νος Γ. Παπαγεωργίου « Ας σημειωθεί πως τον δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης στον ελληνικό χώρο εφάρμοσε πρώτο το κράτος των Ιονίων Νήσων μέχρι το έτος 1864, όταν και ενώθηκε με την Ελλάδα. Είναι θεσμός παρμένος από τον Ναπολέοντειο Κώδικα ο οποίος είχε μεταφυτευθεί από το γαλλικό διοικητικό σύστημα, όχι μόνο εις το κράτος των Ιονίων Νήσων, αλλά σε κράτη της Ευρώπης και Αμερικής και αλλού σ' όλο τον κόσμο. Μετά την απελευθέρωση της χώρας, το 1821 και εντεύθεν, συνεστήθησαν και «λειτουργήσαν» Επαρχιακά Συμβούλια, τα οποία και δεν απέδωσαν γιατί υποτάχθηκαν στην πολιτική. Προβλέφθηκαν κατά πρώτον το 1836, αντικατεστάθησαν το 1887 ή απλώς περιελήφθησαν το 1899 και το 1923 και τέλος υποτυπωδώς από το Ν. 3200/55, κατά τον οποίον οι νομαρχιακοί σύμβουλοι εκλέγονταν κατά διετία από σώμα εκλεκτόρων και όχι όπως επιβάλλεται ανά τετραετία, από τον λαό μετά των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων.» (Παπαγεωργίου 2000).

Μετά τους νόμους 2218/94 και 2240/94 ψηφίστηκε ο Νόμος 2539/1997 «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης» - Πρόγραμμα Ιωάννης Καποδίστριας και μετέπειτα οι Νόμοι Ν.3463/2006 και Ν.3448/2006. Είχαν προηγηθεί οι αποτυχημένες προσπάθειες συνενώσεων δήμων και κοινοτήτων με τις (ασχεδιάστες και εθελοντικές) συνενώσεις και τους αναπτυξιακούς συνδέσμους του Ν. 1416/1984. Με τις (σχεδιασμένες αλλά εθελοντικές) συνενώσεις του Ν. 1622/1986. Με τα συμβούλια περιοχής του Ν. 2218/1994.

Με το πρόγραμμα «Καποδίστριας» οι δήμοι και οι Κοινότητες της χώρας συνενώθηκαν σε 910 Δήμους και 124 Κοινότητες και καθορίστηκε νέο νομικό πλαίσιο σε όλους σχεδόν τους τομείς λειτουργίας τους. Το πρόγραμμα αυτό υπήρξε η κυριότερη μέχρι

τότε προσπάθεια διοικητικής μεταρρύθμισης στην κατεύθυνση περιορισμού των δήμων και δημιουργίας ισχυρής Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η μεταρρύθμιση αυτή ήταν το πρώτο βήμα και εξαιρούσε τις 54 Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, τα επαρχεία και τις 13 Περιφέρειες από συνενώσεις, ενώ δεν πέτυχε όλους τους στόχους που έθεσε.

Οι στόχοι που ορίστηκαν με το πρόγραμμα «Καποδίστριας» ήταν:

- Η παροχή υπηρεσιών ισοδύναμης αποτελεσματικότητας στους κατοίκους των πόλεων και των χωριών και επομένως ο εκσυγχρονισμός του διοικητικού μας συστήματος
- Η ουσιαστικοποίηση του ρόλου των Ο.Τ.Α. και η αναβάθμιση των αιρετών και επομένως ο εκσυγχρονισμός του τοπικού πολιτικού συστήματος στη χώρα μας και η διεύρυνση της πολιτικής βαρύτητας της Πρωτοβάθμιας Τ.Α.
- Η δημιουργία ουσιαστικών προϋποθέσεων για την διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Ο.Τ.Α.
- Ο συντονισμός των τοπικών δημοσίων επενδύσεων για έργα τεχνικής υποδομής και κοινωνικού εξοπλισμού.
- Η ενίσχυση του «ενδογενούς» δυναμικού της ελληνικής περιφέρειας, που είναι αναγκαία προϋπόθεση για μια διαρκή και «βιώσιμη» περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη.
- Η διαφάνεια στη διαχείριση των πόρων και ο κοινωνικός έλεγχος της τοπικής εξουσίας, που οδηγούν στην εξασφάλιση της νομιμότητας και της προστασίας των πολιτών.
- Οικονομίες κλίμακας στις λειτουργικές δαπάνες και αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού (<http://www.ypes.gr/kapodistriasis/greek/kapo/program.htm#03>)

Το επόμενο και καθοριστικό βήμα πραγματοποιήθηκε με την εφαρμογή του Νόμου 3852/10 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης». Με το πρόγραμμα αυτό οι Δήμοι συνενώθηκαν από 910 σε 325, οι 54 Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και τα επαρχεία συγκρότησαν τις 13 Αιρετές Περιφέρειες (74 Περιφερειακές Ενότητες) και οι Κρατικές Περιφέρειες συνενώθηκαν σε 7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις – Περιφέρειες. Όπως γίνεται αντιληπτό η μεταρρύθμιση αυτή κατευθύνθηκε ακόμα περισσότερο προς την πορεία δημιουργίας «επιτελικού κράτους» και Τοπικής Αυτοδιοίκησης με διοικητική και

οικονομική αυτοτέλεια και ανεξαρτησία τόσο μεταξύ των δύο βαθμών όσο και του υπόλοιπου κρατικού μηχανισμού.

2.3 Συγκρότηση Αιρετής Περιφέρειας Ηπείρου

Με το Προεδρικό Διάταγμα υπ. Αριθμ.140 « Οργανισμός της Περιφέρειας Ηπείρου» καθορίστηκε ο νέος Οργανισμός, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες του νέου φορέα οι οποίες θα είχαν ισχύ από 01-01-2011.(ΦΕΚ Α'233/27-12-2010)

www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e.../140perifereia_Hpeirou.pdf

Οργανόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου

Διάρθρωση Υπηρεσιών:

Οι υπηρεσίες της Περιφέρειας Ηπείρου διαρθρώνονται σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Οι περιφερειακές υπηρεσίες οργανώνονται στο πλαίσιο της οικείας περιφερειακής ενότητας και υπάγονται σε οργανική μονάδα της Κεντρικής Υπηρεσίας.

❖ Η Κεντρική Υπηρεσία της Περιφέρειας Ηπείρου διαρθρώνεται ως κατωτέρω:

- α. Γραφείο Περιφερειάρχη.
- β. Γραφεία Αντιπεριφερειάρχων.
- γ. Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών.
- δ. Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας.
- ε. Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής.
- στ. Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης.
- ζ. Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών.
- η. Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας.

❖ Στην Κεντρική Υπηρεσία της Περιφέρειας Ηπείρου λειτουργούν επίσης και οι παρακάτω Υπηρεσίες:

- α. Νομική Υπηρεσία.
- β. Αυτοτελής Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας.
- γ. Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου.
- δ. Αυτοτελές Τμήμα Παλλαϊκής Άμυνας και Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτων Αναγκών(ΠΑΜ – ΠΣΕΑ).
- ε. Αυτοτελές Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων.

Διάρθρωση οργανικών μονάδων :

Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών.

❖ Η Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες:

α. Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, με έδρα τα Ιωάννινα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου.

β. Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού, με έδρα τα Ιωάννινα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου.

γ. Διεύθυνση Τεχνικών Έργων, με έδρα τα Ιωάννινα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου.

δ. Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Περιφερειακής Ενότητας (Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας) ξεχωριστή Υπηρεσία σε κάθε Ενότητα.

Διάρθρωση – Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού:

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ανάγονται ιδίως στον περιφερειακό αναπτυξιακό σχεδιασμό, την προώθηση των εθνικών στρατηγικών στόχων, στον επιχειρησιακό προγραμματισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων της Περιφέρειας και στην παρακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας της Περιφέρειας, κλπ.

Τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

- α. Τμήμα Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής.
- β. Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων και Έργων.
- γ. Τμήμα Κινήτρων Περιφερειακής Ανάπτυξης.
- δ. Τμήμα Τεκμηρίωσης.

Διάρθρωση – Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού:

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού ανάγονται ιδίως στον έλεγχο τήρησης των περιβαλλοντικών όρων για δραστηριότητες και έργα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τη λήψη μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος, την κατάρτιση και έγκριση του περιφερειακού σχεδιασμού διαχείρισης των στερεών αποβλήτων στο πλαίσιο του αντίστοιχου εθνικού σχεδιασμού σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και στην εφαρμογή μέτρων, προγραμμάτων και δράσεων της περιφέρειας, καθώς και στη μέριμνα για τη μελέτη και ανάπτυξη της χωροταξικής κατανομής των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της περιφέρειας, κλπ.

Τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

- α. Τμήμα Χωρικού Σχεδιασμού, με έδρα τα Ιωάννινα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου.
- β. Τμήμα Περιβάλλοντος, με έδρα τα Ιωάννινα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου.
- γ. Τμήμα Υδροοικονομίας, με έδρα τα Ιωάννινα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου.
- δ. Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Περιφερειακής Ενότητας (Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας) ξεχωριστή Υπηρεσία σε κάθε Ενότητα.

Διάρθρωση – Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων:

Η Διεύθυνση Τεχνικών Έργων έχει ως αποστολή το σχεδιασμό, προγραμματισμό, συντονισμό των τεχνικών έργων όλης της Περιφέρειας, τη μελέτη, εκτέλεση, επίβλεψη, παραλαβή και συντήρηση των τεχνικών έργων που εκτελούνται σε περισσότερες της μίας Περιφερειακές Ενότητες. Συνεργάζεται με τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία για

την εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, παρέχει οδηγίες και κατευθύνσεις στις αντίστοιχες Διευθύνσεις των Περιφερειακών Ενοτήτων για την εκτέλεση της αποστολής τους, κλπ.

Τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

- α. Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων.
- β. Τμήμα Εργαστηρίων.
- γ. Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος.

Διάρθρωση – Αρμοδιότητες Διευθύνσεων Τεχνικών Έργων των Περιφερειακών Ενοτήτων:

Οι Διευθύνσεις Τεχνικών Έργων των Περιφερειακών Ενοτήτων έχουν ως αποστολή τη μελέτη, εκτέλεση, παραλαβή και συντήρηση των πάσης φύσεως τεχνικών έργων που εκτελούνται στην περιοχή ευθύνης της Περιφερειακής Ενότητας κλπ.

Τις Διευθύνσεις Τεχνικών Έργων των Περιφερειακών Ενοτήτων (Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας) ως ξεχωριστή Υπηρεσία σε κάθε Ενότητα. απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

- α. Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων.
- β. Τμήμα Εργαστηρίων .
- γ. Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος.

Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας:

Η Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας είναι αρμόδια για το συντονισμό και την παρακολούθηση της λειτουργίας όλων των οργανικών μονάδων που υπάγονται σ' αυτή, την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας τους και την αντιμετώπιση των προβλημάτων και των υποθέσεων αρμοδιότητάς τους κλπ.

Η Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες:

- α. Διεύθυνση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, με έδρα τα Ιωάννινα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου.

β. Διεύθυνση Εξυπηρέτησης του Πολίτη, με έδρα τα Ιωάννινα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου.

γ. Διεύθυνση Διοίκησης, με έδρα τα Ιωάννινα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου.

δ. Διεύθυνση Οικονομικού, με έδρα τα Ιωάννινα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου.

ε. Διεύθυνση Διοικητικού – Οικονομικού Περιφερειακής Ενότητας (Άρτας, - Ιωαννίνων, Πρέβεζας και Θεσπρωτίας).

Διάρθρωση – Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης:

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ανάγονται ιδίως στην εξασφάλιση της διαφάνειας των πράξεων των περιφερειακών οργάνων, στο σχεδιασμό, στην ανάπτυξη και υποστήριξη της εύρυθμης και αποδοτικής λειτουργίας των συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνιών του φορέα και των περιφερειακών υπηρεσιών του, στη διασφάλιση της τεχνικής και οργανωτικής διαλειτουργικότητας των συστημάτων της Περιφέρειας με αντίστοιχα συστήματα εθνικής εμβέλειας κεντρικών φορέων της Διοίκησης και τη βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων για την ανάπτυξη και βελτίωση των υποδομών πληροφορικής και επικοινωνιών της Περιφέρειας, καθώς και των περιφερειακών υπηρεσιών της, κλπ.

Τη Διεύθυνση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

α. Τμήμα Διαφάνειας.

β. Τμήμα Σχεδιασμού και Υποστήριξης Συστημάτων Φορέα.

γ. Τμήμα Υποστήριξης Περιφερειακών Συστημάτων.

δ. Τμήμα Σχεδιασμού Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών για τον Πολίτη.

ε. Τμήματα Πληροφορικής Περιφερειακών Ενοτήτων Άρτας, Θεσπρωτίας, Πρέβεζας.

Διάρθρωση – Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Εξυπηρέτησης του Πολίτη:

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Εξυπηρέτησης του Πολίτη ανάγονται ιδίως στο σχεδιασμό και το συντονισμό δράσεων για το σύνολο των υπηρεσιών της Περιφέρειας με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη, καθώς και στην εισήγηση οργανωτικών μέτρων που είναι αναγκαία για τη βελτίωση της απόδοσης των υπηρεσιών της Περιφέρειας. Στα καθήκοντα της Διεύθυνσης είναι η επιτόπια παρακολούθηση όλων των υπηρεσιών της Περιφέρειας και η κατάθεση αναλυτικής έκθεσης ανά τρεις μήνες στον Περιφερειάρχη, για κάθε μία υπηρεσία της Περιφέρειας με αντίστοιχες προτάσεις βελτίωσης. κλπ.

Τη Διεύθυνση Εξυπηρέτησης του Πολίτη απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

- α. Τμήμα Συντονισμού.
- β. Τμήμα Σχεδιασμού.

Διάρθρωση – Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Διοίκησης:

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Διοίκησης ανάγονται ιδίως στη διοικητική υποστήριξη των υπηρεσιών της περιφέρειας, στη συνδρομή των οργάνων των υπηρεσιών αυτών για την εκπλήρωση των στόχων τους και της αποστολής τους, στην επεξεργασία στοιχείων για την εκτίμηση των αναγκών των υπηρεσιών σε προσωπικό, στη διαχείριση όλων των θεμάτων διοίκησης προσωπικού, καθώς και στα θέματα σχετικά με τη διενέργεια των εκλογών και τέλος στην εύρυθμη λειτουργία των συλλογικών οργάνων της Περιφέρειας. κλπ.

Τη Διεύθυνση Διοίκησης απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

- α. Τμήμα Προσωπικού.
- β. Τμήμα Συλλογικών Οργάνων.
- γ. Τμήμα Γραμματείας.

Διάρθρωση – Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Οικονομικού:

Στις αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Οικονομικού ανάγονται ιδίως η συγκέντρωση και επεξεργασία των αναγκαίων στοιχείων για την κατάρτιση, τροποποίηση και

παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού της Περιφέρειας, του απολογισμού και κάθε οικονομικής κατάστασης. Η Διεύθυνση Οικονομικού έχει επίσης αρμοδιότητα την καταγραφή, αξιοποίηση και προστασία της περιουσίας της περιφερειακής ενότητας, στην οποία βρίσκεται η έδρα της Περιφέρειας, την αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων δημιουργίας και απόκτησης εσόδων, την πληρωμή κάθε είδους δαπάνης και τη λογιστική και ταμειακή διαχείριση, την εκκαθάριση της μισθοδοσίας και των πάσης φύσεως αποδοχών του προσωπικού και της αντιμισθίας των αιρετών εκπροσώπων, την κατάρτιση και εκτέλεση του προγράμματος προμηθειών και την τήρηση των απαιτούμενων αρχείων, βιβλίων και στοιχείων κλπ.

Τη Διεύθυνση Οικονομικού απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

- α. Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστικής Διαχείρισης.
- β. Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας.
- γ. Τμήμα Προσόδων και Περιουσίας.
- δ. Τμήμα Προμηθειών.
- ε. Τμήμα Μισθοδοσίας

Διάρθρωση – Διευθύνσεων Διοικητικού – Οικονομικού των Περιφερειακών Ενοτήτων:

Τις Διευθύνσεις Διοικητικού – Οικονομικού των (Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας) ως ξεχωριστή Υπηρεσία σε κάθε Ενότητα απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

- α. Τμήμα Προσωπικού και Μισθοδοσίας.
- β. Τμήμα Λογιστικής Διαχείρισης.
- γ. Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας.
- δ. Τμήμα Προμηθειών.
- ε. Τμήμα Γραμματείας.

Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής:

Η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής είναι αρμόδια για το συντονισμό και την παρακολούθηση της λειτουργίας όλων των

οργανικών μονάδων που υπάγονται σ' αυτή και την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας τους. Οφείλει να βρίσκεται σε συνεχή συνεργασία με το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο για την καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων και των υποθέσεων αρμοδιότητάς τους.

❖ Η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες:

α. Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας, με έδρα τα Ιωάννινα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου.

β. Διεύθυνση Κτηνιατρικής, με έδρα τα Ιωάννινα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου.

γ. Διεύθυνση Πολιτικής Γης, με έδρα τα Ιωάννινα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου.

δ. Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Περιφερειακής Ενότητας (Αρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας) ως ξεχωριστή Υπηρεσία σε κάθε Ενότητα.

❖ Τη Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

α. Τμήμα Προγραμματισμού.

β. Τμήμα Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής.

γ. Τμήμα Αλιείας.

❖ Τη Διεύθυνση Κτηνιατρικής απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

α. Τμήμα Υγείας των Ζώων.

β. Τμήμα Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας.

γ. Τμήμα Κτηνιατρικής Αντίληψης Φαρμάκων.

❖ Τη Διεύθυνση Πολιτικής Γης απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

α. Τμήμα Τοπογραφίας.

β. Τμήμα Εποικισμού και Αναδασμού.

❖ Τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων *απαρτίζουν τα εξής τμήματα:*

α. Τμήμα Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου.

β. Τμήμα Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής.

γ. Τμήμα Κτηνιατρικής.

δ. Τμήμα Αλιείας.

ε. Τμήμα Τοπογραφίας, Εποικισμού και Αναδασμού, το οποίο συστήνεται στις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων Άρτας, Θεσπρωτίας και Πρέβεζας.

❖ Η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες:

α. Διεύθυνση Βιομηχανίας, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων, με έδρα τα Ιωάννινα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου.

β. Διεύθυνση Διά Βίου Μάθησης, Απασχόλησης, Εμπορίου και Τουρισμού, με έδρα τα Ιωάννινα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου.

γ. Διεύθυνση Ανάπτυξης Περιφερειακής Ενότητας (Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας) ξεχωριστή Υπηρεσία σε κάθε Ενότητα.

❖ Τη Διεύθυνση Βιομηχανίας, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων *απαρτίζουν τα εξής τμήματα:*

α. Τμήμα Τεχνικών Εφαρμογών.

β. Τμήμα Διοικητικών Διαδικασιών.

❖ Τη Διεύθυνση Διά Βίου Μάθησης, Απασχόλησης, Εμπορίου και Τουρισμού *απαρτίζουν τα εξής τμήματα:*

α. Τμήμα Υποστήριξης της Εκπαίδευσης.

β. Τμήμα Διά Βίου Μάθησης και Παιδείας.

γ. Τμήμα Απασχόλησης.

δ. Τμήμα Εμπορίου.

ε. Τμήμα Τουρισμού.

❖ Τις Διευθύνσεις Ανάπτυξης των Περιφερειακών Ενοτήτων απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

α. Τμήμα Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων.

β. Τμήμα Επαγγέλματος.

γ. Τμήμα Εμπορίου και Τουρισμού.

δ. Τμήμα Διά Βίου Μάθησης, Παιδείας και Απασχόλησης.

ε. Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης.

❖ Η Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες:

- Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Περιφερειακής Ενότητας (Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας) ως ξεχωριστή Υπηρεσία σε κάθε Ενότητα.

- Τις Διευθύνσεις Μεταφορών και Επικοινωνιών που συνιστώνται στις Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Ηπείρου απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

α. Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας.

β. Τεχνικό Τμήμα.

γ. Τμήμα Χορήγησης Αδειών Οδήγησης.

δ. Τμήμα ΚΤΕΟ.

ε. Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης.

❖ Η Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες:

α. Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας, με έδρα τα Ιωάννινα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου.

β. Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας, με έδρα τα Ιωάννινα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου.

γ. Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Περιφερειακής Ενότητας (Αρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας) ως ξεχωριστή Υπηρεσία σε κάθε Ενότητα.

Τη Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

α. Τμήμα Υπηρεσιών και Επαγγελματιών Υγείας.

β. Τμήμα Δημόσιας Υγιεινής.

γ. Τμήμα Πρόληψης και Προαγωγής της Υγείας

Διάρθρωση – Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας:

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας ασκεί ιδίως αρμοδιότητες προνοιακού χαρακτήρα που αφορούν την οικογένεια, το παιδί, τους ηλικιωμένους, άτομα με αναπηρίες και ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες, καθώς και αρμοδιότητες που ανάγονται στην κοινωνική και οικονομική στήριξη ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, στη διεξαγωγή ερευνών για την πρόληψη και αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με τη λειτουργία της κοινωνίας και τέλος σε θέματα που αφορούν την ενίσχυση και την προαγωγή του αθλητισμού και του πολιτισμού.

❖ Τη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

α. Τμήμα Κοινωνικής Αρωγής.

β. Τμήμα Κοινωνικών Υπηρεσιών.

γ. Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας.

δ. Τμήμα Αθλητισμού και Πολιτισμού.

❖ Τις Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας των Περιφερειακών Ενοτήτων απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

- α. Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου.
- β. Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
- γ. Τμήμα Φαρμάκων και Φαρμακείων.
- ❖ Νομική Υπηρεσία (Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας) ξεχωριστή Υπηρεσία σε κάθε Ενότητα.
 - ❖ Την Αυτοτελή Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας απαρτίζουν τα ακόλουθα Τμήματα:
 - ❖ Τμήμα Πολιτικής Προστασίας Περιφερειακής (Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας) ως ξεχωριστή Υπηρεσία σε κάθε Ενότητα.

Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου:

Το Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου είναι αρμόδιο ιδίως για τον έλεγχο της διοικητικής δράσης όλων των υπηρεσιών της Περιφέρειας, ώστε να προλαμβάνονται και να αποκαθίστανται διοικητικές και οργανωτικές δυσλειτουργίες και τη διερεύνηση καταγγελιών πολιτών. Το Τμήμα υποχρεούται να υποβάλλει ανά τρίμηνο αναλυτική έκθεση στον Περιφερειάρχη για κάθε οργανική μονάδα ξεχωριστά.

- Αυτοτελές Τμήμα Παλαιϊκής Άμυνας και Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτων Αναγκών (ΠΑΜ-ΠΣΕΑ).
- Συστήνεται Γραφείο ΠΑΜ – ΠΣΕΑ σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα, εκτός της έδρας.
- Γραφεία αυτά ασκούνται σε τοπικό επίπεδο οι αρμοδιότητες του Αυτοτελούς Τμήματος ΠΑΜ – ΠΣΕΑ.

Αυτοτελές Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων:

Το Αυτοτελές Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων είναι αρμόδιο ιδίως για την πληροφόρηση των μέσων ενημέρωσης που δραστηριοποιούνται στην περιφέρεια αλλά και των μέσων ενημέρωσης εθνικής εμβέλειας. Ειδικότερα, στις αρμοδιότητες του Γραφείου υπάγονται:

α. Η δημοσιογραφική κάλυψη γεγονότων γενικού ενδιαφέροντος για ενημέρωση της κοινής γνώμης.

β. Η ενημέρωση της Κεντρικής Διοίκησης .

(www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e.../140perifereia_Hpeirou.pdf)

Οργανόγραμμα Υπηρεσιών Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων

Υπηρεσίες Υποστήριξης Νομαρχιακών Οργάνων:

1. Γραφείο Γραμματείας Συλλογικών Οργάνων.
2. Γραφείο Νομάρχη.
3. Γραφείο Ειδικών Συμβούλων και Επιστημονικών Συνεργατών.
4. Γραφείο Νομικής Υποστήριξης.
5. Τμήμα Τύπου - Δημοσίων Σχέσεων και Πληροφόρησης του Πολίτη.

Υπηρεσίες Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων:

Διεύθυνση Διοίκησης:

1. Τμήμα Διοίκησης.
2. Τμήμα Προσωπικού.
3. Τμήμα Εκλογών.
4. Τμήμα Ιθαγένειας Διαβατηρίων και Ταυτοτήτων.
5. Τμήμα Απασχόλησης.
6. Τμήμα Γραμματείας και Πρωτοκόλλου.

Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών:

1. Τμήμα Οικονομικής Διοίκησης και Λογιστηρίου (Γραφείο Ταμιακής Υπηρεσίας).
2. Τμήμα Προϋπολογισμού - Απολογισμού και Στατιστικών Δεδομένων.
3. Τμήμα Προσόδων - Περιουσίας και Προμηθειών.

4. Τμήμα Δημοσίων Επενδύσεων.

5. Τμήμα Μισθοδοσίας.

Διεύθυνση Μηχανοργάνωσης:

1. Τμήμα Διαχείρισης Λογισμικού.

2. Τμήμα Διαχείρισης Εξοπλισμού.

Διεύθυνση Πολιτισμού και Τουρισμού:

1. Τμήμα Πολιτιστικών Υποθέσεων.

2. Τμήμα Τουρισμού.

Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας - Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων:

1. Τμήμα Δημόσιας Υγιεινής

2. Τμήμα Πρόληψης και Προαγωγής της Υγείας.

3. Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου.

4. Τμήμα Υπηρεσιών και Επαγγελματιών Υγείας.

5. Τμήμα Φαρμάκων και Φαρμακείων.

6. Τμήμα Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

7. Τμήμα Γραμματείας.

8. Γραφείο Δημόσιας Υγείας - Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών:

1. Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών.

2. Τμήμα Εσωτερικής Ανταπόκριση.

Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών:

1. Τμήμα Μελετών

2. Τμήμα Εκτέλεσης Τεχνικών Έργων

- (Γραφείο εργαστηρίου)

- (Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης)

Διεύθυνση Χωροταξίας - Οικισμού & Περιβάλλοντος:

1. Τμήμα Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών και Ελέγχου Κατασκευών.
2. Τμήμα Ελέγχου Αυθαιρέτων Κατασκευών.
3. Τμήμα Προστίμων.
4. Τμήμα Πολεοδομικών Σχεδίων και Εφαρμογών.
5. Τμήμα Προστασίας Περιβάλλοντος.
6. Γραφείο Περιβάλλοντος.
7. Τμήμα Διοικητικό Οικονομικό.
8. Τμήμα Πολεοδομίας Ιωαννίνων.

Διεύθυνση Γεωργίας:

1. Τμήμα Προγραμματισμού και Μελετών.
2. Τμήμα Εφαρμογών και Ανάπτυξης.
 - (Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης Ιωαννίνων).
3. Τμήμα Φυτικής Παραγωγής.
4. Τμήμα Προστασίας Φυτών.
5. Τμήμα Ζωικής Παραγωγή.
6. Τμήμα Βιομηχανικών Φυτών.
7. Τμήμα Παρεμβάσεων και Εισοδηματικών Ενισχύσεων (Π.Ε.Ε).
8. Τμήμα Οικονομικό και Διοικητικής Υποστήριξης.
9. Τμήμα Πολιτικής Γης και Εποικιστικών θεμάτων.
- 10.** Τμήμα Βιολογικής Γεωργίας και Προστασίας Περιβάλλοντος.
- 11.** Γραφείο Νέων Αγροτών.

Διεύθυνση Κτηνιατρικής:

1. Τμήμα Υγείας των ζώων.
2. Τμήμα Δημόσιας Υγείας.
3. Τμήμα Προστασίας - περίθαλψης και Φαρμάκων (Αγροτικό Ιατρείο Ιωαννίνων).

4. Τμήμα Διοικητικό Οικονομικό.

Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων – Αλιείας:

1. Τμήμα Δασοπονικής Ανάπτυξης.
2. Τμήμα Αλιείας.
3. Τμήμα Εγγείων Βελτιώσεων (Γραφείο Εγγείων Βελτιώσεων).

Διεύθυνση Τοπογραφικής:

1. Τμήμα Αναδασμού και Τοπογραφικών Εργασιών.
2. Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης ΟΣΔΕ και Μηχανογράφησης.
3. Τμήμα Κτηματολογίου Γραμματειακής Υποστήριξης και Αρχείου.

Διεύθυνση Ανάπτυξης:

1. Τμήμα Βιοτεχνίας - Βιομηχανίας & Ορυκτού Πλούτου (Γραφείο Βιοτεχνίας και Βιομηχανίας).
2. Τμήμα Εμπορίου και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (Γραφείο Εμπορίου και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων).
3. Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης και Γραμματείας.

Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών:

1. Τμήμα Μεταφορών Επαρχίας Ιωαννίνων (Γραφείο Κίνησης Ιωαννίνων).
2. Τμήμα Μεταφορών Επαρχίας (Γραφείο Κίνησης).
3. Τμήμα Τεχνικού ελέγχου Αυτοκινήτων (Κ.Τ.Ε.Ο).
4. Τμήμα Επικοινωνιών.

Διεύθυνση Προγραμματισμού Διαχείρισης Προγραμμάτων & Επενδύσεων:

1. Τμήμα Προγραμματισμού & Σχεδιασμού.
2. Τμήμα Ανάπτυξης.
3. Τμήμα Κοινοτικών Πρωτοβουλιών.

Τμήμα Π.Σ.Ε.Α.
Τμήμα Πολιτικής Προστασίας
Τμήμα Ν.Ε.Λ.Ε.

Τον συντονισμό των ανωτέρω οριζόμενων Διευθύνσεων έχουν οι Γενικοί Διευθυντές ως κατωτέρω:

Α' Γενική Διεύθυνση Διοίκησης και Παροχής Υπηρεσιών:

- Διεύθυνση Διοίκησης.
- Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών.
- Διεύθυνση Μηχανοργάνωσης.
- Διεύθυνση Πολιτισμού Τουρισμού.
- Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- Διεύθυνση Αγροφυλακής και Διεύθυνση Κ.Ε.Π.

Β' Γενική Διεύθυνση Υποδομών και Ανάπτυξης:

- Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών.
- Διεύθυνση Χωροταξίας και Περιβάλλοντος.
- Διεύθυνση Γεωργίας.
- Διεύθυνση Κτηνιατρικής.
- Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων – Αλιείας.
- Διεύθυνση Τοπογραφικής.
- Διεύθυνση Ανάπτυξης.
- Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Τον συντονισμό των παρακάτω Διευθύνσεων και Τμημάτων έχει απ' ευθείας ο Νομάρχης συνεπικουρούμενος από τον Γενικό Διευθυντή Διοίκησης και Παροχής Υπηρεσιών.

- Διεύθυνση Προγραμματισμού Διαχείρισης Προγραμμάτων & Επενδύσεων
- Τμήμα Π.Σ.Ε.Α.
- Τμήμα Πολιτικής Προστασίας

- Τμήμα Ν.Ε.Λ.Ε. (Κούρος Λεωνίδας, ΤΕΙ Καλαμάτας).

2.4 Συγκριτική προσέγγιση του φορέα της Περιφέρειας Ηπείρου με τους φορείς των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Άρτας Ιωαννίνων Πρέβεζας και Θεσπρωτίας που αντικατέστησε.

Η παρουσίαση των οργανογραμμάτων της Αιρετής Περιφέρειας Ηπείρου και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων γίνεται προκειμένου να υπάρχει η δυνατότητα άμεσων συγκρίσεων και παρατηρήσεων. Θα πρέπει να διευκρινίσουμε ότι κάθε μία από τις τέσσερις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις που συνενώθηκαν αν και ακολουθούσαν το ίδιο οργανόγραμμα διαφοροποιούνταν προς το μέγεθος – ανάπτυξη των ίδιων Υπηρεσιών ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες (π.χ. Τμήματα Αλιείας , Τμήματα Τουρισμού κ.α.) αλλά και την αριθμητική κάλυψη σε υπαλλήλους σε αυτές. (π.χ. Τεχνικές Υπηρεσίες). Η συνένωση που προέκυψε βοήθησε έτσι ώστε μέσω των Γενικών Διευθύνσεων να δημιουργείται μια συνολική εικόνα τόσο των αναγκών σε κάθε τομέα ανά Νομό αλλά και των δυνατοτήτων Υπηρεσιακής κάλυψης τους.

Η νέα οργανωτική δομή διοικητικά κατήργησε θέσεις αιρετών π.χ. Αντινομάρχες ενώ με την συνένωση τμημάτων μείωσε σε κάποιο βαθμό και την διοικητική-Υπηρεσιακή πυραμίδα. Σημαντικές αλλαγές που προέκυψαν διοικητικά είναι οι εξής:

α) Η δημιουργία κουλτούρας από όλους τους εμπλεκόμενους (αιρετούς και υπαλλήλους) πάνω στην κατεύθυνση της Περιφέρειας και όχι μόνο του Νομού. Αυτό επιτυγχάνεται λόγω της υποχρεωτικής ιεράρχησης αναγκών σε Περιφερειακό επίπεδο αλλά και του Υπηρεσιακού και Διοικητικού ελέγχου έξω από τα στενά πλαίσια του κάθε Νομού.

β) Η επίλυση ζητημάτων όπως έλλειψης ή επικάλυψης αρμοδιοτήτων, ερμηνείας και εφαρμογής Νόμων και Διατάξεων, επικοινωνίας και διαβούλευσης με την Κεντρική Διοίκηση (Υπουργεία , Ανεξάρτητες Υπηρεσίες, Φορείς κλπ.) σε επίπεδο Περιφέρειας και Γενικών Διευθύνσεων και όχι μέσω κάθε τμήματος ξεχωριστά.

γ) Καθοριστικής σημασίας ήταν ο διοικητικός διαχωρισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ των Δήμων και της Περιφέρειας (π.χ. άδειες εμπορίου κ.α.) αλλά και η αντιμετώπιση προβλημάτων όμορων Δήμων οι οποίοι ανήκαν σε διαφορετικούς μέχρι πρότινος Νομούς (Χ.Υ.ΤΑ, δρόμοι, κ.α.).

δ) Η δυνατότητα συνεπικουρίας μεταξύ των Τμημάτων των Περιφερειακών Ενοτήτων και η δημιουργία κοινών διαδικασιών διοικητικής και Υπηρεσιακής λειτουργίας με σκοπό την τυποποιημένη και ομοιογενή κάλυψη των αναγκών των πολιτών.

ε) Η δημιουργία ισχυρών υπηρεσιών ικανών να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις (σχεδιασμού – παρακολούθησης και υλοποίησης) που δημιουργούν συμμετοχές σε ευρωπαϊκά προγράμματα, το ΕΣΠΑ κλπ. Η δυνατότητα αυτή δεν μπορούσε να υπάρξει ανά Νομό (π.χ. Τεχνικές Υπηρεσίες) χωρίς τον συντονισμό σε επίπεδο Περιφέρειας.

στ) Η επιτακτική ανάγκη επίλυσης ζητημάτων στα οποία εμπλέκεται λιγότερο ή περισσότερο ο θεσμός της Περιφέρειας όπως η αναδιοργάνωση του οικονομικού μοντέλου σε τοπικό επίπεδο, η ιεράρχηση των μεγάλων έργων και η ταυτόχρονη συνεισφορά στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών π.χ. μεταναστευτικό δημιουργεί νέες προκλήσεις και προοπτικές.

Τα όποια προβλήματα δημιουργήθηκαν στα πρώτα συγκρότηση του θεσμού της Περιφέρειας σε διοικητικό επίπεδο αφορούσαν κυρίως την ήδη υπάρχουσα πολυνομία η οποία απαίτησε σειρά διευκρινιστικών εγκυκλίων. Η ύπαρξη έμπειρου και υψηλού επιπέδου υπαλλήλων δημιούργησε προϋποθέσεις ομαλής μετάβασης από τον θεσμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης σε αυτόν της Περιφέρειας.

Αρμοδιότητες νέου φορέα:

Οι αρμοδιότητες που μεταφέρθηκαν από κρατικές υπηρεσίες και κρατικά ελεγχόμενους φορείς στις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις, πραγματοποιήθηκαν λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές σε κάθε τομέα συνθήκες. Ενδεικτικά τομείς από τους μεταφέρθηκαν επιμέρους αρμοδιότητες, κατά το μέρος που περιλαμβάνουν αντικείμενα για τα οποία δεν ασκείται αποφασιστική αρμοδιότητα η οποία ανήκει στα κρατικά όργανα (κεντρικά ή αποκεντρωμένα), είναι:

- Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, ιδίως η διαχείριση των περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων, η εκπόνηση του αναπτυξιακού σχεδιασμού της περιφέρειας και η υλοποίηση των σχετικών με αυτά δράσεων,

- Υποδομών - Μεταφορών - Επικοινωνιών, ιδίως έργα τα οποία έχουν αμιγώς περιφερειακή διάσταση, εκπόνηση μελετών της οδικής κυκλοφορίας υπεραστικού οδικού δικτύου, διαχείριση έργων περιφερειακού επιπέδου, ακτοπλοϊκές συγκοινωνίες, λιμάνια περιφερειακής σημασίας κ.ά.
- Χωροταξίας - πολεοδομίας και περιβάλλοντος (διαχείριση στερεών αποβλήτων, εποπτεία των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών περιφερειακής σημασίας κ.ά.).
- Φυσικών πόρων - ενέργειας – βιομηχανίας.
- Εμπορίου, τουρισμού και απασχόλησης.
- Εκπαίδευσης, πολιτισμού και αθλητισμού (δια βίου εκπαίδευση, θέματα κατάρτισης και επιμόρφωσης κ.α.).
- Γεωργίας – κτηνοτροφίας και αλιείας.
- Πολιτικής Προστασίας.

Εκτός από κάποιες αρμοδιότητες που μεταφέρθηκαν με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» εξαιρέθηκαν και εκείνες οι οποίες έπρεπε να παραμείνουν στα αποκεντρωμένα όργανα του κράτους χάριν της ενότητας της κρατικής πολιτικής σε ολόκληρη την επικράτεια, όπως τα θέματα χωροταξίας - πολεοδομίας, προστασίας του περιβάλλοντος και δασικής πολιτικής ή μεταναστευτικής πολιτικής. Η περιφερειακή αυτοδιοίκηση έγινε έτσι ο βασικός πυλώνας του αναπτυξιακού προγραμματισμού, ενώ κομβικός καθίσταται ο ρόλος της ως προς τα έργα και τις υποδομές. Βασική προϋπόθεση είναι η επαρκής στελέχωσή της, αλλά και η αξιοποίηση της πείρας και της τεχνογνωσίας που έχουν αποκτήσει μέχρι σήμερα.

Μια νέα διοικητική μεταρρύθμιση και λειτουργία που εισάγεται στην Περιφέρεια είναι η διαδικασία της Ηλεκτρονικής Περιφερειακής Διακυβέρνησης. Η θεμελίωση της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης συνδέεται εξ υπαρχής με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Η διαφάνεια στην άσκηση των δημόσιων πολιτικών από τις Περιφέρειες συνδέεται άρρηκτα με την χρηστή διοίκηση, την εμπάθυνση της δημοκρατικής λειτουργίας και την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής. Με τον «Καλλικράτη» εισάγεται για πρώτη φορά η υποχρέωση των περιφερειακών αρχών να αναρτούν υποχρεωτικά κάθε πράξη στο διαδίκτυο, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων για τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων

καθώς και των προκηρύξεων, διαγωνισμών, προμηθειών, προσλήψεων, συμβάσεων και αναθέσεων. Εξασφαλίζεται έτσι το δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών στην πληροφόρηση και η άσκηση κοινωνικού ελέγχου στις πράξεις της περιφέρειας και στη διαχείριση των οικονομικών πόρων, και έτσι η εφαρμογή της αρχής της πολιτικής λογοδοσίας.

Ειδικότερα η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση πρέπει:

- Να οργανώσει, με τη χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, το σχεδιασμό και την εκτέλεση αναπτυξιακών έργων και να δημιουργήσει υποδομές αποτελεσματικής, ηλεκτρονικής, επικοινωνίας ανάμεσα στις υπηρεσίες της, στους Δήμους και στις κρατικές υπηρεσίες.
- Να οργανώσει διαδικασίες ηλεκτρονικών προμηθειών στο επίπεδο της Περιφέρειας, και συντονισμού για την οργάνωση κοινών υποδομών και συστημάτων ανάμεσα στους Δήμους της Περιφέρειας, κυρίως σε θέματα ηλεκτρονικής δημοκρατίας και συμμετοχής και ηλεκτρονικής συνεργασίας (Πρόγραμμα Καλλικράτης - κείμενο δημόσιας διαβούλευσης).

(www.tedk.gr/dat/3FB2CFBB/file.pdf).

Οι Υπηρεσίες που υπήρχαν στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις συνενώθηκαν σε Διευθύνσεις οι οποίες μεταφέρθηκαν σχεδόν αυτούσια στην Περιφέρεια. Ο «Καλλικράτης» δημιούργησε στην κορυφή της Διοικητικής Πυραμίδας τα εξής όργανα:

- Την Εκτελεστική Επιτροπή.
- Το Περιφερειακό Συμβούλιο.
- Τις Περιφερειακές Επιτροπές Οικονομική, Περιβάλλοντος Χωρικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης, Ισότητας και Κοινωνικών Θεμάτων) .
- Το Συμβούλιο Διαβούλευσης Περιφέρειας.
- Τον Συνήγορο για τον Πολίτη και την Επιχείρηση .

Τα όργανα αυτά συγκροτούν και διοικούν οι Αιρετοί από όλες τις παρατάξεις και καθορίζουν τις πολιτικές κατευθύνσεις και οδηγίες. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το Συμβούλιο Διαβούλευσης Περιφέρειας. Στο Συμβούλιο αυτό συμμετέχουν, εκτός από τον Περιφερειάρχη και τους Αντιπεριφερειάρχες καθώς και τους επικεφαλής των

περιφερειακών παρατάξεων, οι δήμαρχοι των Δήμων της Περιφέρειας, εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών, μη κυβερνητικών οργανώσεων, οργανώσεων εργοδοτών, εργαζομένων και επαγγελματικών συλλόγων κ.ο.κ. Το εν λόγω Συμβούλιο Διαβούλευσης συγκροτείται με απόφαση του Περιφερειάρχη και συνεδριάζει υποχρεωτικά πριν από την έγκριση του ετήσιου προγράμματος. Σε συνεργασία με τους συλλογικούς φορείς της αυτοδιοίκησης, εκπονείται Οδικός Χάρτης Λήψης Απόφασης, ο οποίος περιλαμβάνει όλα τα στάδια και το περιεχόμενο των σχετικών διαδικασιών (διαβούλευση, ανάρτηση στο διαδίκτυο κλπ.). Στο πλαίσιο του Συμβουλίου Διαβούλευσης επιτυγχάνεται η αναγκαία θεσμική επικοινωνία για ζητήματα συντονισμού και προγραμματισμού μεταξύ δήμων και περιφέρειας.

Τέλος ο «Καλλικράτης» προσπάθησε να δημιουργήσει μια δικλείδα ασφαλείας στην επικοινωνία και την συναλλαγή μεταξύ των πολιτών – επιχειρηματιών και της Περιφέρειας. Για τον λόγο αυτό συνέστησε την θέση του «Συνηγόρου του Πολίτη και της Επιχείρησης» ο οποίος όμως αρχικά αντιμετώπισε δυσκολίες στην εκλογή του (απαιτούνταν τα 2/3 των ψήφων των Δημοτικών ή Περιφερειακών Συμβουλίων) σε πολλές Περιφέρειες και Δήμους (μόνο 4 από τις 13 Περιφέρειες και 25 από τους 172 Δήμους οι οποίοι είχαν την υποχρέωση ως το 2011 εξέλεξαν τελικά). Η Περιφέρεια Ηπείρου ήταν μία από τις τέσσερις Περιφέρειες (Αττικής , Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, Στερεάς Ελλάδας, Ηπείρου) από τις δεκατρείς συνολικά που εξέλεξαν «Συνήγορο» ή όπως επικράτησε «Περιφερειακό Συμπαραστάτη του πολίτη και της επιχείρησης» από την αρχή της εφαρμογής του Νόμου. Έπρεπε να τροποποιηθεί η διαδικασία εκλογής έτσι ώστε να μην η απαιτούμενη πλειοψηφία των 2/3 για την εκλογή του «Συμπαραστάτη» παραμένει, ωστόσο δίνεται η δυνατότητα και μετά τη δεύτερη αποτυχημένη ψηφοφορία και πριν τη διενέργεια νέας ψηφοφορίας να «εκδίδεται προκήρυξη για την πλήρωση της θέσης, στην οποία μπορούν να θέσουν υποψηφιότητα τα ίδια ή άλλα πρόσωπα ή να αποσύρουν το ενδιαφέρον τους πρόσωπα που είχαν θέσει υποψηφιότητα με την προηγούμενη προκήρυξη». Παράλληλα σημειώνεται ότι δεν υπάρχει κώλυμα εκλογής για δικηγόρους. Ο θεσμός αυτός περιγράφεται αναλυτικά πιο κάτω:

Ο θεσμός του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης:

Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με μυστική ψηφοφορία και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του, επιλέγεται πολίτης που αποτελεί προσωπικότητα εγνωσμένου κύρους ως περιφερειακός συμπαραστάτης του πολίτη και της επιχείρησης. Η σχετική διαδικασία πρέπει να έχει ολοκληρωθεί σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των περιφερειακών αρχών. Υποψηφιότητες υποβάλλονται με δήλωση που κατατίθεται στο προεδρείο του περιφερειακού συμβουλίου κατά την έναρξη της διαδικασίας επιλογής. Αν δεν επιτευχθεί η επιλογή, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται κατά την ίδια ή μεταγενέστερη συνεδρίαση με την ίδια πλειοψηφία. Είναι επιτρεπτή με την ίδια πλειοψηφία και την αυτή διαδικασία η ανάκληση του συμπαραστάτη για πλημμελή εκτέλεση των καθηκόντων του, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου. Ως περιφερειακός συμπαραστάτης δεν μπορεί να επιλεγεί αιρετός δήμου ή περιφέρειας ή βουλευτής. Η θητεία του περιφερειακού συμπαραστάτη ακολουθεί τη θητεία των περιφερειακών αρχών. Ως προς την καταστατική θέση του περιφερειακού συμπαραστάτη εφαρμόζονται αναλόγως τα ισχύοντα για τον πρόεδρο του περιφερειακού συμβουλίου.

Ο περιφερειακός συμπαραστάτης υποστηρίζεται διοικητικά από τις υπηρεσίες της περιφέρειας, δέχεται καταγγελίες άμεσα θιγόμενων πολιτών και επιχειρήσεων για κακοδιοίκηση των υπηρεσιών της περιφέρειας, των νομικών της προσώπων και επιχειρήσεων και διαμεσολαβεί προκειμένου να επιλυθούν τα σχετικά προβλήματα, ενώ είναι υποχρεωμένος να απαντά εγγράφως ή ηλεκτρονικά εντός τριάντα (30) ημερών στους διοικούμενους. Η υποβολή καταγγελίας ή αναφοράς στον περιφερειακό συμπαραστάτη δεν αναιρεί τη σχετική αρμοδιότητα του Συνηγόρου του Πολίτη ως ανεξάρτητης αρχής ούτε τις αρμοδιότητες άλλων ελεγκτικών οργάνων και αρχών, καθώς και του Ελεγκτή Νομιμότητας.

Ο περιφερειακός συμπαραστάτης συντάσσει ετήσια έκθεση. Η ετήσια έκθεση παρουσιάζεται από τον ίδιο και συζητείται στην ειδική δημόσια συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου για τον απολογισμό πεπραγμένων της περιφερειακής αρχής κατά τις διατάξεις του Άρθρου 185 του παρόντος. Ο περιφερειακός συμπαραστάτης μπορεί επίσης να προβαίνει στη διατύπωση προτάσεων βελτίωσης της περιφερειακής διοίκησης και των σχέσεών της με το κοινό, τόσο στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσής του όσο και επ' ευκαιρία σημαντικών προβλημάτων κακοδιοίκησης που ο ίδιος εντοπίζει. Στην τελευταία αυτή περίπτωση οι ειδικές προτάσεις του περιφερειακού

συμπαραστάτη υποβάλλονται στον περιφερειάρχη και κοινοποιούνται στο περιφερειακό συμβούλιο και στον εκτελεστικό γραμματέα της περιφέρειας. Τόσο η ετήσια έκθεση όσο και οι ειδικές προτάσεις του περιφερειακού συμπαραστάτη αναρτώνται στην ιστοσελίδα της περιφέρειας με φροντίδα των περιφερειακών υπηρεσιών. Ο περιφερειακός συμπαραστάτης λαμβάνει αντιμισθία ισόποση με την αντιμισθία του προέδρου του περιφερειακού συμβουλίου. (www.kallikratis.eu)

2.5 Παράρτημα Πινάκων Κεφαλαίου 2

Προσωπικό – Οργανόγραμμα

Οι θέσεις στο Φορέα της Περιφέρειας Ηπείρου κατανέμονται σε θέσεις μονίμων υπαλλήλων, θέσεις υπαλλήλων ΙΔΑΧ και ειδικές θέσεις στο Φορέα. Από το σύνολο των υπαλλήλων οι υπάλληλοι έως 40 ετών είναι 15,80%. Οι υπάλληλοι από 40 έως 55 ετών είναι 54,92% και οι υπάλληλοι από 55 ετών και άνω είναι 29,28%. Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται αναλυτικά οι υπάλληλοι ανά κατηγορία και κλάδο:

Πίνακας 1. Θέσεις Μόνιμων Υπαλλήλων

κλάδος	Προβλ. θέσεις	Κατελημμένες μόνιμες οργανικές θέσεις	Προσωποπαγείς θέσεις
ΠΕ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΩΝ	1	0	0
ΠΕ ΒΙΟΛΟΓΩΝ - ΙΧΘΥΟΛΟΓΩΝ	4	3	0
ΠΕ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ	127	104	0
ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	106	107	2
ΠΕ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	1	1	0
ΠΕ ΙΑΤΡΩΝ	4	3	1
ΠΕ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ	1	0	0
ΠΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	103	97	8
ΠΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	8	6	3
ΠΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	8	5	0
ΠΕ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	7	7	0
ΠΕ ΧΗΜΙΚΩΝ	1	0	0
ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	21	21	2
ΠΕ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ	1	0	0
ΤΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	27	21	1
ΤΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	55	51	0
ΤΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	3	3	1
ΤΕ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ	36	29	0
ΤΕ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	3	1	0
ΤΕ ΧΩΡΙΣ ΠΤΥΧΙΟ ΕΡΓΟΔΗΓΩΝ ΧΩΡΙΣ ΠΤΥΧΙΟ	0	0	8
ΔΕ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ	5	1	0
ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ - ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ	118	90	0
ΔΕ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΟΥ	1	0	0
ΔΕ ΟΔΗΓΩΝ	31	24	4
ΔΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ - ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ Η/Υ	10	11	2
ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΩΝ	67	41	3
ΔΕ ΤΗΛΕΦΩΝΗΤΩΝ	2	2	0
ΔΕ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	1	1	0
ΔΕ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	32	22	4
ΥΕ ΑΓΡΟΦΥΛΑΚΩΝ	1	0	0
ΥΕ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	17	12	2
ΥΕ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ	9	7	0
ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ	0	0	0
ΤΕ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	0	0	1
ΔΕ ΣΠΕΡΜΑΤΕΓΧΥΤΩΝ	1	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	812	670	42

(Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019).

Πίνακας 2. Θέσεις Υπαλλήλων ΙΔΑΧ

κλάδος	Προβλ. θέσεις	Κατελημμένες οργανικές θέσεις ΙΔΑΧ	Προσωποπαγείς θέσεις ΙΔΑΧ
ΓΕΩΠΟΝΩΝ ΠΕ	0	0	0
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΕ	4	3	4
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΕ	2	4	7
ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΕ	1	2	3
ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ ΠΕ	0	0	1
ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΠΕ	1	1	0
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΤΕ	1	1	1
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΕ	0	0	2
ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΤΕ	3	3	1
ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΤΕ	0	1	0
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΕ	1	0	0
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ ΔΕ	1	0	0
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ - ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ ΔΕ	7	1	1
ΟΔΗΓΩΝ ΔΕ	4	5	0
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ - ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ Η/Υ ΔΕ	1	1	0
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΕ	7	4	0
ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΥΕ	6	5	3
ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΥΕ	0	0	1
ΕΡΓΑΤΩΝ ΥΕ	0	0	7
ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΩΝ (ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ) ΥΕ	0	0	3
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΥΕ	0	0	0
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ ΠΕ	0	0	0
ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΔΕ	1	0	0
ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΔΕ	3	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	43	31	34

(Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019)

Πίνακας 3. Ειδικές Θέσεις στο Φορέα

κλάδος	Προβλ. θέσεις	Κατελημμένες ειδικές θέσεις
ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΜΕ ΕΜΜΙΣΘΗ ΕΝΤΟΛΗ	5	3
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ	2	0
ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ - ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ	5	6
ΜΕΤΑΚΛΗΤΟΙ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ	1	1

(Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019)

Πίνακας 4. Οργανόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ													
								ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ					
	ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΟΤΙΑΣ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ						
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ							ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ						
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΟΤΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΥΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΟΤΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Τμήμα Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής	Τμήμα Χωρικού Σχεδιασμού	Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων	Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων	Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων	Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων	Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων	Τμήμα Διαφάνειας	Τμήμα Συντονισμού	Τμήμα Προσωπικού	Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστικής Διαχείρισης	Τμήμα Προσωπικού και Μισθοδοσίας	Τμήμα Προσωπικού και Μισθοδοσίας	Τμήμα Προσωπικού και Μισθοδοσίας
Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων και Έργων	Τμήμα Περιβάλλοντος	Τμήμα Εργαστηρίων	Τμήμα Εργαστηρίων	Τμήμα Εργαστηρίων	Τμήμα Εργαστηρίων	Τμήμα Εργαστηρίων	Τμήμα Σχεδιασμού και Υποστήριξης Φορέα	Τμήμα Σχεδιασμού	Τμήμα Συλλογικών Οργάνων	Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας	Τμήμα Λογιστικής Διαχείρισης	Τμήμα Λογιστικής Διαχείρισης	Τμήμα Λογιστικής Διαχείρισης
Τμήμα Κινητρών Περιφερειακής Ανάπτυξης	Τμήμα Υδροοικονομίας	Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος	Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος	Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος	Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος	Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος	Τμήμα Υποστήριξης Περιφερειακών Συστημάτων		Τμήμα Γραμματείας	Τμήμα Προσόδων και Περιουσίας	Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας	Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας	Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας
Τμήμα Τεκμηρίωσης	Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Π.Ε. Άρτας						Τμήμα Σχεδιασμού Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών για τον Πολίτη			Τμήμα Προμηθειών	Τμήμα Προμηθειών	Τμήμα Προμηθειών	Τμήμα Προμηθειών
	Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Π.Ε. Θεσπρωτίας						Τμήμα Πληροφορικής Π.Ε. Άρτας			Τμήμα Μισθοδοσίας	Τμήμα Γραμματείας	Τμήμα Γραμματείας	Τμήμα Γραμματείας
	Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Π.Ε. Ιωαννίνων						Τμήμα Πληροφορικής Π.Ε. Θεσπρωτίας						
	Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Π.Ε. Πρέβεζας						Τμήμα Πληροφορικής Π.Ε. Πρέβεζας						

(Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019)

Πίνακας 5. Οργανόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ						
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΗΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Τμήμα Προγραμματισμού	Τμήμα Υγείας των Ζώων	Τμήμα Τοπογραφίας	Τμήμα Ποιοτικού και Φυτογειονομικού Ελέγχου	Τμήμα Ποιοτικού και Φυτογειονομικού Ελέγχου	Τμήμα Ποιοτικού και Φυτογειονομικού Ελέγχου	Τμήμα Ποιοτικού και Φυτογειονομικού Ελέγχου
Τμήμα Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής	Τμήμα Κτηνιατρικής Αντίληψης Υγείας	Τμήμα Εποικισμού και Αναδασμού	Τμήμα Φυτικής - Ζωικής Παραγωγής	Τμήμα Φυτικής - Ζωικής Παραγωγής	Τμήμα Φυτικής - Ζωικής Παραγωγής	Τμήμα Φυτικής - Ζωικής Παραγωγής
Τμήμα Αλιείας	Τμήμα Κτηνιατρικής Αντίληψης Φαρμάκων		Τμήμα Κτηνιατρικής	Τμήμα Κτηνιατρικής	Τμήμα Κτηνιατρικής	Τμήμα Κτηνιατρικής
			Τμήμα Αλιείας	Τμήμα Αλιείας	Τμήμα Αλιείας	Τμήμα Αλιείας
			Τμήμα Τοπογραφίας, Εποικισμού και Αναδασμού	Τμήμα Τοπογραφίας, Εποικισμού και Αναδασμού	Τμήμα Τοπογραφίας, Εποικισμού και Αναδασμού	Τμήμα Τοπογραφίας, Εποικισμού και Αναδασμού

Πίνακας 6. Οργανόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ					
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Τμήμα Τεχνικών Εφαρμογών	Τμήμα Υποστήριξης της Εκπαίδευσης	Τμήμα Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων	Τμήμα Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων	Τμήμα Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων	Τμήμα Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων
Τμήμα Διοικητικών Διαδικασιών	Τμήμα Δια Βίου Μάθησης και Παιδείας	Τμήμα Επαγγέλματος	Τμήμα Επαγγέλματος	Τμήμα Επαγγέλματος	Τμήμα Επαγγέλματος
	Τμήμα Απασχόλησης	Τμήμα Εμπορίου και Τουρισμού	Τμήμα Εμπορίου και Τουρισμού	Τμήμα Εμπορίου και Τουρισμού	Τμήμα Εμπορίου και Τουρισμού
	Τμήμα Εμπορίου	Τμήμα Δια Βίου Μάθησης, Παιδείας και Απασχόλησης	Τμήμα Δια Βίου Μάθησης, Παιδείας και Απασχόλησης	Τμήμα Δια Βίου Μάθησης, Παιδείας και Απασχόλησης	Τμήμα Δια Βίου Μάθησης, Παιδείας και Απασχόλησης
	Τμήμα Τουρισμού	Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης	Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης	Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης	Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης

Αγροτικό Κτηνιατρείο Παραμυθιάς: **Γραφείο Αγροτ. Αναπτ. Ελεούσας:** **Γραφείο Αγροτ. Αναπτ. Φαναρίου - Πάργας:**

Αγροτικό Κτηνιατρείο Φιλιατών: **Γραφείο Αγροτ. Αναπτ. Καλπακίου:** **Γραφείο Αγροτ. Αναπτ. Φιλιππιάδας:**

Αγροτικό Κτηνιατρείο Κόνιτσας: **Αγροτικό Κτηνιατρείο Φιλιππιάδας:**

Αγροτικό Κτηνιατρείο Μετσόβου: **Αγροτικό Κτηνιατρείο Καναλακίου:**

Αγροτικό Κτηνιατρείο Παρακαλάμου: **Αγροτικό Κτηνιατρείο Θεσπρωτικού:**

Αγροτικό Κτηνιατρείο Λούρου:

(Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019)

Οργανόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου

Πίνακας 7

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ			
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας	Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας	Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας	Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας
Τμήμα Τεχνικό	Τμήμα Τεχνικό	Τμήμα Τεχνικό	Τμήμα Τεχνικό
Τμήμα χορήγησης Αδειών Οδήγησης	Τμήμα χορήγησης Αδειών Οδήγησης	Τμήμα χορήγησης Αδειών Οδήγησης	Τμήμα χορήγησης Αδειών Οδήγησης
Τμήμα ΚΤΕΟ	Τμήμα ΚΤΕΟ	Τμήμα ΚΤΕΟ	Τμήμα ΚΤΕΟ
Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης	Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης	Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης	Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης

Πίνακας 8

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ					
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Τμήμα Υπηρεσιών και Επαγγελμάτων Υγείας	Τμήμα Κοινωνικής Αρωγής	Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου	Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου	Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου	Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου
Τμήμα Δημόσιας Υγιεινής	Τμήμα Κοινωνικών Υπηρεσιών	Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης	Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης	Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης	Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Τμήμα Πρόληψης και Προαγωγής της Υγείας	Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας	Τμήμα Φαρμάκων και Φαρμακείων	Τμήμα Φαρμάκων και Φαρμακείων	Τμήμα Φαρμάκων και Φαρμακείων	Τμήμα Φαρμάκων και Φαρμακείων
	Τμήμα Αθλητισμού και Πολιτισμού	Γραφείο Υγειονομικού Ελέγχου	Γραφείο Υγειονομικού Ελέγχου	Γραφείο Υγειονομικού Ελέγχου	Γραφείο Υγειονομικού Ελέγχου

Πίνακας 9

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ, ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΙΑ				
Νομική Υπηρεσία	Αυτοτελής Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας	Αυτοτελές Τμήμα Παλαικής Άμυνας και Πολιτικής Σχεδίασης Έκτακτων Αναγκών	Αυτοτελές Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων	Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου
Γραφείο Νομικής Υπηρεσίας Π.Ε. Άρτας	Τμήμα Άρτας	Γραφείο Άρτας		
Γραφείο Νομικής Υπηρεσίας Π.Ε. Θεσπρωτίας	Τμήμα Θεσπρωτίας	Γραφείο Θεσπρωτίας		
Γραφείο Νομικής Υπηρεσίας Π.Ε. Πρέβεζας	Τμήμα Ιωαννίνων	Γραφείο Πρέβεζας		
	Τμήμα Πρέβεζας			

(Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019)

Κεφάλαιο 3^ο - Η πορεία της Περιφέρειας Ηπείρου από το 2011

Στο πλαίσιο του Ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική τη Αυτοδιοίκηση και τη Αποκεντρωμένη Διοίκηση - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ Α87/07-06-2010) και συγκεκριμένα στο άρθρο 268 παράγραφος 1&2, οι Αιρετές Περιφέρειες υποχρεούνται να καταρτίσουν Πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Το περιεχόμενο, η δομή, ο τρόπος υποβολής, τα όργανα και οι διαδικασίες κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθορίζονται αναλυτικά στην 35829/22-09-2014 απόφαση Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλ. Διακυβέρνησης (ΦΕΚ Β/2642/06-10-2014).

Αντικείμενο του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι η διατύπωση στρατηγικών και στόχων για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής, την βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών και των οργάνων της Περιφέρειας, την ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών και τον εξορθολογισμό της οικονομικής κατάστασης του οργανισμού της.

Στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι η αποτύπωση ενός αναπτυξιακού οράματος και ο καθορισμός κατευθυντήριων αρχών, ώστε με συγκεκριμένη στρατηγική η Περιφέρεια να οδηγηθεί στην ανάπτυξη και να βελτιώσει τις σχέσεις της με τους πολίτες και τους λοιπούς δημόσιους και τοπικούς φορείς. Η Περιφέρεια Ηπείρου έχει εκπονήσει το «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2012-2014» και το «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019». Από τα δύο αυτά προγράμματα επιλέξαμε να παρουσιάσουμε την ανάλυση S.W.O.T. (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) που εμπεριέχεται για τις δυο διαδοχικές περιόδους. Οι αναλύσεις αυτές μας παρέχουν μια αρκετά καθαρή και σφαιρική εικόνα για την πορεία του θεσμού της Περιφέρειας Ηπείρου παρουσιάζοντας τα δυνατά και αδύνατα σημεία του τόπου και του φορέα καθώς και τις ευκαιρίες και απειλές που προκύπτουν.

3.1 Ανάλυση S.W.O.T. (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2012-2014)

Προστασία του Περιβάλλοντος και Βελτίωση της ποιότητας ζωής (Φυσικό Περιβάλλον).

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Η Ήπειρος, με δεδομένο το απaráμιλλο φυσικό κάλλος της, αποτελεί σημαντικό προορισμό, προσανατολισμένο τόσο στο θαλάσσιο τουρισμό όσο και στις ειδικές μορφές τουρισμού.
- Οι περιοχές της Περιφέρειας που περιλαμβάνονται στον Εθνικό Κατάλογο NATURA 2000 καταλαμβάνουν το 28% της συνολικής έκτασής της.
- Η ύπαρξη πλούσιου πολιτιστικού αποθέματος και αρχιτεκτονικών πόρων, αρμονικά δεμένων με το φυσικό περιβάλλον και την ιστορία του τόπου, που αποτελεί μία ιδιαίτερη ταυτότητα για την περιοχή.
- Η ύπαρξη αξιοποιήσιμου δυναμικού ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (υδάτινο δυναμικό, δασικός πλούτος, υπολείμματα αγροτικών εκμεταλλεύσεων κ.λπ.).

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ:

- Οι σοβαρές ελλείψεις σε υποδομές διαχείρισης και επεξεργασίας λυμάτων και αποβλήτων.
- Συγκρούσεις και αδυναμίες σχεδιασμού χρήσεων γης.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ:

- Αλλαγή των προτύπων τουρισμού στις ειδικές και εναλλακτικές μορφές με επίκεντρο το περιβάλλον.
- Ύπαρξη Εθνικών Πάρκων και φορέων διαχείρισης.
- Η Περιφέρεια διαθέτει σημαντικό πολιτισμικό υπόβαθρο.
- Η αναθεώρηση του περιφερειακού σχεδιασμού για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων.
- Η επικείμενη αναθεώρηση του Περιφερειακού Χωροταξικού Σχεδιασμού.

ΑΠΕΙΛΕΣ:

- Η ανεξέλεγκτη αστικοποίηση λόγω πλημμελούς εφαρμογής Χωροταξικών πολιτικών.
- Η Ελλιπής πολιτική διαχείρισης βοσκοτόπων.
- Η υπέρμετρη και άναρχη τουριστική εκμετάλλευση μπορεί να πλήξει την φέρουσα ικανότητα του φυσικού κάλους της περιοχής.
- Η έλλειψη αποσαφηνισμένου πλαισίου ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- Η έλλειψη περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και παιδείας των πολιτών.
- Η ρύπανση των υδάτων λόγω αγροτικών και μεταποιητικών δραστηριοτήτων.

Προστασία του Περιβάλλοντος και Βελτίωση της ποιότητας ζωής (Ποιότητα Ζωής).

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Διατήρηση σε μεγάλο βαθμό του παραδοσιακού τρόπου ζωής.
- Σημαντική πρόσβαση σε περιβάλλον υψηλής ποιότητας και κάλλους.
- Ύπαρξη βασικών προϋποθέσεων για την ανάδειξη της περιφέρειας Ηπείρου σε κέντρο εκπαίδευσης, (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ΤΕΙ Ηπείρου) και υπηρεσιών με διαπεριφερειακές και διασυνοριακές δυνατότητες σε σχέση με την Αλβανία και τη δυτική βαλκανική.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ:

- Η εμφάνιση ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών ανισοτήτων.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ:

- Ύπαρξη πολλών μη αστικών περιοχών με ελκυστικά χαρακτηριστικά διαβίωσης.
- Η συνεχής τάση βελτίωσης του μορφωτικού και εκπαιδευτικού επιπέδου.
- Η απόκτηση τεχνογνωσίας από την υλοποίηση των μεγάλων έργων υποδομής στην ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου.

ΑΠΕΙΛΕΣ:

- Η υφιστάμενη οικονομική κρίση μπορεί να υποβαθμίσει την ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Οικονομική ανάπτυξη και Απασχόληση (Γεωγραφική θέση- Υποδομές).

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Η γεωγραφική θέση της Ηπείρου την καθιστά σημαντική Πύλη της Ελλάδας τόσο προς την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και προς τα Βαλκάνια.
- Το λιμάνι της Ηγουμενίτσας αποτελεί σημείο ανάπτυξης για την περιφέρεια αφού προσφέρει αξιόλογη θαλάσσια σύνδεση μεταξύ της Ηπείρου και της Ιταλίας.
- Η ύπαρξη των τελωνείων Κακαβιάς, Μέρτζανης και Μαυροματίου.
- Η ύπαρξη των Αεροδρομίων Ιωαννίνων και Ακτίου τα οποία εξυπηρετούν την περιφέρεια.
- Η ύπαρξη της υποθαλάσσιας ζεύξης Ακτίου - Πρέβεζας.
- Η Εγνατία οδός.
- Το συνεχώς βελτιούμενο εθνικό και επαρχιακό οδικό δίκτυο.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ:

- Έλλειψη αεροδρομίου σε περιφερειακό επίπεδο με επαρκείς εθνικές και διεθνείς συνδέσεις.
- Έλλειψη σιδηροδρομικού δικτύου. Γεωγραφική απομόνωση που συντελεί στην εμφάνιση ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών ανισοτήτων.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ:

- Ανάδειξη της Περιφέρειας ως ισχυρής «Δυτικής Πύλης» της Ελλάδας προς την Ε.Ε, αλλά και ως ενδιάμεσος κόμβος των μεταφορικών και άλλων Διευρωπαϊκών Δικτύων της, τα Βαλκάνια, τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και τη Μέση Ανατολή.
- Το υφιστάμενο οδικό δίκτυο αναμένεται να βελτιωθεί σημαντικά με τα έργα υποδομής που βρίσκονται στο στάδιο υλοποίησης.

- Η βελτίωση της προσβασιμότητας στην Περιφέρεια και η ταυτόχρονη αύξηση του μεταφορικού φόρτου, δίνει ευκαιρίες ανάπτυξης σε σημαντικούς κλάδους της οικονομίας.
- Η διέλευση του αγωγού φυσικού αερίου Ελλάδας - Ιταλίας και η δημιουργία της Ε.Π.Α. (Εταιρεία Παροχής Αερίου) Ηπείρου.

ΑΠΕΙΛΕΣ:

- Η καθυστέρηση ολοκλήρωσης των βασικών υποδομών προσπελασιμότητας και των συνδυασμένων μεταφορών. Εγγύτητα στα Βαλκάνια (δυναμικός ανταγωνισμός στον τομέα των υποδομών και υπηρεσιών).

Οικονομική ανάπτυξη και Απασχόληση (Επιχειρηματικότητα και καινοτομία).

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Η ύπαρξη βασικών προϋποθέσεων ανάπτυξης του τουρισμού.
- Η ύπαρξη σημαντικών μεταποιητικών μονάδων επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ:

- Υψηλή εξάρτηση της οικονομίας της Περιφέρειας Ηπείρου από τον τομέα των Δημόσιων υπηρεσιών και τον ελλιπώς οργανωμένο πρωτογενή τομέα.
- Μικρή παρουσία βιομηχανικής και βιοτεχνικής δραστηριότητας.
- Ύπαρξη πολύ μικρών- οικογενειακών επιχειρήσεων, οι οποίες αδυνατούν να επιτύχουν οικονομίες κλίμακας.
- Η έλλειψη προσανατολισμού και εξειδίκευσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε κλάδους με συγκριτικά πλεονεκτήματα για την περιοχή.
- Η έλλειψη νοοτροπίας και μηχανισμών στοχευμένης επαγγελματικής κατάρτισης στις επιχειρήσεις.
- Ύπαρξη ζωνών οι οποίες εξαρτώνται σημαντικά από τον παραθαλάσσιο / θερινό τουρισμό μέσης ποιότητας με πολύ χαμηλή πληρότητα και προσέλκυση αλλοδαπών διανυκτερεύσεων. Έλλειψη εξωστρέφειας και εξαγωγικών δραστηριοτήτων.

- Ανεπαρκής προβολή και προώθηση των τοπικών προϊόντων στην εγχώρια και διεθνή αγορά.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ:

- Συγκριτικό πλεονέκτημα της Περιφέρειας στην παραγωγή επώνυμων γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων ποιότητας που παρουσιάζουν διαρκώς αυξανόμενη ζήτηση στην Ελληνική, την Ευρωπαϊκή και την Διεθνή αγορά.
- Ενιαία και ολοκληρωμένη διαχείριση του τουριστικού προορισμού «Ηπειρος» (brandname) και καθιέρωσή του ως «προορισμού 4 εποχών».
- Δυνατότητες ανάπτυξης του τουρισμού με δημιουργία ή εκσυγχρονισμό υποδομών και αξιοποίηση εφαρμογών διαδικτύου.
- Η εμπέδωση νοοτροπίας συνεργατικών συμπράξεων (clusters).
- Η δημιουργία πόλου συνδυασμένης μεταφορικής και μεταποιητικής δραστηριότητας στην ευρύτερη περιοχή του λιμένα Ηγουμενίτσας.
- Η προοπτική ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και του ΤΕΙ Ηπείρου σε σύνδεση με τους δυναμικούς κλάδους της τοπικής οικονομίας.

ΑΠΕΙΛΕΣ:

- Η οικονομική κρίση και οι επιπτώσεις της στην αξιοποίηση των Εθνικών και Κοινοτικών κονδυλίων.
- Ο τεχνολογικός αναλφαβητισμός ως συντελεστής στη δημιουργία κοινωνίας πολιτών δύο ταχυτήτων.
- Ελλιπής γνώση σύγχρονων εργαλείων διοίκησης και επιχειρηματικότητας.

Οικονομική ανάπτυξη και Απασχόληση (Αγροτικός Χώρος).

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Ο πρωτογενής τομέας συνιστά τον σημαντικότερο πυλώνα ανάπτυξης της περιοχής. Επίτευξη οικονομιών κλίμακας, ιδιαίτερα στους κλάδους των αιγοπροβάτων, της πτηνοτροφίας, των εσπεριδοειδών και του λαδιού.
- Θετική αλληλεξάρτηση του πρωτογενούς τομέα με την αγροτική βιομηχανία.

- Η παρουσία περιοχών γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας κυρίως στις πεδινές περιοχές των Π.Ε. Πρέβεζας και Άρτας.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ:

- Ισχυρές συγκεντρώσεις - εξειδικεύσεις της αγροτικής δραστηριότητας σε ζώνες και περιοχές που είναι «εξαρτώμενες» από παρωχημένα είδη καλλιεργειών με μη αποδοτικό αποτέλεσμα.
- Η εσωστρέφεια και η μικρή ανταγωνιστική ικανότητα σημαντικών αγροτικών προϊόντων, λόγω της αδυναμίας συσκευασίας και τυποποίησής τους.
- Ο κατακερματισμός του αγροτικού κλήρου και η έλλειψη αναδασμών.
- Παρωχημένες και ανεπαρκείς υποδομές (εγχειοβελτιωτικά έργα, αγροτικός εξηλεκτρισμός κ.λπ.).
- Προβληματικό πλαίσιο αδειοδοτήσεων, λόγω νομοθετικής πολυπλοκότητας και διοικητικών καθυστερήσεων.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ :

- Μεγάλες δυνατότητες για την ανάπτυξη πιστοποιημένης βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας.
- Μεγάλες δυνατότητες επέκτασης των θερμοκηπιακών καλλιεργειών.
- Σημαντική ερευνητική προσπάθεια για την εισαγωγή και διάδοση νέων καλλιεργειών.
- Ανάδειξη των παραδοσιακών χαρακτηριστικών της τοπικής κτηνοτροφίας για την παραγωγή καινοτόμων προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας.
- Υποστήριξη και οργάνωση των ιχθυοκαλλιεργειών.
- Μετεξέλιξη του παραδοσιακού αγρότη σε σύγχρονο επιχειρηματία με διαρκή εκπαίδευση και κατάρτιση.
- Υποκατάσταση εισοδημάτων με ενίσχυση του εισοδήματος των αγροτών μέσω ειδικών μορφών τουρισμού.

ΑΠΕΙΛΕΣ:

- Η αλλαγή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής αναμένεται να επιφέρει σημαντικές αλλαγές στην τοπική παραγωγή που χαρακτηρίζεται από παραδοσιακές καλλιέργειες και σημαντικό προστατευτισμό.
- Καθυστέρηση των αναγκαίων διαρθρωτικών αλλαγών στην αγροτική παραγωγή που μπορεί να επιφέρει συρρίκνωση. Επιφυλακτικότητα των νέων για το επάγγελμα του αγρότη.

Ενίσχυση κοινωνικής μέριμνας και των μέτρων για την υγεία, την παιδεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό.

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Επαρκείς υποδομές στους τομείς της υγείας και της κοινωνικής μέριμνας με υπερεθνική εμβέλεια.
- Η συνεχής τάση βελτίωσης του μορφωτικού και εκπαιδευτικού επιπέδου του ανθρώπινου δυναμικού στην Ήπειρο.
- Η ύπαρξη ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ΤΕΙ Ηπείρου).
- Η απόκτηση τεχνογνωσίας από την υλοποίηση των μεγάλων έργων υποδομής στην ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου.
- Οι πλούσιοι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ:

- Υψηλό ποσοστό ανεργίας.
- Ιδιαίτερα χαμηλό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Ύπαρξη έντονων ενδοπεριφερειακών διαφορών μεταξύ των Π.Ε. της Ηπείρου καθώς και μεταξύ αστικών κέντρων και υπαίθρου.
- Μη ύπαρξη επαρκών και με κατάλληλες προδιαγραφές αθλητικών εγκαταστάσεων.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ:

- Αξιοποίηση των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών της περιοχής για την ανάπτυξη ειδικών αθλητικών δραστηριοτήτων.
- Αξιοποίηση του πλούσιου ιστορικού και πολιτιστικού αποθέματος για την ανάπτυξη οικονομικά πρόσφορων δραστηριοτήτων.
- Η περαιτέρω οργάνωση των υπηρεσιών υγείας θα καταστήσει την Περιφέρεια σε κέντρο αναφοράς για όλη τη Δυτική Ελλάδα και τα Βαλκάνια.

ΑΠΕΙΛΕΣ:

- Οικονομική κρίση και οι επιπτώσεις της στο επίπεδο παροχής κοινωνικών υπηρεσιών.
- Υψηλοί δείκτες γήρανσης και πληθυσμιακή ερήμωση.

Ανάπτυξη της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, ως οργανισμών, και βελτίωση των σχέσεων της με τους πολίτες, τους λοιπούς δημόσιους φορείς και τους τοπικούς φορείς.

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Οργανωμένη - καθορισμένη δομή των υπηρεσιών βάσει νομοθεσίας.
- Πιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών βάσει προτύπων διαχείρισης ποιότητας (ISO, Διαχειριστική Επάρκεια).
- Ποσοστό 60% περίπου των υπαλλήλων είναι πτυχιούχοι ΠΕ και ΤΕ.
- Επάρκεια υλικοτεχνικής υποδομής.
- Ύπαρξη πληθώρας πρωτογενών στοιχείων και δεδομένων.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ:

- Περίπου το 43% των υπαλλήλων είναι μεγαλύτεροι των 55 ετών, οπότε παρουσιάζουν αδυναμία στην προσαρμογή σε νέα δεδομένα.
- Η στέγαση πολλών υπηρεσιών σε μισθωμένα και διάσπαρτα κτίρια.
- Μη ύπαρξη στοχοθεσίας και δεικτών αποδοτικότητας των υπηρεσιών.

- Μη παρακολούθηση του φόρτου εργασίας των υπαλλήλων.
- Αδυναμία συνολικής παρακολούθησης των έργων του φορέα από την Διοίκηση.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ:

- Πλήρης αρχειοθέτηση όλων των στοιχείων σε επίπεδο Περιφέρειας, των υποδομών, της πρωτογενούς, δευτερογενούς παραγωγής και του τριτογενούς τομέα.
- Εκπαίδευση υπαλλήλων - στελεχών Περιφέρειας.
- Ενεργοποίηση τμήματος εσωτερικού ελέγχου (τμήμα ποιότητας και αποδοτικότητας).
- Οργανωτικός και λειτουργικός ανασχεδιασμός των υπηρεσιακών δομών.
- Βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

ΑΠΕΙΛΕΣ: Η παραχώρηση πολλών νέων αρμοδιοτήτων προς την Περιφέρεια σε συνάρτηση με την μη απλοποίηση και κωδικοποίηση της νομοθεσίας.

(www.php.gov.gr/docs/Stratigikos_Shediasmos.pdf)

3.2 Ανάλυση S.W.O.T. (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019)

Ενίσχυση Υποδομών - Προστασία Περιβάλλοντος και Ποιότητα Ζωής(Φυσικό Περιβάλλον- Ενίσχυση Υποδομών).

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Γεωγραφική θέση που καθιστά την Ήπειρο σημαντική Πύλη της Ελλάδας προς τα Βαλκάνια και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ύπαρξη ολοκληρωμένων (Εγνατία Οδός) και σε φάση ολοκλήρωσης (Ιόνια Οδός) αυτοκινητόδρομων.
- Συνεχώς βελτιούμενο εθνικό και επαρχιακό οδικό δίκτυο. Ύπαρξη τοπικού (Ιωάννινα) και διεθνούς (Άκτιο) αεροδρομίου.
- Ύπαρξη υποθαλάσσιας ζεύξης Πρέβεζας -Άκτιου.
- Πρόσβαση σε φυσικό περιβάλλον υψηλής ποιότητας και κάλλους.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ:

- Γεωγραφική θέση που αυξάνει το κόστος των παραγόμενων προϊόντων. Γεωμορφολογία που δημιουργεί ενδοπεριφερειακές ανισότητες.
- Έλλειψη, ορθά χωροθετημένου περιφερειακού αεροδρομίου με επαρκείς εθνικές και διεθνείς συνδέσεις.
- Έλλειψη σιδηροδρομικού δικτύου.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ:

- Ανάδειξη της Περιφέρειας σε ενδιάμεσο κόμβο Διερωπαϊκών Δικτύων, προς τα Βαλκάνια, τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής.
- Ευκαιρίες ανάπτυξης σημαντικών κλάδων της οικονομίας, με την στήριξη των βελτιωμένων υποδομών προσβασιμότητας. Λιμάνια (Ηγουμενίτσα και Πρέβεζα) και τελωνεία (Κακαβιά, Μέρτζιανη και Μαυρομάτι) που αποτελούν σημεία διασυνοριακής ανάπτυξης.
- Δημιουργία πόλου συνδυασμένης μεταφορικής και μεταποιητικής δραστηριότητας στην ευρύτερη περιοχή του λιμένα Ηγουμενίτσας.
- Ευκαιρίες ανάπτυξης περιοχών με φυσικό περιβάλλον υψηλής ποιότητας και κάλους.

ΑΠΕΙΛΕΣ:

- Καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση βασικών υποδομών προσπελασιμότητας και συνδυασμένων μεταφορών (Ιόνια οδός, αυτοκινητόδρομος Ε65, σιδηροδρομικό δίκτυο).
- Δυνητικός ανταγωνισμός στον τομέα των υποδομών και των υπηρεσιών λόγω εγγύτητας στα Βαλκάνια.

Ενίσχυση Υποδομών - Προστασία Περιβάλλοντος και Ποιότητα Ζωής(Προστασία Περιβάλλοντος).

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Απαράμιλλο φυσικό κάλλος, πλούσιο υδάτινο δυναμικό και βιοποικιλότητα, που καθιστούν την Ήπειρο σημαντικό τουριστικό προορισμό.

- Προστατευόμενο φυσικό περιβάλλον, με θεσμικά οριοθετημένες περιοχές (28% της συνολικής της έκτασης καταλαμβάνεται από περιοχές του Δικτύου "NATURA 2000", πχ Εθνικά Πάρκα και Περιοχές Οικοανάπτυξης).
- Ολοκληρωμένος σχεδιασμός υποδομών διαχείρισης υγρών και στερών αποβλήτων με έργα σε φάση υλοποίησης.
- Επαρκές και αξιοποιήσιμο δυναμικό ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (υδάτινο δυναμικό, δασικός πλούτος, υπολείμματα αγροτικών εκμεταλλεύσεων κλπ.), που δημιουργεί ευοίωνες προϋποθέσεις για την χρήση αειφόρων μορφών ενέργειας.

ΑΔΥΝΑΤΑ:

- Οι σοβαρές ελλείψεις σε υποδομές διαχείρισης και επεξεργασίας λυμάτων και αποβλήτων.
- Συγκρούσεις και αδυναμίες σχεδιασμού χρήσεων γης. Η παρατήρηση αυτή υπήρχε στο προηγούμενο πρόγραμμα 2012-2014 και δεν επαναλαμβάνεται επειδή τα έργα βρίσκονται σε φάση υλοποίησης.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ:

- Αξιοποίηση ενδεχόμενης διέλευσης διακρατικών αγωγών φυσικού αερίου με τη δημιουργία Εταιρείας Παροχής Αερίου (ΕΠΑ) Ηπείρου.
- Δημιουργία εγκαταστάσεων αποκεντρωμένης χρήσης φυσικού αερίου (CNG/LNG) και αυτόνομου τοπικού δικτύου παροχής του.
- Αναβάθμιση των αστικών μεταφορών με τη χρήση "πράσινων" φιλο περιβαλλοντικών οχημάτων και τεχνολογιών.

ΑΠΕΙΛΕΣ:

- Ρύπανση των υδάτων λόγω ιχθυοκαλλιεργειών, αγροτικών και μεταποιητικών δραστηριοτήτων.
- Μείωση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων για έργα - ενέργειες βελτίωσης της ποιότητας ζωής.
- Ανεξέλεγκτη αστικοποίηση λόγω πλημμελούς εφαρμογής Χωροταξικών πολιτικών.

Ενίσχυση Υποδομών - Προστασία Περιβάλλοντος και Ποιότητα Ζωής(Ποιότητα Ζωής).

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Επαρκείς δημόσιες (Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο, νοσοκομείο Χατζηκώστα κλπ.) και ιδιωτικές υποδομές υγείας με υπερεθνική εμβέλεια.
- Υψηλού επιπέδου ερευνητικές υποδομές και υποδομές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Ιωαννίνων).
- Υψηλού επιπέδου ερευνητικές υποδομές και υποδομές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ΤΕΙ Ηπείρου, Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου).
- Κεκτημένη τεχνογνωσία από την υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομής στην ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου.
- Αναθεώρηση του Περιφερειακού Χωροταξικού Σχεδιασμού σε φάση ολοκλήρωσης.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ:

- Μη ύπαρξη επαρκών και με κατάλληλες προδιαγραφές αθλητικών εγκαταστάσεων.
- Ανεπαρκείς υποδομές προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία των κτιριακών εγκαταστάσεων των υπηρεσιών της Περιφέρειας.
- Πλημμελής εφαρμογή Χωροταξικών πολιτικών.
- Συγκρούσεις και αδυναμίες σχεδιασμού χρήσεων γης.
- Εμφάνιση ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών ανισοτήτων.
- Χαμηλή συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων φορέων.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ:

- Περαιτέρω οργάνωση των δημόσιων υπηρεσιών υγείας, που θα καταστήσει την Περιφέρεια σε κέντρο αναφοράς για τη Δυτική Ελλάδα και τα Βαλκάνια.
- Συνέργεια με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, το Τ.Ε.Ι. Ηπείρου και το Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου για την ανάδειξη της περιοχής σε κέντρο βασικής

και εφαρμοσμένης έρευνας & εκπαίδευσης, για την παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών και προϊόντων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

- Συνεχής βελτίωση του μορφωτικού και εκπαιδευτικού επιπέδου του ανθρώπινου δυναμικού στην Ήπειρο.
- Ανάπτυξη εφαρμογών πληροφορικής, ενεργειακών και περιβαλλοντικών τεχνολογιών.
- Αξιοποίηση των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών της περιοχής για την ανάπτυξη ειδικών αθλητικών δραστηριοτήτων.

ΑΠΕΙΛΕΣ:

- Έλλειψη περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των πολιτών.
- Οικονομική κρίση που υποβάθμισε την ποιότητα ζωής των κατοίκων.
- Δυσμενές περιβάλλον λόγω της οικονομικής κρίσης.

Κοινωνική Μέριμνα, Υγεία, Παιδεία και Αθλητισμός.

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Επαρκείς υποδομές κοινωνικής μέριμνας με περιφερειακή εμβέλεια.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ:

- Υψηλό ποσοστό ανεργίας.
- Ιδιαίτερα χαμηλό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Ύπαρξη έντονων ενδοπεριφερειακών διαφορών μεταξύ των Π.Ε. της Ηπείρου καθώς και μεταξύ αστικών κέντρων και υπαίθρου.
- Χαμηλή συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων φορέων.
- Προβλήματα αποκλεισμού που αντιμετωπίζουν ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού και οι οικογένειές τους.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ:

- Αξιοποίηση του πλούσιου ιστορικού και πολιτιστικού αποθέματος για την ανάπτυξη οικονομικά πρόσφορων δραστηριοτήτων.

- Η περαιτέρω οργάνωση των υπηρεσιών υγείας θα καταστήσει την Περιφέρεια σε κέντρο αναφοράς για όλη τη Δυτική Ελλάδα και τα Βαλκάνια.

ΑΠΕΙΛΕΣ:

- Οικονομική κρίση με επιπτώσεις στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών.
- Υψηλοί δείκτες γήρανσης και πληθυσμιακή ερήμωση.

Τοπική Οικονομία και Απασχόληση.

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Πλούσιοι φυσικοί πόροι, μακρόχρονη ιστορία και έντονο πολιτισμικό απόθεμα, που συνδυάζονται αρμονικά δημιουργώντας μία ιδιαίτερη ταυτότητα της περιοχής, ως βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού και του τουρισμού της ενδοχώρας.
- Ύπαρξη πολλών μη αστικών περιοχών με ιδιαίτερα ελκυστικά χαρακτηριστικά διαβίωσης.
- Διατήρηση σε μεγάλο βαθμό του παραδοσιακού τρόπου ζωής.
- Πρωτογενής τομέας που συνιστά πυλώνα ανάπτυξης για την περιοχή.
- Παρουσία περιοχών γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας, κυρίως στις πεδινές περιοχές των Π.Ε. Πρέβεζας και Άρτας.
- Επίτευξη οικονομικών κλίμακας, ιδιαίτερα στους κλάδους των αιγοπροβάτων, της πτηνοτροφίας, της χοιροτροφίας, των εσπεριδοειδών και του λαδιού.
- Ύπαρξη σημαντικών ιχθυοκαλλιεργητικών μονάδων. Ύπαρξη σημαντικών μεταποιητικών μονάδων επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων.
- Θετική αλληλεξάρτηση του πρωτογενούς τομέα με την αγροτική βιομηχανία.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ:

- Παραθαλάσσιος θερινός τουρισμός μέσης ποιότητας, με πολύ χαμηλή πληρότητα και χωρίς προσέλκυση τουριστών εκτός της Περιφέρειας.
- Ελλιπώς οργανωμένος πρωτογενής τομέας με παρωχημένες και ανεπαρκείς υποδομές(εγγειοβελτιωτικά έργα, αγροτικός εξηλεκτρισμός κλπ.).

- Ισχυρές συγκεντρώσεις-εξειδικεύσεις της αγροτικής δραστηριότητας σε ζώνες και περιοχές που είναι «εξαρτώμενες» από παρωχημένα είδη καλλιεργειών, με μη αποδοτικό αποτέλεσμα.
- Εσωστρέφεια και μικρή ανταγωνιστική ικανότητα σημαντικών αγροτικών προϊόντων, λόγω έλλειψης πιστοποιήσεων και τυποποίησης. Κατακερματισμός του αγροτικού κλήρου και η έλλειψη αναδασμών.
- Προβληματικό πλαίσιο αδειοδοτήσεων, νομοθετική πολυπλοκότητα και διοικητικές καθυστερήσεις.
- Υψηλή εξάρτηση της οικονομίας από τον τομέα των Δημόσιων υπηρεσιών .Μικρή παρουσία βιοτεχνικής και βιομηχανικής δραστηριότητας.
- Ύπαρξη πολύ μικρών οικογενειακών επιχειρήσεων, που αδυνατούν να επιτύχουν οικονομίες κλίμακας.
- Έλλειψη προσανατολισμού και εξειδίκευσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε κλάδους με συγκριτικά πλεονεκτήματα για την περιοχή.
- Έλλειψη νοοτροπίας και μηχανισμών στοχευμένης επαγγελματικής κατάρτισης.
- Έλλειψη εξωστρέφειας και εξαγωγικών δραστηριοτήτων.
- Ανεπαρκής προβολή και προώθηση των τοπικών προϊόντων στην εγχώρια και διεθνή αγορά.
- Οι απασχολούμενοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευση αποτελούν το 28,3% του συνόλου των απασχολούμενων.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ:

- Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και δραστηριοτήτων, με επίκεντρο το προστατευόμενο φυσικό περιβάλλον και το πλούσιο ιστορικό και πολιτισμικό απόθεμα.
- Εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων και δημιουργία νέων υποδομών. Ανάπτυξη και αξιοποίηση πολλών μη αστικών περιοχών, με υψηλή ποιότητα φυσικού περιβάλλοντος και ελκυστικά χαρακτηριστικά διαβίωσης.
- Ενιαία και ολοκληρωμένη διαχείριση του τουριστικού προορισμού «Ηπειρος» (brandname) και καθιέρωσή του ως προορισμό 4 εποχών.

- Αξιοποίηση εφαρμογών διαδικτύου για την προβολή του τουριστικού προϊόντος.
- Συγκριτικό πλεονέκτημα της Περιφέρειας στην παραγωγή ποιοτικών, επώνυμων γεωργικών, κτηνοτροφικών και προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, που παρουσιάζουν διαρκώς αυξανόμενη ζήτηση στην Ελληνική, Ευρωπαϊκή και Διεθνή αγορά.
- Μεγάλες δυνατότητες για την ανάπτυξη πιστοποιημένης βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας.
- Μεγάλες δυνατότητες επέκτασης των θερμοκηπιακών καλλιεργειών
- Ευκαιρίες ανάπτυξης βιοτεχνικών και βιομηχανικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τα αγροτικά προϊόντα και τις υδατοκαλλιέργειες.
- Προώθηση και αύξηση των ιχθυοκαλλιεργειών.
- Εμπέδωση νοοτροπίας συνεργατικών συμπράξεων (clusters).
- Προοπτική ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και του ΤΕΙ Ηπείρου σε συνάφεια με τους δυναμικούς κλάδους της τοπικής οικονομίας.
- Σημαντική ερευνητική προσπάθεια για την εισαγωγή και διάδοση νέων καλλιεργειών.
- Ανάδειξη των παραδοσιακών χαρακτηριστικών της τοπικής κτηνοτροφίας για την παραγωγή καινοτόμων προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας.
- Μετεξέλιξη του παραδοσιακού αγρότη σε σύγχρονο επιχειρηματία με διαρκή εκπαίδευση και κατάρτιση.
- Υποκατάσταση εισοδημάτων με ενίσχυση του εισοδήματος των αγροτών μέσω ειδικών μορφών τουρισμού.
- Ενεργοποίηση του ρόλου του "γεωπόνου -κτηνιάτρου" εκτροφής.
- Αξιοποίηση της κεκτημένης τεχνογνωσίας από την υλοποίηση των μεγάλων έργων υποδομών στην ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου.
- Αξιοποίηση κοινοτικών μέτρων και πόρων για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.

ΑΠΕΙΛΕΣ:

- Άναρχη και κατά τόπους υπέρμετρη τουριστική εκμετάλλευση, που μπορεί να πλήξει το φυσικό κάλος και τα παραδοσιακά χαρακτηριστικά της περιοχής.
- Έλλειψη αποσαφηνισμένου πλαισίου ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού και δραστηριοτήτων.
- Η αλλαγή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής αναμένεται να επιφέρει σημαντικές αλλαγές στην τοπική παραγωγή που χαρακτηρίζεται από παραδοσιακές καλλιέργειες και σημαντικό προστατευτισμό.
- Καθυστερήση των αναγκαίων διαρθρωτικών αλλαγών στην αγροτική παραγωγή που μπορεί να επιφέρει συρρίκνωση.
- Έλλιπής πολιτική διαχείρισης των βοσκοτόπων.
- Επιφυλακτικότητα των νέων για το επάγγελμα του αγρότη.
- Έντονο μεταναστευτικό ρεύμα άνεργων πτυχιούχων στο εξωτερικό.

Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας.

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ:

- Οργανωμένη δομή των υπηρεσιών βάσει νομοθεσίας.
- Πιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών βάσει προτύπων διαχείρισης ποιότητας (ISO, Διαχειριστική Επάρκεια).
- Ποσοστό 60% περίπου των υπαλλήλων είναι πτυχιούχοι ΠΕ και ΤΕ.
- Επάρκεια υλικοτεχνικής υποδομής.
- Ύπαρξη πληθώρας πρωτογενών στοιχείων και δεδομένων.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ:

- Δομή των υπηρεσιών, που ορίζεται από την κεντρική κυβέρνηση.
- Το 43% των υπαλλήλων είναι μεγαλύτεροι των 55 ετών και παρουσιάζουν αδυναμία προσαρμογής σε νέα δεδομένα.
- Έλλειψη στοχοθεσίας και δεικτών αποδοτικότητας των υπηρεσιών.

- Μη παρακολούθηση του φόρτου εργασίας των υπαλλήλων.
- Αδυναμία συνολικής παρακολούθησης των έργων του φορέα από την Διοίκηση.
- Χαμηλή συνεργασία μεταξύ των τοπικών φορέων.
- Στέγαση πολλών υπηρεσιών σε μισθωμένα και διάσπαρτα κτίρια.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ:

- Ανασχεδιασμός των δομών και βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών της Περιφέρειας.
- Ενεργοποίηση τμήματος εσωτερικού ελέγχου (τμήμα ποιότητας και αποδοτικότητας).
- Διαρκής εκπαίδευση των υπαλλήλων και των στελεχών της Περιφέρειας.
- Εξωστρέφεια και εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών της Περιφέρειας.
- Ανάπτυξη λογισμικού αρχειοθέτησης και γεωαναφοράς, σε επίπεδο Περιφέρειας, των υποδομών, της πρωτογενούς & δευτερογενούς παραγωγής και του τριτογενούς τομέα.
- Ενδυνάμωση της συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και το Τ.Ε.Ι Ηπείρου.
- Βελτίωση της προσβασιμότητας των παρεχόμενων ηλεκτρονικών και φυσικών υπηρεσιών σε ΑμεΑ.

ΑΠΕΙΛΕΣ:

- Παραχώρηση πολλών νέων αρμοδιοτήτων προς την Περιφέρεια σε συνάρτηση με την μη απλοποίηση και κωδικοποίηση της νομοθεσίας.

(www.php.gov.gr/region/περιφερειακές-ενότητες/2.../4294-epix-pr-2015-2019.html)

Εντοπισμένοι στόχοι, στους οποίους πρέπει να επικεντρωθούν οι προσπάθειες για την επίτευξη του "οράματος" είναι οι παρακάτω:

- Δημιουργία βιοτεχνικών μονάδων με εξαγωγικό προσανατολισμό και έμφαση στη διαφορετικότητα και την καινοτομία. Παράγοντες επιτυχίας αποτελούν το ώριμο επιχειρηματικό πνεύμα, η εκπαίδευση και η δημιουργία συνεργατικών συμπράξεων.

- Παραγωγή ποιοτικών, βιολογικών, πιστοποιημένων και ανταγωνιστικών αγροτικών προϊόντων, ειδικής αναφοράς.
- Ανάπτυξη, ενίσχυση και οργάνωση εναλλακτικών μορφών τουρισμού και ειδικών αθλητικών δραστηριοτήτων για όλους, άμεσα συνυφασμένων με τους πλούσιους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους.
- Προστασία, ορθολογική διαχείριση, αξιοποίηση και προβολή του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος, σε συνάρτηση με την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (υδάτινο δυναμικό, δασικός πλούτος, υπολείμματα αγροτικών εκμεταλλεύσεων κλπ.).
- Ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς ως προωθητικού παράγοντα της τοπικής οικονομίας.
- Επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο, η οποία θα οδηγήσει στην ενθάρρυνση της δημιουργίας νέων προϊόντων, διαδικασιών και υπηρεσιών.
- Βελτίωση υποδομών, κυρίως στους τομείς των βασικών οδικών αξόνων, της διαχείρισης λυμάτων και αποβλήτων, καθώς και του εκσυγχρονισμού των παρωχημένων και ανεπαρκών υποδομών στον αγροτικό τομέα (εγγειοβελτιωτικά έργα, αγροτικός εξηλεκτρισμός κλπ.).
- Αξιοποίηση της γεωστρατηγικής θέσης της Περιφέρειας Ηπείρου, με στόχο τη βελτίωση του ισοζυγίου στη διαπεριφερειακή και διασυνοριακή οικονομική δραστηριότητα.
- Αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας της Περιφέρειας με τη βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών της και της υλικοτεχνικής υποδομής της (με μέριμνα για την εξυπηρέτηση των πολιτών με αναπηρία), και την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της.
- Πολιτοκεντρική λειτουργία της Περιφέρειας, ως μονάδας διοίκησης, με την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών προς τους πολίτες και την επιχειρηματική κοινότητα.

(www.php.gov.gr/region/περιφερειακές-ενότητες/2.../4294-epix-pr-2015-2019.html).

3.3 Καινοτόμα Προγράμματα – Διοίκηση

Η αναλυτική παρουσίαση των δύο δράσεων – προγραμμάτων του «Οδηγού του Πολίτη» και του «Καλαθιού Αγροτικών Προϊόντων» είναι απαραίτητη γιατί καταδεικνύουν τις παρούσες αλλά και τις μελλοντικές δυνατότητες μιας νέας μορφής Δημόσιας Διοίκησης. Η νέα αυτή μορφή Δημόσιας Διοίκησης επιθυμεί την διαδραστικότητα τόσο εντός της όσο και μεταξύ αυτής και των εξωτερικών παραγόντων (πολίτες, φορείς και επαγγελματικές ενώσεις). Οι δράσεις αυτές προσπαθούν να καλύψουν ταυτόχρονα διοικητικές ανάγκες και συνεχώς μεταβαλλόμενες απαιτήσεις διαφορετικών ομάδων και πολιτών. Η καινοτομία βρίσκεται στο ότι για πρώτη φορά τουλάχιστον στην Διοίκηση της Περιφέρειας Ηπείρου επιχειρήθηκε μια μεταρρυθμιστική δράση με αυτόκλητο σχεδόν προσανατολισμό και ίδια μέσα και όχι από την Κεντρική Διοίκηση.

Ιδιαίτερα ο «Οδηγός του πολίτη» αποτελεί μια πολύ σημαντική προσπάθεια στον τομέα του εκσυγχρονισμού της επικοινωνίας των πολιτών και των επιχειρήσεων με την Δημόσια Διοίκηση και την μείωση της γραφειοκρατίας. Η διαδικτυακή πύλη που έχει δημιουργηθεί, με την συνεχή ενημέρωσή της, αποτελεί πεδίο ανοικτής πληροφόρησης τόσο για πολίτες όσο και υπαλλήλους. Η δράση αυτή είναι ένα διοικητικό εργαλείο το οποίο λόγω της αμεσότητας και ευκολίας που προσφέρει μπορεί να προσφέρει Υπηρεσίες όσο εκσυγχρονίζεται. Το άλλο πρόγραμμα που θα εξετάσουμε είναι η «Ολοκληρωμένη Εφαρμογή Ενημέρωσης Αγροτών- Πολιτών και Προώθησης των Αγροτικών Προϊόντων της Περιφέρειας Ηπείρου» - «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων». Η διαδικτυακή αυτή πύλη έχει διαφορετική και πιο συγκεκριμένη στόχευση. Ο σκοπός της δράσης αυτής δεν είναι άμεσα και αυστηρά διοικητικός όπως η προηγούμενη έρχεται όμως να καλύψει μια απαίτηση για προβολή των τοπικών αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων της Ηπείρου μέσω της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η οικονομική κρίση αλλά και ο νέος αναπτυξιακός ρόλος που ανατίθεται στις Διοικήσεις των Περιφερειών οδηγούν όλους τους παραγωγικούς τομείς και φορείς να αναζητούν συγκεκριμένες δράσεις στήριξης τους από αυτή. Στον τομέα του τουρισμού π.χ. εκπονήθηκε το «Στρατηγικό και Επιχειρησιακό Σχέδιο για την Ανάπτυξη και την Προώθηση του Θεματικού Τουρισμού στην Περιφέρεια Ηπείρου» το οποίο αναλύει το ζήτημα του Τουρισμού και προτείνει συγκεκριμένες ενέργειες. Με το καλάθι Αγροτικών προϊόντων γίνεται μια προσπάθεια συστηματικής και

ομαδικής προβολής των προϊόντων και των παραγωγών τους εντός και εκτός της Περιφέρειας Ηπείρου. Τα δύο αυτά ενδεικτικά προγράμματα αποδεικνύουν ότι διοικητικά οι Περιφέρειες μπορούν να επιτύχουν πολλά περισσότερα από ότι οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονίσουμε ότι τα εγχειρήματα αυτά για να εδραιωθούν απαιτούν δημιουργία μιας νέας κουλτούρας και νοοτροπίας από όλους τους εμπλεκόμενους δημιουργούς και αποδέκτες. Κάθε νέο εγχείρημα δημιουργεί εύλογες αμφιβολίες για την αναγκαιότητα του και την τελική επιτυχία του. Τα προγράμματα που παρουσιάζονται αναλυτικά πιο κάτω κατάφεραν να ξεπεράσουν σε μεγάλο βαθμό τα εμπόδια αυτά.

«Ολοκληρωμένη Εφαρμογή Ενημέρωσης Αγροτών- Πολιτών και Προώθησης των Αγροτικών Προϊόντων της Περιφέρειας Ηπείρου» - «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων».

Το καλάθι αποτελούσε μια ιδέα και πολιτική του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, για την υλοποίηση του οποίου ακολουθήθηκαν μια σειρά από σημαντικά και απαραίτητα πρακτικά βήματα. Πρώτα συστάθηκε από τον Περιφερειάρχη Ηπείρου, ομάδα εργασίας και υποστήριξης αποτελούμενη από Γεωπόνους και Κτηνιάτρους των Διευθύνσεων Αγροτικής Ανάπτυξης και Κτηνιατρικής των τεσσάρων Περιφερειακών Ενοτήτων της Περιφέρειας Ηπείρου (Ιωαννίνων, Άρτας, Πρέβεζας και Θεσπρωτίας). Τα μέλη της ομάδας, ύστερα από πρόσκληση του Αντιπεριφερειάρχη Άρτας (επικεφαλής του έργου) συναντήθηκαν και αφού μελέτης αντικείμενο εργασίας του Υπ.Α.Α.Τ. καθόρισαν το πλαίσιο σύστασης του Επιχειρησιακού Σχεδίου «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων». Ο Αντιπεριφερειάρχης Άρτας μαζί με την ομάδα υποστήριξης πραγματοποίησε διαδοχικές συναντήσεις (σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα) με εκπροσώπους παραγωγικών φορέων, υπηρεσιακούς παράγοντες και εκπροσώπους συλλογικών οργανώσεων, με σκοπό την ενημέρωση για τις δράσεις και τα οφέλη από την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Σχεδίου. Οι συναντήσεις στέφθηκαν με απόλυτη επιτυχία και μέσα από τη συζήτηση, την ανταλλαγή απόψεων και ιδεών, κατατέθηκαν προτάσεις για τον καλύτερο σχεδιασμό του Καλαθιού.

(www.php.gov.gr/docs/kalathi_total.pdf)

Ειδικότερα το έργο αφορούσε την δημιουργία ενός συστήματος προώθησης και διακίνησης των αγροτικών προϊόντων της Ηπείρου και τη δημιουργία μιας πλατφόρμας ενημέρωσης των αγροτών και των καταναλωτών. Το έργο ξεκίνησε ως ιδέα τον Ιούλιο του 2011 και στις 21-05-2014 συμβασιοποιήθηκε και ξεκίνησε η υλοποίηση του με διάρκεια 12 μήνες. Την Τεχνική παρακολούθηση και ολοκλήρωση του έργου με την ανάδοχο εταιρεία KNOWLEDGE BROADBAND SERVICES S.A. ανέλαβε το Τμήμα Πληροφορικής Π.Ε. Άρτας με συντονιστή τον προϊστάμενο Μιλτιάδους Γεώργιο.

Οι διαπιστώσεις που καθόρισαν το σχεδιασμό του έργου ήταν οι εξής:

Οι μικροί κυρίως παραγωγοί ελάχιστα διαφημίζουν τα προϊόντα μέσω διαδικτύου αυξημένου κόστους ή τεχνικής αδυναμίας. Ένα προϊόν κατά την διακίνησή του περνάει από αρκετά στάδια, με το κάθε στάδιο να επιβαρύνει την τιμή, τον χρόνο παράδοσης και την ποιότητα του. Το αποτέλεσμα είναι ο καταναλωτής να πληρώνει ένα ποσό, από το οποίο μόνο ένα μικρό ποσοστό πηγαίνει στον αρχικό παραγωγό.

Οι στόχοι του έργου είναι η δημιουργία ενός εργαλείου για τη προώθηση και διακίνηση των αγροτικών προϊόντων της Ηπείρου με χρήση νέων τεχνολογιών, κάτω από την «Ομπρέλα» της Περιφέρειας Ηπείρου. Ο παραγωγός να έχει τη δυνατότητα να προωθεί τα προϊόντα του ο ίδιος χωρίς τη διαμεσολάβηση μεσαζόντων. Ο καταναλωτής μέσω της πλατφόρμας να γνωρίσει τα Ηπειρώτικα προϊόντα, τον τρόπο και τον τόπο παραγωγής τους.

Με την ολοκλήρωση του έργου ο παραγωγός έχει την δυνατότητα:

- να διαθέτει μέσω διαδικτύου τα προϊόντα του, στη λιανική αγορά, χωρίς μεσάζοντες με τη χρήση ενός απλού και εύχρηστου εργαλείου.
- Ο πολίτης έχει την δυνατότητα να αγοράζει μέσω διαδικτύου κατευθείαν από τον παραγωγό, γνωρίζοντας επ' ακριβώς την προέλευση των προϊόντων που καταναλώνει.
- Ο παραγωγός έχει την δυνατότητα να διαθέτει τα προϊόντα του στην χονδρική αγορά τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού ελέγχοντας ταυτόχρονα και τη ζήτηση για τα προϊόντα που διαθέτει.
- Ο πολίτης έχει τη δυνατότητα να γνωρίσει τα προϊόντα της Ηπείρου, τον τρόπο με τον οποίο παράγονται, τη διατροφική τους αξία κλπ.

- Ο αγρότης θα αποκτήσει μια γνωσιακή βάση, σε θέματα που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα των ενδιαφερόντων του. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει την πλατφόρμα Ηλεκτρονικής Προώθησης Προϊόντων με τα Υποσυστήματα καταστημάτων Λιανικής και Χονδρικής Πώλησης και την πλατφόρμα Ενημέρωσης με τα Τμήματα ενημέρωσης Αγροτών και ενημέρωσης πολιτών. Η είσοδος στην Ηλεκτρονική Αγορά της Περιφέρειας Ηπείρου γίνεται από ένα μοναδικό URL (www.agroepirus.gr) με προφανή πλεονεκτήματα την μεγάλη διαφήμιση των συμμετεχόντων, την μεγάλη επισκεψιμότητα και την εύκολη εύρεση των καταστημάτων και των προϊόντων από τους αγοραστές. Στην πλατφόρμα έχουν ενταχθεί 70 επιχειρήσεις. Τα προϊόντα που παρουσιάζονται είναι αγροτικά (εσπεριδοειδή και ελαιοκομικά), κτηνοτροφικά (κοτόπουλο-αυγό και μελισσοκομικά), γαλακτοκομικά (τυρί, γάλα και γιαούρτι), προϊόντα μεταποίησης (ποτά, γλυκά, είδη διατροφής ζυμαρικά και άλλα προϊόντα καλλυντικά κλπ.) και τέλος αλιείας. Ο επισκέπτης της ιστοσελίδας μπορεί να ενημερωθεί για προϊόντα της Ηπείρου, τους παραγωγούς τους και να επικοινωνήσει μαζί τους χωρίς μεσάζοντες. Η ποικιλία των προϊόντων περιλαμβάνει κρασιά και τσίπουρο από τα Ιωάννινα, αναψυκτικά και ελαιόλαδο από την Πρέβεζα, κοτόπουλο και γαλακτοκομικά από την Άρτα, τυριά από την Παραμυθιά Θεσπρωτίας. Επίσης παρουσιάζονται προϊόντα μελιού, ζυμαρικά και καλλυντικά από τα Ιωάννινα, φυτώρια, γλυκά και μαρμελάδα από την Πρέβεζα κ.α.

- Η συμμετοχή των παραγωγών- διαφημιζόμενων είναι εθελοντική και όχι δεσμευτική και θα ήταν χρήσιμη η συμμετοχή ακόμη και αυτών που διαφημίζονται με δικά τους μέσα.

(www.php.gov.gr/docs/kalathi_total.pdf)

Οι βασικοί στόχοι που έχει τεθεί και αποτελούν το πλαίσιο για το Καλάθι είναι:

- Η ανάδειξη της παραγωγικής ταυτότητας της Περιφέρειας Ηπείρου.
- Η πλήρης αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων του πρωτογενούς τομέα.
- Η ανάπτυξη της τοπικής παραγωγής με σκοπό την κάλυψη των τοπικών διατροφικών αναγκών και τη μείωση της εξάρτησης από τα εισαγόμενα προϊόντα.
- Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και προϊόντων με την παραγωγή προϊόντων ποιότητας με υψηλότερη ζήτηση (ΠΟΠ, ΠΓΕ, βιολογικά).

- Η βελτίωση του αγροτικού εισοδήματος και η διατήρηση και ενίσχυση των τοπικών θέσεων εργασίας.
- Η αύξηση της εξωστρέφειας των αγροτικών προϊόντων και η ενίσχυση των εξαγωγών.
- Η προστασία του περιβάλλοντος και η αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων.
- Η μελλοντική σύσταση φορέα για την πιστοποίηση των Ηπειρωτικών προϊόντων.
- Η δημιουργία δομών, εντός των υπηρεσιών, για την στήριξη και πληροφόρηση των πολιτών.
- Η προώθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου αγροτικών προϊόντων.
- Η υλοποίηση των παραπάνω στόχων, αποτελεί ένα φιλόδοξο αλλά ταυτόχρονα πολύ δύσκολο εγχείρημα, η πραγματοποίηση των οποίων όμως θα προσφέρει οικονομική και όχι μόνο αναζωογόνηση σε πολλούς επαγγελματικούς κλάδους της περιοχής της Περιφέρειας Ηπείρου.
- Ένα δίκτυο δομών, όπως αγροδιατροφικές συμπράξεις, δημοπρατήρια αγροτικών προϊόντων, ομάδες παραγωγών και νέες καλλιεργητικές δραστηριότητες, θα οργανώσει θεσμικά τον τρόπο παραγωγής προϊόντων με ταυτότητα και θα αναπτύξει καινοτόμες δραστηριότητες σημαντικές για την περαιτέρω ανάπτυξη και βελτίωση του πρωτογενούς τομέα.

(www.php.gov.gr/docs/kalathi_total.pdf)

Έχοντας λοιπόν κατά νου όλες τις παραπάνω παραμέτρους, τη μεγάλη ποικιλία των παραδοσιακών-τοπικών διατροφικών προϊόντων που αφθονούν σε πολλά γεωγραφικά και περιφερειακά διαμερίσματα της Ελλάδας και την επιτακτική ανάγκη για αύξηση της προστιθέμενης αξίας των παραγόμενων τροφίμων ελληνικής προέλευσης, γεννήθηκε η ιδέα του «Καλαθιού των Αγροτικών Προϊόντων». Πιο συγκεκριμένα το «Καλάθι των Αγροτικών Προϊόντων», αποτελεί μια επιλογή προϊόντων που παράγονται, μεταποιούνται ή και συσκευάζονται σε μια περιοχή (π.χ. Περιφέρεια Ηπείρου) και χαρακτηρίζουν την κοινωνία, το περιβάλλον και ως επί το πλείστον την οικονομία της περιοχής.

Ο «Οδηγός του Πολίτη της Περιφέρειας Ηπείρου».

Ο «Οδηγός του Πολίτη της Περιφέρειας Ηπείρου» δημιουργήθηκε αποκλειστικά από δημοσίους υπαλλήλους και με τη χρήση Ελεύθερου Λογισμικού / Λογισμικού Ανοικτού Κώδικα, με αποτέλεσμα, το μηδενικό κόστος υλοποίησης, φιλοξενίας και συντήρησής του. Στόχος είναι να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο για τους πολίτες και τους επιχειρηματίες, με το οποίο ταυτόχρονα εξοικονομούν χρόνο και χρήμα καθότι η εξυπηρέτησή τους δεν απαιτεί μετακινήσεις. Εντάσσεται δε, στην ευρύτερη προσπάθεια της Περιφέρειας Ηπείρου για την παροχή καλύτερων υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις της Ηπείρου. Το έργο αυτό αποτελεί το πρώτο βήμα για την αναβάθμιση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της Περιφέρειας Ηπείρου με τελικό στόχο την απρόσκοπτη εξυπηρέτηση των πολιτών.

Εμπνευστής της ιδέας για την υλοποίηση του «Οδηγού του Πολίτη» ήταν η Αντιπεριφερειάρχης Ιωαννίνων κα Τατιάνα Καλογιάννη, της οποίας η στήριξη ήταν καθοριστικής σημασίας για την επιτυχία όλου του εγχειρήματος. Τον επιχειρησιακό σχεδιασμό, την ευθύνη της υλοποίησης καθώς και τον συντονισμό της ομάδας που ορίστηκε για την υλοποίηση του Οδηγού του Πολίτη, ανέλαβε ο κος Αλέξανδρος Γέροντας, προϊστάμενος του Τμήματος Πληροφορικής της Π.Ε. Πρέβεζας της Διεύθυνσης Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της Περιφέρειας Ηπείρου. Τη σχεδίαση και τεχνική υποστήριξη του δικτυακού τόπου ανέλαβε ο κος Νικόλαος Ντέμος, προϊστάμενος του Τμήματος «Σχεδίαση ηλεκτρονικών υπηρεσιών για τον πολίτη» της Διεύθυνσης Πληροφορικής & Επικοινωνιών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας.

Ο «Οδηγός του Πολίτη της Περιφέρειας Ηπείρου» είναι μια δομημένη αποτύπωση των διοικητικών διαδικασιών, οι οποίες έχουν ως χαρακτηριστικό την εξυπηρέτηση των πολιτών (σχετικός δικτυακός τόπος: www.politis.gov.gr). Οι πληροφορίες που παρέχονται για κάθε διαδικασία είναι αναλυτικές και περιλαμβάνουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά, το κόστος, τα βήματα για την ολοκλήρωση της διαδικασίας, το χρόνο διεκπεραίωσης, το νομικό πλαίσιο, καθώς και τα διαθέσιμα σχετικά έντυπα σε ηλεκτρονική μορφή για μεταφόρτωση. Για διευκόλυνση των πολιτών οι διοικητικές διαδικασίες είναι ομαδοποιημένες ανά Γενική Διεύθυνση και ανά θεματική κατηγορία και έχουν ενσωματωθεί διάφορα τεχνικά χαρακτηριστικά, όπως αλφαβητικό ευρετήριο των διαδικασιών, ιεραρχικό ευρετήριο, εργαλείο αναζήτησης, φόρμα

επικοινωνίας, φόρμα αξιολόγησης των διαδικασιών, απομακρυσμένη υποστήριξη, κ.α. (<http://www.politis.gov.gr/>)

Ο εν λόγω δικτυακός τόπος ενημερώνεται συνεχώς τόσο με νέες διαδικασίες όσο και με όλες τις αλλαγές που προκύπτουν (διαφοροποίηση στο νομικό πλαίσιο, στα έντυπα ή κάποια άλλη αλλαγή).

Τα οφέλη για τους πολίτες :

- Η άμεση και ευκολότερη πρόσβαση στην πληροφόρηση για όλους τους πολίτες και κυρίως για τα άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα στις μετακινήσεις (π.χ. ΑΜΕΑ, κάτοικοι δυσπρόσιτων περιοχών ,κ.α.)
- Η μείωση των μετακινήσεων των πολιτών με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση χρόνου και χρημάτων καθώς και την μείωση του κυκλοφοριακού προβλήματος.
- Η ομογενοποίηση της εξυπηρέτησης των πολιτών σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου με στόχο την προάσπιση της ισότητας μεταξύ των πολιτών.
- Η αύξηση της διαφάνειας και του αισθήματος εμπιστοσύνης προς τις δημόσιες υπηρεσίες.
- Η συμμετοχή των πολιτών στη βελτίωση των διοικητικών διαδικασιών καθώς έχει ενσωματωθεί η δυνατότητα επικοινωνίας με την Περιφέρεια Ηπείρου και η δυνατότητα αξιολόγησης της κάθε διοικητικής διαδικασίας.

Στόχος της δημιουργίας του Οδηγού του Πολίτη είναι να προκύψουν άμεσα οφέλη για τους πολίτες. Επίσης, η μεθοδολογία υλοποίησης αποσκοπεί στο να λειτουργήσει μεσοπρόθεσμα ο Οδηγός του Πολίτη ως βάση υποδομής με στόχο την παροχή ποιοτικότερων ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους πολίτες και την βελτίωση της λειτουργίας της Περιφέρειας Ηπείρου.

Τα οφέλη για τις Υπηρεσίες της Περιφέρειας Ηπείρου:

- Η αποσυμφόρηση των Υπηρεσιών από τον μεγάλο όγκο πολιτών που περιμένουν να εξυπηρετηθούν. Έτσι, επιτυγχάνεται η καλύτερη αξιοποίηση του χρόνου των δημοσίων υπαλλήλων, με αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγικότητάς τους.
- Ο καλύτερος συντονισμός και η αύξηση της συνεργασίας μεταξύ των ομολόγων Υπηρεσιών της Περιφέρειας Ηπείρου.

- Η καταγραφή της απαραίτητης πληροφορίας πάνω στην οποία μπορεί να στηριχθεί μελλοντικά η μοντελοποίηση και η απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών, καθώς και η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος, για παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών 3^{ου}, 4^{ου} ή ακόμη και 5^{ου} επιπέδου, στο οποίο οι χρήστες θα υποβάλουν ηλεκτρονικά την αίτησή τους, θα παρακολουθούν την πορεία της διεκπεραίωσής της & θα λαμβάνουν ηλεκτρονικά την απάντησή.
- Η εισαγωγή της Περιφέρειας Ηπείρου σε μεθοδολογίες Διοίκησης Ολικής Ποιότητας.
- Τέλος ο Οδηγός του Πολίτη της Περιφέρειας Ηπείρου μπορεί να λειτουργήσει και ως πλατφόρμα συνεργασίας μεταξύ όλων των Περιφερειών της χώρας καθώς πολλές από τις διοικητικές διαδικασίες είναι κοινές.

Στο πλαίσιο ενός διήμερου εκδηλώσεων, στις 17 και 18 Νοεμβρίου 2015, πραγματοποιήθηκε στο ιστορικό κτήριο του Δημαρχείου του Μάαστριχτ η πανηγυρική απονομή των Ευρωπαϊκών Βραβείων Δημοσίου Τομέα 2015 (European Public Sector Award 2015 – EPSA 2015), κατά την οποία η αποστολή της Περιφέρειας Ηπείρου, με επικεφαλής την αρμόδια Αντιπεριφερειάρχη κα Τατιάνα Καλογιάννη, παρέλαβε το βραβείο «Καλής Πρακτικής» για το έργο της Περιφέρειας Ηπείρου με τίτλο «Ο Οδηγός του Πολίτη της Περιφέρειας Ηπείρου». Ο «Οδηγός του Πολίτη της Περιφέρειας Ηπείρου» είναι το μοναδικό ελληνικό έργο, που διακρίθηκε στην κατηγορία έργων ευρωπαϊκής, εθνικής ή περιφερειακής εμβέλειας και ακόμη είναι το μοναδικό ελληνικό έργο περιφερειακής εμβέλειας που έχει βραβευθεί σε όλη την ιστορία του θεσμού των Ευρωπαϊκών Βραβείων Δημοσίου Τομέα. (<http://www.politis.gov.gr/>)

3.4 Παράρτημα Πινάκων και Γραφημάτων Κεφαλαίου 3

Το Παράρτημα Πινάκων και Γραφημάτων περιέχει στοιχεία από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019 το οποίο έχει ημερομηνία σύνταξης τον Μάιο του 2015 και περιλαμβάνει στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ μέχρι το 2011. Ο σχεδιασμός του Επιχειρησιακού Προγράμματος υλοποιείται από τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού σε συνεργασία με τις υπηρεσίες και τα Νομικά Πρόσωπα της Περιφέρειας, με επικεφαλής την αρμόδια Αντιπεριφερειάρχη κ. Τατιάνα Καλογιάννη. Η σύνταξη του προγράμματος υλοποιείται από τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού

Προγραμματισμού σε συνεργασία με την «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ Α.Ε.», που παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη. Η παρακολούθηση του προγράμματος γίνεται από τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού επίσης και η έγκριση του γίνεται από το Περιφερειακό Συμβούλιο, μετά από εισήγηση της Εκτελεστικής Επιτροπής. Η σύνταξη του πρέπει να γίνει στο πρώτο έτος της πενταετής Περιφερειακής διακυβέρνησης 2015-2019. Παρόλο ότι δεν περιέχονται στοιχεία από τα έτη 2012 έως 2014 θεωρούμαι ότι από την παράθεση τους ο αναγνώστης βγάζει χρήσιμα συμπεράσματα.

Πληθυσμιακά και Οικονομικά στατιστικά στοιχεία της Περιφέρειας Ηπείρου.

Πίνακας 10. Εξέλιξη πληθυσμού Περιφέρειας Ηπείρου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ	1951	1961	1971	1981	1991	2001	2011
Π.Ε. Ιωαννίνων	153.748	155.326	134.688	147.304	185.142	170.244	167.901
Π.Ε. Θεσπρωτίας	47.299	52.125	40.684	41.278	44.102	45.508	43.587
Π.Ε. Άρτας	72.717	82.630	78.376	80.044	78.704	77.334	67.877
Π.Ε. Πρεβέζης	56.779	62.523	56.586	55.915	58.628	59.334	57.491
Ήπειρος	330.543	352.604	310.334	324.541	339.576	352.420	336.856
Ελλάδα	7.632.801	8.388.553	8.768.641	9.740.417	10.252.580	10.939.605	10.816.286

* Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφές πληθυσμού)

(Επιχειρησιακό πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019)

Κύρια δημογραφική τάση της Περιφέρειας αποτελεί η πληθυσμιακή συρρίκνωση και γήρανση του πληθυσμού. Ο μόνιμος πληθυσμός ανέρχεται σε 336.650 άτομα και αποτελεί περίπου το 3,1% του πληθυσμού της χώρας (ΕΛΣΤΑΤ, 2011). Κατά την περίοδο 2001-2011 η Περιφέρεια Ηπείρου παρουσίασε σημαντική μείωση του μόνιμου πληθυσμού κατά 5%, ενώ η αντίστοιχη μείωση σε επίπεδο χώρας ανήλθε σε περίπου 1,6%.

Η Περιφέρεια Ηπείρου, εμφανίζει σημαντικά μικρότερη πληθυσμιακή πυκνότητα από αυτή της χώρας και κατατάσσεται ως μια από τις πλέον αραιοκατοικημένες Περιφέρειες της χώρας.

Πίνακας 11. Οικονομικές Επιδόσεις Περιφέρειας Ηπείρου

	ΕΤΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΠΕΡ. ΗΠΕΙΡΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΠΕΡ. ΗΠΕΙΡΟΥ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΣ
ΑΕΠ	2011	4.499 εκ. €	208.532 εκ. €	2,2%	11
ΑΕΠ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ	2011	12,9 χιλ. €	18,7 χιλ. €		9
ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΙ	2010	167.012	5.681.066	2,9%	9
ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	2010	2.812 εκ. €	103.699 εκ. €	2,7%	9
ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ Φ.Π.	2010	145 εκ. €	7.337 εκ. €	2,0%	11
ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	2014	4.157 εκ. €	160.072 εκ. €	2,6%	10
ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	2011	4.303 εκ. €	174.137 εκ. €	2,5%	10
ΑΠΟΤΑΜ. ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ	2011	12,8 χιλ.€	16,1 χιλ.€		5

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, ΓΓΠΣ, ΤτΕ

(Επιχειρησιακό πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019)

Πίνακας 12. Κατάσταση ασχολίας (2011)

Περιγραφή τύπου μόνιμης διαμονής	Οικονομικά ενεργοί		Οικονομικά μη ενεργοί				
	Απασχο- λούμενοι	Άνεργοι	Μισθός- σπου- δαίτες	Συνταξιούχοι	Εισοδηματίες	Οικιακά	Λοιποί
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	3.727.633	859.003	1.737.074	2.407.222	22.804	1.224.095	838.455
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	187.306	47.273	96.207	153.356	729	70.438	52.873
ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	603.133	168.480	322.500	424.303	3.051	212.843	147.798
ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	83.530	24.564	47.447	71.319	318	35.605	20.906
ΗΠΕΙΡΟΣ	106.053	23.659	54.209	93.852	597	34.555	23.931
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	230.405	53.022	116.130	187.139	983	88.855	56.228
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	175.972	41.306	79.218	141.494	844	67.629	40.927
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΟΙ	73.350	15.343	30.747	50.701	1.032	21.876	14.806
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	206.343	54.832	119.710	159.389	1.417	85.669	52.436
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	196.761	37.225	80.790	152.193	1.845	65.513	43.576
ΑΤΤΙΚΗ	1.452.203	319.359	601.927	733.805	9.044	422.550	289.546
ΒΟΡ. ΑΙΓΑΙΟ	65.909	10.719	29.512	50.636	455	25.034	16.966
ΝΟΤ. ΑΙΓΑΙΟ	120.950	19.066	48.503	57.148	885	35.568	26.895
ΚΡΗΤΗ	225.718	44.155	110.174	131.887	1.604	57.960	51.567

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

* Στην κατηγορία «Λοιποί» περιλαμβάνονται οι στρατευμένοι, τα μικρά παιδιά που δεν φοιτούν σε σχολείο και οποιαδήποτε άλλη περίπτωση Οικονομικά μη Ενεργού Πληθυσμού που δεν εμφανίζεται στον πίνακα.

(Επιχειρησιακό πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019)

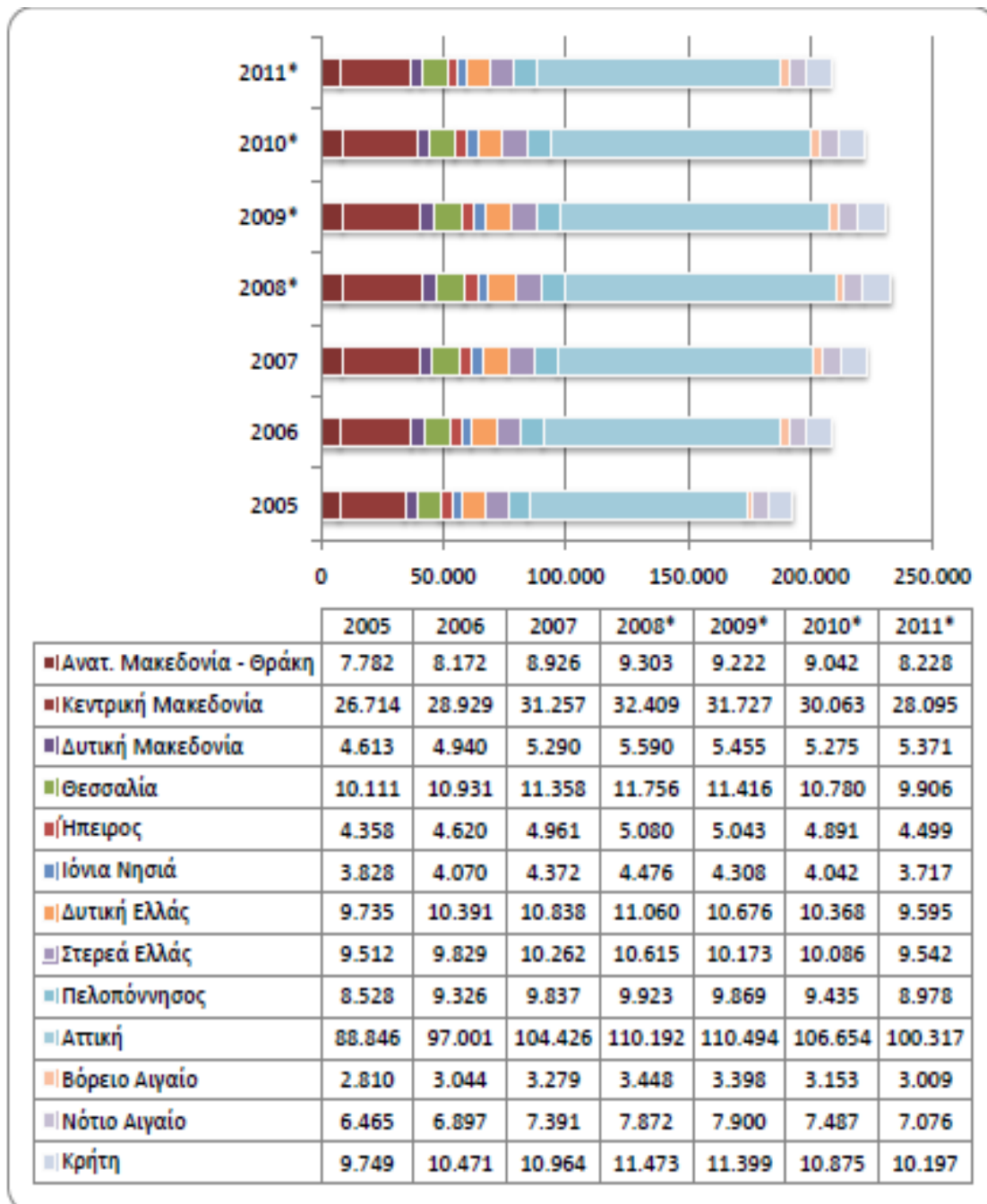
Πίνακας 13. Απασχολούμενοι ανά Τομέα

		Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής Τομέας	Τριτογενής Τομέας	Δε δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	2001	591.669	892.189	2.401.831	216.402
	2011	380097	646489	2701047	
ΗΠΕΙΡΟΣ	2001	25.348	22.580	60.999	5.498
	2011	16213	18650	71190	
Π.Ε ΑΡΤΑΣ	2001	7.809	4.437	10.816	1.102
	2011	4299	3391	11748	
Π.Ε ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ	2001	4.425	2.895	7.733	322
	2011	2891	2109	8983	
Π.Ε ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	2001	6.843	11.775	32.662	3.216
	2011	5166	10386	39102	
Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	2001	6.271	3.473	9.788	858
	2011	3857	2764	11357	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

(Επιχειρησιακό πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019)

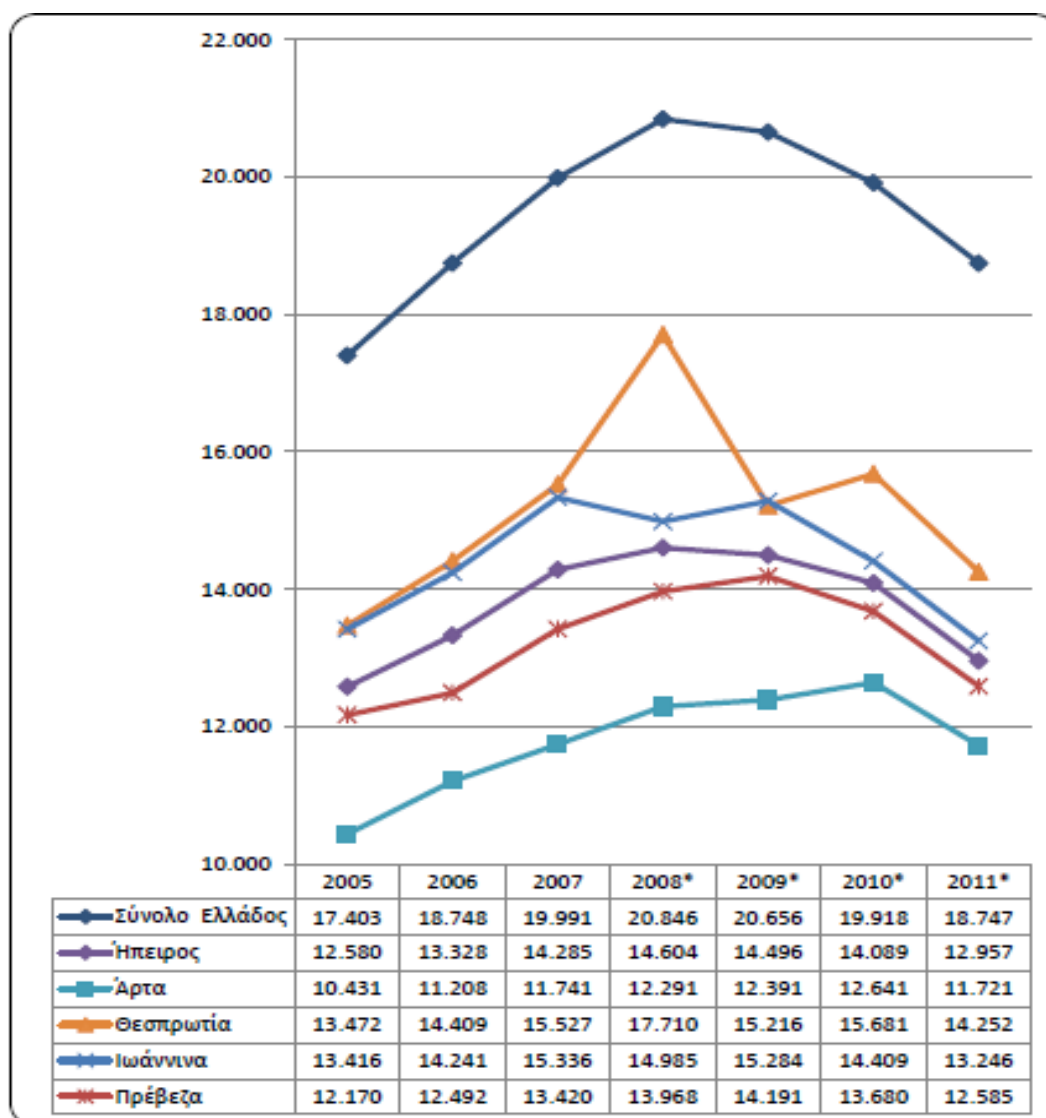
Γράφημα 1. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά Περιφέρεια (σε εκ. €)

* Προσωρινά στοιχεία
 Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

(Επιχειρησιακό πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019)

Γράφημα 2. Κατά Κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (σε €)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

(Επιχειρησιακό πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019)

Η πιο «πλούσια» Περιφερειακή Ενότητα – σε όρους κατά κεφαλή ΑΕΠ - είναι η Θεσπρωτία και ακολουθούν τα Ιωάννινα, η Πρέβεζα και τελευταία η Άρτα. Αξιοσημείωτο το γεγονός της απότομης αύξησης το 2008 που καταγράφει η Θεσπρωτία ενώ γενικά η πορεία του κ.κ. ΑΕΠ των τεσσάρων Π.Ε. ακολουθεί την τάση της χώρας.

Κεφάλαιο 4^ο - Μετεξέλιξη και Προοπτική του Θεσμού της Περιφέρειας

4.1 Η Περιφέρεια Ηπείρου

Στην Περιφέρεια Ηπείρου πραγματοποιήθηκαν δύο σημαντικές αλλαγές κατά τα τελευταία έτη. Η πρώτη αφορούσε την τροποποίηση του Οργανισμού της Περιφέρειας Ηπείρου και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 4400 τ.Β΄ της 30-12-2016. Ειδικότερα στο Τμήμα Κινήτρων Περιφερειακής Ανάπτυξης προστίθεται η αρμοδιότητα της παρακολούθησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων για πράξεις συγχρηματοδοτούμενων από διαρθρωτικά ταμεία. Στο Τμήμα Τεκμηρίωσης και Ενίσχυσης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων συστήνεται Περιφερειακή Γνωμοδοτική Επιτροπή η οποία γνωμοδοτεί για τις αιτήσεις υπαγωγής δράσεων συγχρηματοδοτούμενων από διαρθρωτικά ταμεία (πλην πράξεων ιδιωτικών επενδύσεων του Αναπτυξιακού Νόμου). Επίσης προστίθεται η αρμοδιότητα της παραλαβής των αιτήσεων υπαγωγής επενδύσεων, ο έλεγχος των στοιχείων, η αξιολόγηση τους, η εισήγηση στην Περιφερειακή Γνωμοδοτική Επιτροπή και η έκδοση απόφασης υπαγωγής για δράσεις συγχρηματοδοτούμενων από διαρθρωτικά ταμεία (πλην πράξεων ιδιωτικών επενδύσεων του Αναπτυξιακού Νόμου). Τέλος στο ίδιο Τμήμα υπάγεται η παρακολούθηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων ιδιωτικών επενδύσεων του αναπτυξιακού νόμου. Τα δύο αυτά τμήματα ανήκουν στην Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού η οποία με την σειρά της υπάγεται στην Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών με έδρα τα Ιωάννινα.

Η ενίσχυση σε αρμοδιότητες ανάπτυξης και επενδύσεων της κεντρικής υπηρεσίας της Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού καταδεικνύει τις ανάγκες που προέκυψαν και έπρεπε να καλυφθούν στον συγκεκριμένο τομέα. Η παρακολούθηση των προγραμμάτων επενδύσεων τα οποία είναι με συγχρηματοδότηση ή υπάγονται σε αναπτυξιακούς νόμους απαιτούν άρτια Υπηρεσιακή οργάνωση και προσαρμοστικότητα προκειμένου να τηρηθούν χρονοδιαγράμματα, να διεκπεραιωθεί μεγάλος όγκος διαδικασιών και υψηλής ευθύνης έργο. Η προσέλκυση και υλοποίηση επενδυτικών προγραμμάτων είναι μία από τις κορυφαίες απαιτήσεις κάθε τοπικής κοινωνίας έναντι των Περιφερειών. Η πολυπλοκότητα κάθε τέτοιου έργου και η

πίεση σε περιόδους οικονομικής κρίσης συνιστούν κορυφαία πρόκληση επιτυχίας για τις δομές των Περιφερειών. Μία πρόταση που έχει κατατεθεί είναι η συγκέντρωση των Τεχνικών Υπηρεσιών στην έδρα των Ιωαννίνων. Η πρόταση αυτή μπορεί να επιλύει θέματα έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού και καλύτερου συντονισμού αποστειρεί όμως από της υπόλοιπες Περιφερειακές Ενότητες προσωπικό.

Νέες αρμοδιότητες οι οποίες αφορούν κυρίως εσωτερικές λειτουργίες έφερε η τροποποίηση του Οργανισμού στις Διευθύνσεις Οικονομικού των Περιφερειακών Ενοτήτων. Ειδικότερα στο τμήμα Οικονομικής Διαχείρισης αυξήθηκαν οι αρμοδιότητες ελέγχου, εκκαθάρισης και έκδοσης πληρωμής δαπανών καθώς και ο έλεγχος νομιμότητας και κανονικότητας μέρους των δαπανών με βάση τα νόμιμα δικαιολογητικά. Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 10 παρ. 10 του ν. 4337/2015 καταργείται από 1-1-2017 ο προληπτικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο των δαπανών του κράτους και από 1-1-2019 ο προληπτικός έλεγχος των δαπανών των ΟΤΑ καθώς και του συνόλου των νομικών προσώπων (δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου) που υπάγονται στον έλεγχο αυτό. Η εκκαθάριση, ο έλεγχος νομιμότητας και η εντολή πληρωμής μέρους των δαπανών των περιφερειών διενεργείται από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου ενώ το Ελεγκτικό Συνέδριο διεξάγει κατασταλακτικό έλεγχο των λογαριασμών τους. Με βάση τις αλλαγές αυτές αυξάνεται αισθητά ο όγκος εργασίας αλλά κυριότερα η υπηρεσιακή ευθύνη που μεταφέρεται στις Διευθύνσεις Διοικητικού – Οικονομικού. Η πολυπλοκότητα των νόμων, ο κίνδυνος ασυμβίβαστου με τη λειτουργία στα πλαίσια της ίδιας υπηρεσίας του ελέγχοντος και του ελεγχόμενου και η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού δημιουργούν εμπόδια.

Στα πρακτικά του 4^ο Συνεδρίου της ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 30 Μαρτίου 2016 προτείνεται ότι ο έλεγχος επί των δαπανών της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (επομένως και σε άλλες Περιφέρειες) θα μπορούσε να είναι: α) χρηματοοικονομικός έλεγχος και έλεγχος κανονιστικής συμμόρφωσης επί συγκεκριμένων κατηγοριών προμηθειών, υπηρεσιών ή δημοσίων έργων (π.χ. καύσιμα, δαπάνες για καταπολέμηση κουνουπιών, αντιπλημμυρικά έργα κ.τ.λ.) β) συγκριτικός χρηματοοικονομικός έλεγχος ανά Περιφερειακή ενότητα επί στοχευόμενων δαπανών, με ιδιαίτερο ελεγκτικό ενδιαφέρον, όπως μεταφορά μαθητών, συντήρηση οδοστρωμάτων (π.χ. ποιο το κόστος συντήρησης οδοστρώματος ανά χιλιόμετρο ανά περιφερειακή ενότητα), κατανάλωση καυσίμων κ.τ.λ. Συμπεραίνουμε από τα παραπάνω ότι ο έλεγχος επί της οικονομικής διαχείρισης στις

Περιφέρειες θα αποτελέσει αντικείμενο περαιτέρω διαβούλευσης μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων.

Σημαντική είναι και η αποτύπωση της οικονομικής κατάστασης των Περιφερειών μέσω των οικονομικών καταστάσεων. Σύμφωνα με την παρ.3 του άρθρου 41 του ν. 4129/13 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 29 του ν.4223/2013 «Κάθε έτος οι φορείς που επιχορηγούνται ή και χρηματοδοτούνται από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούνται να υποβάλουν στους φορείς από τους οποίους εποπτεύονται, καθώς και στους φορείς επιχορήγησης ή και χρηματοδότησης, εφόσον αυτοί δεν ταυτίζονται και στο Ελεγκτικό Συνέδριο, με το πέρας διμήνου από τη λήξη του οικονομικού έτους, απολογισμό της συνολικής οικονομικής τους δραστηριότητας και ξεχωριστό απολογισμό της επιχορήγησης ή χρηματοδότησης που έλαβαν και είναι μικρότερη του 100% των συνολικών χρηματικών ποσών που διαχειρίστηκαν. Με τα ανωτέρω υποχρεούνται να συνυποβάλουν και τον προϋπολογισμό τους για το επόμενο έτος».

Με το άρθρο 53 του ν. 4257/14 προστίθεται στο ως άνω άρθρο τελευταίο εδάφιο ως εξής: «Για τους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού και τα νομικά τους πρόσωπα, οι παραπάνω υποχρεώσεις εξαντλούνται με την ενσωμάτωση των οικονομικών τους στοιχείων στις βάσεις δεδομένων του Υπουργείου Εσωτερικών, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, σε συνδυασμό με τα οριζόμενα στις υπ' αριθμ.74712 και 74713/29.12.2010 (Β' 2043) αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όπως κάθε φορά ισχύουν». Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές, ότι οι Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού και τα νομικά τους πρόσωπα, προκειμένου να επιχορηγηθούν ή να χρηματοδοτηθούν από φορείς της γενικής κυβέρνησης οφείλουν να ενσωματώνουν τα οικονομικά τους στοιχεία στις βάσεις δεδομένων του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης (ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α.), σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις και σε συνδυασμό με τα οριζόμενα στις υπ' αριθμ. 74712 και 74713/29.12.2010 Υπουργικές Αποφάσεις.

Από 1/1/2015 τέθηκαν σε ισχύ οι διατάξεις του Ν. 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις», με τις οποίες, ανάμεσα στα άλλα, καταργήθηκαν ο Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών, το Π.Δ. 1123/1980 (Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο), οι λογιστικές διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920 και σειρά άλλων διατάξεων, που αναλυτικά αναφέρονται στο άρθρο 38

του ίδιου νόμου. Η εφαρμογή των Ε.Λ.Π. είναι υποχρεωτική στον ιδιωτικό τομέα στον Δημόσιο τομέα οι παρακάτω φορείς δεν θα εφαρμόσουν τους λογιστικούς κανόνες των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων και θα συνεχίσουν να τηρούν το Π.Δ. 315/1999 «Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Δήμων και Κοινοτήτων»:

1) Οι ΟΤΑ πρώτου Βαθμού (Δήμοι)

2) Οι Περιφέρειες του άρθρου 3 του Ν. 3852/2010 «Σύσταση και συγκρότηση περιφερειών». (Η υποχρέωση τήρησης του Π.Δ. 315/1999 από τις Περιφέρειες θεσπίστηκε με την παρ. 2 του άρθρου 43 του Ν. 3979/2011: «οι διατάξεις του Π.Δ. 315/1999 εφαρμόζονται κατ' αναλογία για το Διπλογραφικό σύστημα Γενικής και Αναλυτικής λογιστικής κοστολόγησης των Περιφερειών» κ.λπ..

Αντιθέτως, οι φορείς που, μέχρι 31/12/2014, είχαν υποχρέωση κατάρτισης των οικονομικών τους καταστάσεων σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ., υπάγονται στις διατάξεις περί Ε.Λ.Π. Έτσι οι φορείς των ΟΤΑ που πληρούν τις προϋποθέσεις που τίθενται από την παράγραφο δ του άρθρου 1 του Ν. 4308/2014 (Κερδοσκοπικές ή μη κερδοσκοπικές οντότητες που ανήκουν στο δημόσιο τομέα ή ελέγχονται από το Δημόσιο ή τελούν υπό την εποπτεία του Δημοσίου) και δεν είχαν την υποχρέωση να τηρούν το Π.Δ. 315/1999, θα εφαρμόσουν τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα του Ν. 4308/2014.

Έτσι τα Περιφερειακά Ταμεία Ανάπτυξης, για τα οποία στην Υ. Α. 2141/1998 (ΦΕΚ Β' 78/4.2.1998) όπως ισχύει μετά την τροποποίηση της με την Υ.Α. 40608/2001 (ΦΕΚ Β' 1428/22.10.2001), αναφέρεται: «Το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης για την λογιστική παρακολούθηση εφαρμόζει το διπλογραφικό σύστημα με εφαρμογή του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου, προσαρμοσμένο στις ανάγκες του», αντιμετωπίζονται, για λογιστικούς σκοπούς, σαν να πρόκειται για «μεγάλες» οικονομικές μονάδες, ανεξαρτήτως του μεγέθους τους και υποχρεούνται στις μέγιστες υποχρεώσεις των Ε.Λ.Π \. (<https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/23507>)

Για τις ανάγκες τήρησης του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου (διπλογραφικού συστήματος), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο Π.Δ. 315/1999 (Α' 302), οι Περιφέρειες μπορούν να αναθέτουν σε εξωτερικούς συνεργάτες, που διαθέτουν τα απαιτούμενα από τον νόμο προσόντα ή σε λογιστικά γραφεία που πληρούν τις τυπικές προϋποθέσεις, την οργάνωση και υποστήριξη των λογιστικών και οικονομικών Υπηρεσιών τους, τη σύνταξη των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων

τους καθώς και τη διεξαγωγή κάθε εργασίας απαραίτητης για την εφαρμογή του ανωτέρω σχεδίου. Αναθέσεις, κατά τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο, μπορούν να γίνονται: Σε κάθε περίπτωση αντικειμενικής αδυναμίας πλήρους και λυσιτελούς εφαρμογής του Διπλογραφικού Συστήματος, οφειλόμενης είτε στο ότι δεν υπηρετεί στην εκάστοτε Περιφέρεια προσωπικό με τα κατάλληλα τυπικά ή και ουσιαστικά προσόντα είτε στο ότι ο αριθμός των λοιπών υπαλλήλων δεν καλύπτει τις αντίστοιχες οργανικές θέσεις της οικείας υπηρεσίας. Τη σχετική αδυναμία διαπιστώνει η Οικονομική Επιτροπή, μετά από εισήγηση της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας.

Η εισαγωγή των «Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων» και σε μικρότερο βαθμό των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (*International Accounting Standards - IAS*) στον ιδιωτικό τομέα δημιουργεί νέα δεδομένα και στον Δημόσιο Τομέα. Η μικρή σε έκταση εφαρμογή των Ε.Λ.Π. στον Δημόσιο Τομέα έχει να κάνει με την δυσκολία του εγχειρήματος (νομικό πλαίσιο, επένδυση σε τεχνολογία και προσωπικό κλπ.). Αν και η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων για το Δημόσιο Τομέα (*International Public Sector Accounting Standards – IPSAS*) βρίσκεται στα αρχικά σχέδια υλοποίησης στη χώρα μας η καθιέρωση τους μελλοντικά ακόμα και στην τοπική αυτοδιοίκηση α' και β' βαθμού είναι μονόδρομος.

Η υιοθέτηση των IPSAS προσφέρει τη δυνατότητα αποτελεσματικότερης διαχείρισης των δημοσίων οικονομικών με πολλαπλά οφέλη, όπως: μείωση κόστους λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης και της κυβέρνησης, μείωση κρατικού δανεισμού και ως εκ τούτου και τη μείωση του αντίστοιχου κόστους του, ορθότερη κατανομή και απελευθέρωση δημοσίων πόρων, οι οποίοι θα συμβάλουν στην ενίσχυση της απασχόλησης, μείωση κόστους των δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών, μεγαλύτερη διαφάνεια και λογοδοσία (*accountability*) μέσω της αποκάλυψης όλων των πραγματοποιηθεισών συναλλαγών, βελτίωση της ποιότητας και ενίσχυση της αξιοπιστίας των δημοσίων λογαριασμών, βελτίωση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας, ευνοώντας έμμεσα τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, απόκτηση συγκριτικού πλεονεκτήματος στη διεθνή αγορά. Αντιθέτως, η απουσία λογιστικών προτύπων δημόσιας λογιστικής όπως τα IPSAS επιβάλλει ένα σημαντικό κόστος στους φορείς του δημοσίου, υπονοώντας παράλληλα την έλλειψη αξιόπιστων στοιχείων, τη λήψη αποφάσεων υπό συνθήκες ελλιπούς πληροφόρησης και την αξιοποίηση των δημοσίων πόρων σε εσφαλμένη κατεύθυνση, με ότι αυτό συνεπάγεται για το σύνολο της οικονομίας. Το ζητούμενο λοιπόν για την δημόσια

διοίκηση είναι ο σχεδιασμός και η κατάρτιση ενός νέου ενιαίου λογιστικού σχεδίου που θα υιοθετηθεί από όλο τον δημόσιο τομέα, βασισμένο στα διεθνή λογιστικά πρότυπα. (<http://www.dikaiologitika.gr/eidhseis/oikonomia/62710/ypoik-diethni-logistika-protypa-sto-dimosio>)

Με την τροποποίηση του Οργανισμού της Περιφέρειας Ηπείρου δημιουργήθηκε Τμήμα Εγγείων Βελτιώσεων στη Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας με έδρα τα Ιωάννινα και προστέθηκαν αρμοδιότητες για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή πολιτικών ανάπτυξης της υπαίθρου. Με το άρθρο 47 του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών «Συμπληρωματικά Μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ, ΕΥΡΑΤΟΜ) 1141/2014 περί ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και ιδρυμάτων, μέτρα επιτάχυνσης του κυβερνητικού έργου αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις» μεταφέρεται η εποπτεία, ο διαχειριστικός έλεγχος των ΤΟΕΒ (Τοπικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων), η συντήρηση όλων των έργων των ΤΟΕΒ κλπ. από τους Δήμους στις Περιφέρειες. Η μεταφορά αυτής της αρμοδιότητας αντιμετωπίζεται με επιφυλακτικότητα από την Ένωση Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ) η οποία αποτελεί το συλλογικό όργανο των Περιφερειών. Ο σκεπτικισμός προκύπτει από τα χρέη που μεταφέρουν κάποιοι ΤΟΕΒ, από την σύγχυση μεταφοράς αρμοδιοτήτων και την έλλειψη πόρων κ.α. Ο Πρόεδρος της ΕΝΠΕ Περιφερειάρχης Θεσσαλίας πρότεινε να έχουν οι ίδιοι αγρότες- αρδευτές μέσω των εκλεγμένων αντιπροσώπων τους την αρμοδιότητα της διαχείρισης των ΤΟΕΒ. Και αυτή η αρμοδιότητα η οποία είναι καθοριστικής σημασίας για Περιφέρειες με μεγάλο αγροτικό τομέα θα απαιτήσει ικανό διάστημα διαβούλευσης και ενεργειών μέχρι να υλοποιηθεί η μεταφορά της.

Η δεύτερη μεταβολή αφορούσε την μεταφορά του δικαιώματος τελικής υπογραφής από αιρετά πρόσωπα σε καθαρά Υπηρεσιακούς παράγοντες σε θέματα αδειοδοτήσεων. Με το άρθρο 37,παρ.1 του Ν. 4440/2016 (ΦΕΚ 224 Α'), θεσπίστηκε η υποχρέωση μεταβίβασης του δικαιώματος υπογραφής «με εντολή Περιφερειάρχη» στους Προϊσταμένους των οικείων κατά περίπτωση Γενικών Διευθύνσεων των Περιφερειών για τις διαδικασίες έκδοσης αδειών έναρξης δραστηριότητας/ άσκησης επαγγέλματος παροχής υπηρεσιών, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2006/123/Ε.Κ, όπως αυτή ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το Ν. 3844 (ΦΕΚ 63 Α'). Με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου του ως άνω Νόμου, παρέχεται, επίσης, η δυνατότητα στον Περιφερειάρχη να εξουσιοδοτήσει με απόφασή του όργανο

ιεραρχικά υφιστάμενο, του κατά περίπτωση αρμόδιου Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης, ήτοι τον Προϊστάμενο της οικείας κατά περίπτωση Δ/νσης ή Τμήματος, προκειμένου αυτός να υπογράψει «με εντολή Περιφερειάρχη» τις ως άνω πράξεις αδειοδότησης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Επισημαίνεται ότι, διοικητική πράξη εξουσιοδότησης απαιτείται να εκδοθεί μόνο στην προαναφερθείσα περίπτωση της παρ.2 της εν λόγω ρύθμισης, ενώ στην περίπτωση της παρ.1 η εξουσιοδότηση της υπογραφής απορρέει άμεσα από τη σχετική διάταξη του Νόμου, χωρίς πρόσθετη διοικητική πράξη.

Η εν λόγω ρύθμιση στοχεύει στην επίτευξη των ακόλουθων αποτελεσμάτων: (ταχύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη, επίσπευση του διοικητικού έργου, αύξηση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της διοικητικής ικανότητας της Δημόσιας Διοίκησης και ειδικότερα των Περιφερειών ,αποπολιτικοποίηση της Δημόσιας Διοίκησης και εξασφάλιση της «συνέχειας του κράτους», ορθολογικοποίηση και απλούστευση των διαδικασιών λήψης των αποφάσεων διοικητική ομογενοποίηση ως προς την άσκηση των αρμοδιοτήτων στο σύνολο των Περιφερειών και ενίσχυση της ατομικής ευθύνης των στελεχών.

Ενδεικτικά αναφέρουμε δέκα (10) από τις ενενήντα έξι (96) συνολικά αδειοδοτήσεις για τις οποίες δεν απαιτείται τελική υπογραφή αιρετού .π.χ. Αναγγελία άσκησης επαγγέλματος οπτικού, κοινωνικού λειτουργού, επαγγέλματος οδοντοτεχνίτη, ψυχολόγου, επαγγέλματος φυσικοθεραπευτή, επαγγέλματος εργοθεραπευτή, επαγγέλματος αισθητικού, έκδοση άδειας ίδρυσης παιδικής εξοχής-κατασκήνωσης (φυσικό/ νομικό πρόσωπο), έκδοση άδειας ίδρυσης λειτουργίας παιδικής εξοχής – κατασκήνωσης, αναγγελία έναρξης λειτουργίας εργαστηρίου αισθητικής (φυσικό/ νομικό πρόσωπο).

Σε εφαρμογή του άρθρου 37 παρ.1 του Ν. 4440/2016 (ΦΕΚ 224 Α') δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 363 β' στις 09-02-2017 η υπ' αριθ. Πρωτ.7106/437/30-01-2017 Απόφαση Περιφερειάρχη Ηπείρου με την οποία παρέχει στους Προϊσταμένους των Διευθύνσεων Ανάπτυξης των Π.Ε. Άρτας, Θεσπρωτίας και Πρεβέζης Περιφέρειας Ηπείρου, την εξουσιοδότηση να υπογράφουν «Με Εντολή Περιφερειάρχη», όλες τις πράξεις που σχετίζονται με τις διαδικασίες έκδοσης αδειών έναρξης δραστηριότητας/άσκησης επαγγέλματος παροχής υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2006/123/Ε/Κ. όπως αυτή ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το ν. 3844/2010 (Φ.Ε.Κ. 63Α'). Για την Διεύθυνση Ανάπτυξης Π.Ε. Ιωαννίνων, οι

εν λόγω πράξεις θα υπογράφονται «Με Εντολή Περιφερειάρχη», από την προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ανάπτυξης, Ιωαννίνων, σε περίπτωση κωλύματος ή απουσίας Γενικού Διευθυντή Ανάπτυξης Περιφέρειας Ηπείρου.

4.2 Επιστημονικές προσεγγίσεις της πορείας του «Καλλικράτη» και του θεσμού της Περιφέρειας.

Είναι σημαντικό να παρουσιάζονται οι θέσεις και οι προσεγγίσεις Διοικητικών Επιστημόνων οι οποίες μπορεί να δίνουν νέες διαστάσεις σε θέματα δημόσιας διοίκησης. Από το 4^ο Συνέδριο Διοικητικών Επιστημών (1-2 Δεκεμβρίου 2011, Α.Π.Θ.) θα παρουσιάσουμε συνοπτικά δύο αναφορές που αφορούν άμεσα το θεσμό της Περιφέρειας. Η πρώτη είναι μια εμπειρική έρευνα που διεξήγαγαν οι Πρόδρομος Γιαννάς, Γιώργος Λάμπας, Χρήστος Μπιμπίτσος Καθηγητικά στελέχη του ΑΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας και Γιάννης Τσίκος – Οικονομολόγος. Η έρευνα αυτή έχει τίτλο «Εμπειρική έρευνα για το παρόν και το μέλλον της εφαρμογής του Προγράμματος «Καλλικράτης». Όπως αναφέρουν η έρευνα πραγματοποιήθηκε τους δύο τελευταίους μήνες του 2011 με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου με ερωτήσεις κλειστού και ανοικτού τύπου προς τους Διευθυντές Διοικητικού – Οικονομικού σε 26 Περιφερειακές Ενότητες και 90 Δήμους.

Στην έρευνα ανταποκρίθηκαν 48 στελέχη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Το ποσοστό ανταπόκρισης στην έρευνα δηλαδή ήταν 41,4% το οποίο θεωρείται ικανοποιητικό για τη συγκεκριμένη έρευνα η οποία είναι ποιοτική και διερευνά περισσότερο τις επικρατούσες τάσεις παρά την ποσοτική τους έκφραση στην ελληνική περιφέρεια. Συγκεκριμένα οι απαντήσεις που δόθηκαν προέρχονταν από 16 Περιφερειακές Ενότητες (33,4%) και 32 Δήμους (66,6%). Από την έρευνα αυτή οι οποία περιέχει πάρα πολλά και ενδιαφέροντα στοιχεία θα αναφέρουμε το τελευταίο διότι έχει την πρωτοτυπία να περιλαμβάνονται ομαδοποιημένα οι προσωπικές απόψεις των ανωτέρω Διευθυντών.

Στη συνέχεια συνοψίζονται οι προσωπικές απόψεις τους αναφορικά με τα κυριότερα προβλήματα κατά την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης»: Μη λειτουργικά οργανογράμματα υπηρεσιών. Ελλείψεις σε προσωπικό, οικονομικούς πόρους και μέσα -κτίρια- μετά από τη μεταφορά αρμοδιοτήτων (σε κάποιες υπηρεσίες δημιουργήθηκε πλεόνασμα προσωπικού). Προβλήματα

επικοινωνίας/συνεργασίας λόγω μεγάλου γεωγραφικού κατακερματισμού (ιδιαίτερα στα νησιά). Έλλειψη ενημέρωσης, εκπαίδευσης και προετοιμασίας των στελεχών ενόψει της εφαρμογής του «Καλλικράτη». Παρεμβατισμός στις διοικητικές πράξεις από τους αιρετούς. Διατήρηση καίριων αρμοδιοτήτων από την κεντρική εξουσία (Αποκεντρωμένη Διοίκηση). Δυσκολίες λόγω της λήψης μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης και μέτρων αντιμετώπισης της κρίσης (π.χ. εφεδρεία).

Στις προτάσεις βελτίωσης των συμμετεχόντων στην έρευνα περιλαμβάνονται:

- Στρατηγικός προγραμματισμός σε ορίζοντα 3ετίας, 5ετίας και διαμόρφωση Οράματος, Αποστολής και Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.
- Ανασχεδιασμός των διοικητικών διαδικασιών.
- Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού με βάση τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα.
- Επιμόρφωση του προσωπικού και ιδιαίτερα των αιρετών (έμφαση στις νέες τεχνολογίες).
- Ορθολογική κατανομή του προσωπικού (μετατάξεις, μετακινήσεις, αποσπάσεις με βάση τις πραγματικές ανάγκες).
- Παροχή κινήτρων παραγωγικότητας/αξιολόγηση της επίδοσης.
- Εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Κωδικοποίηση της νομοθεσίας.

Τέλος, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να προτείνουν μία σειρά από διοικητικά μέτρα για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης. Στις προτάσεις τους περιλαμβάνονται τα επόμενα: Αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας, φυσικών πόρων και τοπικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων σε παραγωγικές επενδύσεις. Επενδύσεις σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ενεργειακά αποδοτικά συστήματα στις δημόσιες υπηρεσίες και κτίρια). Υποστήριξη των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων (ενισχυμένα μέτρα κοινωνικής πολιτικής). Ολοκληρωμένος προγραμματισμός (οριζόντιες πολιτικές δημοσιονομικού ελέγχου, βιώσιμης ανάπτυξης). Κατάργηση δαπανών δημοσίων σχέσεων και προβολής που δεν γίνονται στοχευμένα και στρατηγικά. Σύνταξη ρεαλιστικών και πραγματικών προϋπολογισμών από μηδενική βάση Στρατηγική προσέγγιση στην προσέλκυση επενδύσεων. Μεγαλύτερη εξωστρέφεια- Αξιοποίηση ευρωπαϊκών κονδυλίων. (Μεταρρυθμίσεις στη Δημόσια Διοίκηση, Σάκκουλα).

Η παρουσίαση των ανωτέρω αποτελεσμάτων της έρευνας είναι σημαντική γιατί αποδεικνύει ότι έξι χρόνια μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη» πολλά από τα προβλήματα και προτάσεις που παρουσιάζονται αποτελούν ακόμα ζητήματα για επίλυση. Οι ενστάσεις δεν αφορούν τόσο το θεσμικό και χωροταξικό πλαίσιο που επέβαλλε ο «Καλλικράτης» αλλά την προσαρμοστικότητα και την ταχύτητα με την οποία το σύνολο της Δημόσιας Διοίκησης ανταποκρίνεται στις αλλαγές που πρέπει να γίνουν έξι χρόνια μετά την εφαρμογή του. Η έλλειψη Διοικητηρίων – κτηριακών υποδομών σε πολλές Περιφερειακές Ενότητες π.χ. ή η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού οφείλετε σε οικονομικούς λόγους και όχι στο σχεδιασμό του «Καλλικράτη».

Η δεύτερη αναφορά από το 4^ο Συνέδριο Διοικητικών Επιστημών προέρχεται από τους Θωμά Λεοντίου (Δήμος Ιωαννιτών) και Γεώργιο Χρυσάφη (Υπουργείο Εσωτερικών) και έχει τίτλο «Διοικητική Μεταρρύθμιση και Χάσματα Εφαρμογής Πολιτικών». Στη παρουσίαση τους η οποία επικεντρώνεται στις αρμοδιότητες Αγροτικής Ανάπτυξης για τους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού στον Ν.3852/2010 «Καλλικράτης» φαίνεται αναλυτικά η πολυνομία αλλά και η σύγχυση αρμοδιοτήτων που επικρατεί στο συγκεκριμένο ζήτημα μεταξύ Δήμων, Περιφερειών, Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και Κεντρικής Διοίκησης.

Στον τομέα της Αγροτικής Ανάπτυξης. Με το νόμο 3399/2005 (*«Ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων — Προσαρμογή στη νέα Κ.Α.Π. και άλλες διατάξεις»*), άρ. 1, συστήνονται τα Τοπικά Κέντρα Αγροτικής Ανάπτυξης, στην έδρα κάθε νομού, αλλά και περιφερειακά, υπό την εποπτεία αντίστοιχων τμημάτων των Διευθύνσεων Αγροτικής Ανάπτυξης των Περιφερειών. Ο σκοπός και οι αρμοδιότητές τους θα μπορούσαν να συμπλέκονται με αυτές των Γ.Γ.Α.

Η αρμοδιότητα της εποπτείας των ΤΟΕΒ μεταφέρεται στις Περιφέρειες από τους Δήμους. Οι ΤΟΕΒ πολλές φορές είχαν αρμοδιότητες οι οποίες ξεπερνούσαν τα όρια δύο Δήμων με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα αρμοδιοτήτων. Για τις έγγιες βελτιώσεις υπάρχουν (η καταγραφή έγινε από μέρος μας και, βεβαίως, τελεί υπό τις δέουσες επιφυλάξεις) σε ισχύ: 4 Βασιλικά Διατάγματα, 5 Νομοθετικά Διατάγματα, 26 Προεδρικά Διατάγματα, 6 Νόμοι, 5 Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις, 3 Υπουργικές Αποφάσεις. Στο βασικό νομοθέτημα για τις έγγιες βελτιώσεις (Ν.Δ. 3881/1957, τροπ. με το Ν. 1277/1972) αναφέρονται: 5 Αποφάσεις του ΣτΕ, 13

Γνωμοδοτήσεις του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, 7 Αποφάσεις Ειρηνοδικείων, 2 Αποφάσεις Διοικητικών Εφετείων, 2 Προεδρικά Διατάγματα, 5 εξουσιοδοτικές διατάξεις. Επίσης, στις έγγιες βελτιώσεις γίνεται αναφορά στο νόμο 3399/2005, άρθρα 3 («*Ρύθμιση θεμάτων αναδασμού*») και 16 («*Ρύθμιση θεμάτων περί Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων*»).

Για το θέμα των βοσκοτόπων, εμπλέκονται διάφοροι φορείς, κατά έμμεσο ή άμεσο τρόπο: Δήμος, Περιφέρεια, Στατιστική υπηρεσία, Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. Δασική υπηρεσία. Αποτέλεσμα αυτού, είναι η ανυπαρξία κοινής και, συνεπώς, αξιόπιστης απάντησης στο κρίσιμο ερώτημα περί της έκτασης που καταλαμβάνουν οι βοσκότοποι. Για τις εκτάσεις της ίδιας Κοινότητας, διαφορετικά δεδομένα σχετικά με την έκταση εμφανίζονται από φορέα εις φορέα: αποφάσεις Δημοτικών Συμβουλίων, δελτία της στατιστικής υπηρεσίας, διαδικτυακές εφαρμογές του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, ενώ στην αρμόδια περί χαρακτηρισμού ως βοσκότοπο εδαφικών εκτάσεων δασική υπηρεσία τις περισσότερες φορές απουσιάζουν σχετικές πληροφορίες, διότι ουδέποτε ζητήθηκε κάτι τέτοιο αρμοδίως. Για τους βοσκοτόπους, τα νομοθετήματα σε ισχύ είναι τα εξής: 2 Βασιλικά Διατάγματα, 12 Νομοθετικά Διατάγματα, 2 Προεδρικά Διατάγματα. Στο βασικό νόμο για τους βοσκοτόπους (νόμος 1734/1987, «*Βοσκότοποι και ρύθμιση ζητημάτων σχετικά με την κτηνοτροφική αποκατάσταση και με άλλες παραχωρήσεις, καθώς θεμάτων που αφορούν δασικές εκτάσεις*»), αναφέρονται: 21 Αποφάσεις του ΣτΕ, 13 Γνωμοδοτήσεις του ΝΣΚ, 1 Προεδρικό Διάταγμα, 2 Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου, 3 Πράξεις Υπουργικού Συμβουλίου.⁸ Υπουργικές Αποφάσεις. Σε κάθε περίπτωση, η διαχείριση των βοσκοτόπων είναι μία σύνθετη και αρκετά δύσκολη διαδικασία η οποία απαιτεί μέσα και ανθρώπινους πόρους που είναι αμφίβολο αν οι δήμοι θα έχουν στο εγγύς μέλλον στη διάθεσή τους.

Η αρμοδιότητα για την γνωμοδότηση δημιουργίας «Επιχειρηματικού Πάρκου» δεν είναι πλήρως αποσαφηνισμένη. Σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 47 του ν. 3982/11 ορίζονται τα εξής: « 1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και των συναρμόδιων Υπουργών εγκρίνεται η ανάπτυξη του Επιχειρηματικού Πάρκου. 2. Η απόφαση αυτή εκδίδεται ύστερα από γνωμοδότηση του κατά τόπον αρμόδιου Περιφερειακού Συμβουλίου και των Εκτελεστικών Επιτροπών των Οργανισμών Ρυθμιστικών Σχεδίων για τις περιοχές αρμοδιότητάς

τους και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η προθεσμία για τη γνωμοδότηση του Περιφερειακού Συμβουλίου και του αρμόδιου Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου είναι σαράντα πέντε (45) ημέρες από τη λήψη επί αποδείξει του σχετικού φακέλου. Με την άπρακτη παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας τεκμαίρεται σιωπηρή αποδοχή όσων διαλαμβάνονται στους σχετικούς φακέλους από τα ως άνω γνωμοδοτικά όργανα και η απόφαση έγκρισης της ανάπτυξης του ΕΠ εκδίδεται χωρίς προηγούμενη γνωμοδότηση». Σύμφωνα όμως με το άρθρο 1 του 2545/1997 ως μορφές Β.Ε.ΠΕ. ορίζονται μια Βιομηχανική Περιοχή (ΒΙ.ΠΕ.), ένα Βιομηχανικό Πάρκο (ΒΙ.ΠΑ.), ένα Βιοτεχνικό Πάρκο (ΒΙΟ.ΠΑ.) ή μία Τεχνόπολη. Συνεπώς, τίθεται το ερώτημα κατά πόσον το «*Επιχειρηματικό Πάρκο*» που αναφέρεται στο ν. 3982/2011 μπορεί να θεωρηθεί ως μορφή Β.Ε.ΠΕ. ή όχι, οπότε καταλήγουμε στο εξής δίλημμα: εάν η απάντηση είναι καταφατική, τότε η παροχή γνώμης ανήκει στην Περιφέρεια ενώ αν είναι αρνητική τότε αυτή ανήκει στους δήμους (Μεταρρυθμίσεις στη Δημόσια Διοίκηση, Σάκκουλα). Τα στοιχεία που αντλήσαμε από την πολύ ενδιαφέρουσα αναφορά των Λεοντίου – Χρυσάφη δείχνουν ότι σε τέσσερεις κρίσιμους τομείς που συνδέονται με την ανάπτυξη υπάρχουν σοβαρές διοικητικές δυσλειτουργίες. Στα έξι χρόνια πορείας του «Καλλικράτη» φάνηκε η αδυναμία των νέων Δήμων και των Περιφερειών να ασκήσουν τα καθήκοντα τους στους τομείς της Αγροτικής Ανάπτυξης. Η αδυναμία έχει να κάνει με την πανσπερμία υπηρεσιών που αφορούν το συγκεκριμένο τομέα και οι οποίες υπάγονται σε διαφορετικούς φορείς. Η δημοσίευση δασικών χαρτών π.χ. δημιούργησε νέες αντιδράσεις σε όλο το εύρος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ήδη συζητούνται τροποποιήσεις. Ειδικότερα ζητήματα δημιουργεί η μορφολογία της χώρας μας τα οποία θα πρέπει να ληφθούν σε επόμενη νομοθετική μεταρρύθμιση καθώς διαφέρουν οι ανάγκες ανάλογα με τις πεδινές, τις ορεινές περιοχές, τα νησιά κλπ.

4.3 Η νέα διαβούλευση για τις Περιφέρειες

Η νομοθετική μεταρρύθμιση του «Καλλικράτη» βρίσκεται στον έβδομο περίπου χρόνο εφαρμογής του, χρονικό διάστημα αρκετό για να προχωρήσει η Κεντρική Διοίκηση στο επόμενο βήμα. Στην διαβούλευση που έχει ξεκινήσει η τοπική αυτοδιοίκηση μέσω των οργάνων της ΚΕΔΕ (Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας) και ΕΝ.Π.Ε. (Ένωση Περιφερειών Ελλάδας) έχουν καταθέσει τους προβληματισμούς τους και τα αιτήματα τους χωρίς απαραίτητα αυτά να εκφράζουν, όπως είναι φυσικό,

το σύνολο των απόψεων. Η διαβούλευση αφορά κυρίως θεσμικά θέματα όπως αλλαγή τρόπου εκλογής αιρετών, μεταφορά αρμοδιοτήτων κ.α και λιγότερο χωροταξικά π.χ. αλλαγή Δήμων σε μεγάλα νησιά Κέρκυρα, Λέσβος κλπ. Οι προβληματισμοί που θα εξετάσουμε έχουν να κάνουν με τα Διοικητικά θέματα, έτσι όπως αυτά προκύπτουν από τις δημόσιες αναφορές των οργάνων της ΚΕΔΕ και της ΕΝ.Π.Ε. αλλά και τις αναφορές στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Η καταγραφή που επιχειρούμε αφορά κυρίως τα ανοιχτά ζητήματα ενώ ζητούμενο είναι η ορθότερη και ταχύτερη επίλυση τους.

Ένα από τα κύρια αιτήματα της ΕΝ.Π.Ε. είναι η σταδιακή κατάργηση των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και η μεταφορά του συνόλου σχεδόν των αρμοδιοτήτων, του προσωπικού και των αντίστοιχων πόρων στις Αιρετές Περιφέρειες. Οι Περιφέρειες επιθυμούν να ασκούν τις αρμοδιότητες αυτές με ειδικό πλαίσιο ελέγχου και συντονισμού της άσκησης αυτών από τα αντίστοιχα Υπουργεία. Οι λόγοι που επικαλούνται είναι Νομικοί, κυρίως όμως Λειτουργικοί, θεωρώντας ότι στην θεμιτή διεκδίκηση τους επικρατούν οι αρχές της επικουρικότητας, της ενότητας του προγραμματισμού, της ολοκλήρωσης των διοικητικών ενεργειών, της συγκέντρωσης του διοικητικού έργου και η αρχή της καταλληλότητας και της επάρκειας των πόρων. Οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις αποτελούνται από τις Διευθύνσεις Πολιτικής Προστασίας, Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού, Υδάτων, Τεχνικού Ελέγχου, Αγροτικών Υποθέσεων και Τμήμα Παλαικής Άμυνας-ΠΣΕΑ, Τμήμα Υγείας και Πρόνοιας κ.α. Η πρόταση τους θεωρεί ότι θα λύσει ζητήματα επικάλυψης αρμοδιοτήτων (ΠΣΕΑ), αγροτικής ανάπτυξης (διαχείριση υδάτων, υπαγωγή δασαρχείων στο Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης) επίσπευσης επενδύσεων (περιβαλλοντικές αρμοδιότητες) κ.α. Η απόδοση ή μη αρμοδιοτήτων από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις έχει κυρίως να κάνει με τον εποπτικό ρόλο που θέλει η Κεντρική Διοίκηση να διατηρήσει ή να μεταφέρει σε άλλες αρχές π.χ. Υπουργεία, ανεξάρτητες αρχές. Ο περιορισμός του κράτους αλλά ταυτόχρονα και η δυνατότητα ελέγχου - εποπτείας (κατάχρηση αρμοδιοτήτων) της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι το ζητούμενο.

Η διαχείριση των απορριμμάτων και των αποβλήτων αποτελεί κύρια πηγή αντεγκλήσεων μεταξύ τμημάτων της κοινωνίας τόσο σε τοπικό επίπεδο - Δήμων όσο και σε Περιφερειακό Επίπεδο. Η χώρα μας έχει αναγκαστεί να πληρώσει πρόστιμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την μη έγκαιρη συμμόρφωση της με τα Κοινοτικά

δεδομένα. Στην Περιφέρεια Ηπείρου έχουν δρομολογηθεί και υλοποιούνται τα σημαντικότερα έργα στον τομέα αυτό. Το αίτημα του Δήμου Λευκάδας προς τον ΦΟΔΣΑ (Φορέας Διαχείρισης Στερεών Απορριμμάτων) Άρτας και το αντίστοιχο αίτημα του Δήμου Κέρκυρας προς το ΦΟΔΣΑ Ιωαννίνων μέσα στο 2016 για αποδοχή απορριμμάτων καταδεικνύει το μέγεθος του προβλήματος το οποίο ξεπερνά ακόμα και τα όρια μιας Περιφέρειας. Η συλλογική και μακροχρόνια προσπάθεια που απαιτείται για την επίλυση του ζητήματος της διαχείρισης απορριμμάτων και αποβλήτων γίνεται άμεσα κατανοητή αναλύοντας την διαδικασία κατάρτισης του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων.

Το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων καταρτίζεται για κάθε Περιφέρεια της χώρας, εξειδικεύοντας τις γενικές κατευθύνσεις που περιέχονται στο ΕΣΔΑ (Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων), τα ΕΕΣΔΑ (Ειδικό Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων) και τα προγράμματα για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης του συνόλου των αποβλήτων που παράγονται σε μια Περιφέρεια. Βάσει του αρ. 186, τομέα ΣΤ. παρ. 29 του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α), όπως τροποποιήθηκε από το αρ. 57, παρ. 7, Ν. 4042/2012, η έγκριση και ο έλεγχος της πορείας υλοποίησης του ΠΕΣΔΑ, στο πλαίσιο του αντίστοιχου εθνικού σχεδιασμού, είναι αρμοδιότητα της οικείας Περιφέρειας. Το ΠΕΣΔΑ εκπονείται και υλοποιείται από τον οικείο περιφερειακό Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων, εκτός αν δεν υφίσταται, οπότε υλοποιείται από την Περιφέρεια, μετά από έκδοση σχετικής διαπιστωτικής πράξης του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης (αρ. 35, παρ. 2, Ν. 4042/2012). ΠΕΣΔΑ μπορεί να εκπονείται για περισσότερες της μία Περιφέρειες, βάσει του αρ. 35, παρ. 2 ε), Ν. 4042/2012. Εγκρίνεται με απόφαση του Περιφερειακού συμβουλίου, μετά από γνώμη της Περιφερειακής Επιτροπής Διαβούλευσης και εισήγηση της Δ/σης ΠΕΧΩ της Περιφέρειας, του Τμήματος Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων της Δ/σης Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του ΥΠΕΚΑ (εισηγείται τη συμβατότητα του ΠΕΣΔΑ με τις κατευθύνσεις και τα μέτρα στο ΕΣΔΑ) και του Τμήματος Προστασίας Περιβάλλοντος της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών (αρ. 35, παρ. 2, Ν. 4042/2012). Το ΠΕΣΔΑ αναθεωρείται ανά εξαετία ή νωρίτερα, αν προκύψει τεκμηριωμένη γι' αυτό ανάγκη.

civilprotection.gr/sites/default/gscp_uploads/DiaxirisiApovliton_el_GR.pdf

Η οικονομική κρίση που ξέσπασε στην χώρα μας συνέπεσε με την εφαρμογή του «Καλλικράτη». Αρκετοί θεωρούν ότι ήταν ευτύχημα το ότι είχε δρομολογηθεί ήδη ο μετασχηματισμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε ποιο συγκεντρωτικό σχήμα και για το λόγο αυτό κατόρθωσε μέχρι κάποιο σημείο να ανταποκριθεί στον κοινωνικό του ρόλο. Οι Περιφέρειες μέσω των Διευθύνσεων Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας κλήθηκαν να ενισχύσουν τις δράσεις προνοιακού χαρακτήρα που αφορούν την οικογένεια, το παιδί, τους ηλικιωμένους, τα άτομα με αναπηρίες τις ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες, καθώς και να ενισχύσουν τις αρμοδιότητες που ανάγονται στην κοινωνική και οικονομική στήριξη ευπαθών ομάδων του πληθυσμού. Η προσπάθεια αυτή η οποία ήταν σε συνεργασία με τους Δήμους και όλους τους άλλους φορείς ιδιωτικούς και δημόσιους (Εκκλησία, ΜΚΟ , Εθελοντές κ.α.) ήταν αδύνατο να καλύψει το σύνολο των επιτακτικών αναγκών που παρουσιάζονταν. Την προσπάθεια αυτή δυσχέρανε ακόμη περισσότερο η μεταναστευτική-προσφυγική κρίση.

Από μελέτη που έγινε από το Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης και με βάση τα επίσημα στοιχεία, περίπου 850.000 πρόσφυγες και μετανάστες έφτασαν στην Ελλάδα, το 2015, (από 41.000 περίπου το 2014) κυρίως μέσω των θαλάσσιων συνόρων με την Τουρκία. Μεταξύ αυτών το 59% ήταν Σύριοι, το 24% Αφγανοί και το 8% Ιρακινοί. Κατά τη διάρκεια του 2015, οι ροές προσφύγων και μεταναστών κορυφώθηκαν το μήνα Οκτώβριο όταν και ανήλθαν σε 210.824 ενώ τους επόμενους μήνες μειώθηκαν σε 136.827 το Νοέμβριο και 103.338 το Δεκέμβριο. Μέχρι το Μάιο του 2016 είχαν αφιχθεί 156.150 επιπλέον πρόσφυγες και μετανάστες. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες (27/05/2016), στην Ελλάδα λειτουργούν πενήντα τέσσερις (54) δομές και χώροι φιλοξενίας προσφύγων και μεταναστών στις οποίες διαμένουν 53.293 άτομα. Από αυτές επτά (7) λειτουργούν στα νησιά του ανατολικού Αιγαίου (Λέσβο, Χίο, Σάμο, Λέρο και Κω) εκ των οποίων οι δύο (2) είναι άτυπες δομές (Ρόδο, Κάλυμνο) και 47 στην ηπειρωτική Ελλάδα.

http://www.ita.org.gr/el/images/meletes_ita/parousiasi_meletis-ITA_2-1.pdf)

Σύμφωνα επίσης με την Έπατη Αρμοστεία, οι συνθήκες που επικρατούν σε ορισμένους από τους χώρους φιλοξενίας υπολείπονται σημαντικά των ελάχιστων προδιαγραφών και σε αρκετές περιπτώσεις ο αριθμός των φιλοξενουμένων υπερβαίνει σημαντικά τη χωρητικότητά τους. Στην πλειοψηφία των δομών

παρατηρείται έλλειψη σε διαθεσιμότητα χώρων αναψυχής για παιδιά, ανεπάρκεια στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σχετικά με θέματα επανένωσης οικογενειών, ψυχοκοινωνικής και νομικής υποστήριξης, και υποστηρικτικών μηχανισμών για θέματα αντιμετώπισης βίας και ασυνόδευτων παιδιών καθώς και ελλιπής πληροφόρηση και ενημέρωση για θέματα μετεγκατάστασης, ασύλου, υπηρεσιών σίτισης και υγείας, τοπικών υπηρεσιών και ΜΚΟ. Το προσφυγικό ζήτημα λόγω της ταχύτητας με την οποία εξελίχθηκε ήταν αδύνατο να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά στο σύνολο του. Από Διοικητικής πλευράς αποδεικνύεται πόσο κρίσιμος είναι ο ρόλος τόσο των τμημάτων Πρόνοιας αλλά και αυτών των Π.Σ.Ε.Α. (Πολιτικών Σχεδίασης Εκτάκτων Αναγκών) τα οποία θα κινητοποιήσουν και θα συντονίσουν τους εμπλεκόμενους στο αρχικό τουλάχιστον στάδιο. Η εμπειρία που αποκτήθηκε πρέπει να ληφθεί υπόψη σε οποιαδήποτε νέα μεταρρύθμιση. Ο συντονισμός και η επίλυση τέτοιων ζητημάτων αποτελούν μέγιστη διοικητική δοκιμασία και πηγή αντεγκλήσεων σε κάθε κοινωνικό σύνολο έτσι ώστε μόνο η άρτια οργάνωση μπορεί να αποτρέψει. Οι παροχές Υπηρεσιών Πρόνοιας δεν πρέπει να αποτελούν πεδίο ανταγωνισμού μεταξύ Δήμων και Περιφερειών ούτε αδιαφανής διαχείρισης μέσω ΜΚΟ και Οργανώσεων. Η δημιουργία συντονιστικών οργάνων, πρωτόκολλων και σχεδίων συνεργασίας, η εξεύρεση πόρων και η χρηστή διαχείριση τους πρέπει άμεσα να διευθετηθούν. Ταυτόχρονα με την διευθέτηση του προσφυγικού πρέπει να επαναπροσδιορισθεί ο ρόλος που θα αναλάβει κάθε φορέας έτσι ώστε να δημιουργηθεί ένα «Δίκτυο Ασφαλείας» για τον πολίτη. Η παροχή σχολικών γευμάτων θεωρείται π.χ. ότι είναι μια πρόταση προς αυτή την κατεύθυνση, όλα όμως θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενα διαβούλευσης.

Σειρά προτάσεων προς διαβούλευση έχει καταθέσει και η Ένωση Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝ.Π.Ε.). Οι προτάσεις αυτές όπως παρουσιάζονται πιο κάτω αποτελούν το άθροισμα των κυριότερων αιτημάτων και όχι το σύνολο αυτών. Είναι προφανές ότι κάθε Περιφέρεια ανάλογα με το αν είναι Νησιωτική ή Ηπειρωτική, περιλαμβάνει μεγάλα αστικά κέντρα ή λιγότερο, προσανατολίζεται προς την Γεωργική, Βιομηχανική ή Τουριστική ανάπτυξη κλπ. έχει διαφορετικές προτεραιότητες μεταρρυθμίσεων. Η διευθέτηση ζητημάτων όπως η εποπτεία ΤΟΕΒ, τα βοσκοτόπια, οι δασικοί χάρτες, οι χρήσεις Γής και τα δασαρχεία αφορούν κυρίως τις Ηπειρωτικές Περιφέρειες. Αντίστοιχα οι θαλάσσιες μεταφορές, η τουριστική ανάπτυξη κ.α. αποτελούν κυρίαρχα προβλήματα των Νησιωτικών Περιφερειών. Ζητήματα

προτεραιοτήτων προκύπτουν και εντός μιας Περιφέρειας με διαφορετική ή όχι μορφολογία π.χ. παραθαλάσσιος ή ορεινός τουρισμός, οδικοί άξονες κλπ. Εξίσου σημαντικές είναι οι διαφορετικές προτεραιότητες που υπάρχουν μεταξύ Δήμων και Περιφερειών. Η ιεράρχηση αυτών των θεμάτων και η ευχερέστερη υλοποίηση τους μπορεί να επιτευχθεί με την ακόμα μεγαλύτερη συνεργασία σε επίπεδο εκπροσώπησης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σε εισήγηση του το μέλος της ΕΝ.Π.Ε. Πασχαλίδης Γιώργος προτείνει την δημιουργία κοινού οργάνου Περιφέρειας-Περιφερειακής Ένωσης Δήμων (Π.Ε.Δ) πέρα της Επιτροπής Διαβούλευσης που υπάρχει. Επίσης προτείνεται η δημιουργία Εθνικού Συμβουλίου Περιφερειών και Δήμων και μέχρι την θεσμοθέτηση του, η υπογραφή Πρωτοκόλλου Συνεργασίας μεταξύ ΕΝ.Π.Ε. και Κ.Ε.Δ.Ε. προκειμένου να υπάρχει συντονισμός και συνεργασία έναντι εθνικών ή ευρωπαϊκών διεκδικήσεων.

Μια σειρά από προτάσεις του συλλογικού οργάνου των Περιφερειών (ΕΝ.Π.Ε.) είναι οι εξής :Να στελεχωθούν οι Περιφέρειες κατά προτεραιότητα με τις ειδικότητες που είναι απόλυτα αναγκαίες καθώς και να ενταχθούν στο Πρόγραμμα Κοινωφελούς Εργασίας. Τα τελευταία χρόνια το προσωπικό των Περιφερειών έχει απομειωθεί σε ποσοστό άνω του 37% κατά μέσο όρο, ενώ σε Περιφέρειες και συγκεκριμένες υπηρεσίες οι ελλείψεις είναι ακόμη μεγαλύτερες και σε κάποιες περιπτώσεις φθάνουν στα όρια της αδυναμίας λειτουργίας. Να αποδοθούν στις Περιφέρειες οι πόροι που έχουν θεσμοθετηθεί από τον «Καλλικράτη» καθώς και πόροι για αναπτυξιακές δράσεις ώστε το έργο των Περιφερειών να μην περιορίζεται μόνο στις συντηρήσεις. Η χρηματοδότηση των Περιφερειών από τον κρατικό προϋπολογισμό έχει μειωθεί για λειτουργικές δαπάνες σε ποσοστό 60% και για επενδυτικές κατά 30% με αποτέλεσμα να προκαλούνται στρεβλώσεις στο έργο των Περιφερειών.(www.enpe.gr)

Να σταματήσει η «βιομηχανία» εκχώρησης στις Περιφέρειες αρμοδιοτήτων ατάκτως ερριμμένων και μάλιστα χωρίς διάλογο, συνεννόηση, συγκεκριμένο σχέδιο και φυσικά τους ανάλογους πόρους. Παράδειγμα είναι οι Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων, οι οποίοι, περιέρχονται - χωρίς να ζητηθεί στις Περιφέρειες από τους Δήμους έχοντας σημαντικότερα χρέη από το παρελθόν. Επίσης το Υπουργείο Παιδείας έλαβε από τις Περιφέρειες την αρμοδιότητα για την έγκριση των σχολικών εκδρομών, ωστόσο, πρέπει να αναλάβει και την αυτονόητη υποχρέωσή του να πληρώνει λειτουργικά έξοδα και τα μισθώματα για τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες του (Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης), τα οποία σήμερα καλύπτουν οι

Περιφέρειες από τους πόρους τους». Να ολοκληρωθούν οι απαιτούμενες διαδικασίες ώστε να ξαναρχίσουν να προκηρύσσονται δημόσια έργα προκειμένου οι Περιφέρειες να πετύχουν και το στόχο της απορροφητικότητας που έχουν στο ΕΣΠΑ. Να καλυφθεί το κόστος της μεταφοράς μαθητών για κολύμβηση, συνολικού , ύψους 2 εκατομμυρίων ευρώ. Το σχετικό πρόγραμμα αποφάσισε η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού και αυθαίρετα ζητά από τις Περιφέρειες τη μεταφορά των μαθητών χωρίς καμία πρόβλεψη ούτε για την κάλυψη του κόστους ούτε για τις απαιτούμενες διαδικασίες. Να συσταθούν τα υπηρεσιακά συμβούλια. Να χρηματοδοτηθούν οι Περιφέρειες για να καλύψουν το κόστος από τον αποχιονισμό καθώς και τις ζημιές στις υποδομές που προκάλεσαν τα έντονα καιρικά φαινόμενα. Να ξεκαθαριστούν οι αρμοδιότητες στο οδικό δίκτυο ώστε να σταματήσει η επίρριψη ευθυνών από όλους κατά όλων.

Ένα εξίσου κυρίαρχο από Διοικητικής πλευράς ζήτημα είναι η διαχείριση του ίδιου του προσωπικό των Περιφερειών. Τα ζητήματα διοίκησης, οργάνωσης και υπηρεσιακής εξέλιξης αφορούν το σύνολο Δημόσιου Τομέα. Η ταχύτερη επίλυση θεμάτων όπως η αξιολόγηση, η εκπαίδευση, η υπηρεσιακή εξέλιξη των υπαλλήλων κ.α. θα δημιουργήσει πολλαπλάσια οφέλη. Ταυτόχρονα αλλαγές προς την κατεύθυνση της διοίκησης με στόχους, της αξιολόγησης δομών και αρμοδιοτήτων, της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και διαφάνειας είναι προαπαιτούμενα για την μελλοντική πορεία του θεσμού. Η αξιολόγηση δομών πρέπει να αφορά το σύνολο της Δημόσιας Διοίκησης με βάση την βέλτιστη λύση. Η μεταφορά Υπηρεσιών αυτούσια από φορέα σε φορέα δεν επιλύει πάντα προβλήματα. Η μεταφορά των ΤΟΕΒ από τις Νομαρχίες στους Δήμους και από τους Δήμους στις Περιφέρειες, η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών (καιρικών κ.α.), η απορρόφηση ή μη των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, η τοποθέτηση ή μη διορισμένων γραμματέων σε Δήμους και Περιφέρειες κ.α. απαιτούν ευρεία διαβούλευση, λεπτομερή σχεδιασμό και εφικτά σχέδια υλοποίησης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ και Β΄ Βαθμού απέκτησε ουσιαστικό ρόλο και μορφή στην χώρα μας τα τελευταία 40 χρόνια. Το χρονικό αυτό διάστημα είναι σχετικά μικρό όταν σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι θεσμοί αυτοί απολάμβαναν πλήρους εμπιστοσύνης και στήριξης από τους πολίτες και το κράτος πολύ πριν την δημιουργία της Ε.Ο.Κ. Ακόμα και μέσα στην Ε.Ε. η τοπική Αυτοδιοίκηση ακολουθεί διαφορετικούς σχεδιασμούς με αποτέλεσμα οκτώ (8) χώρες να έχουν μόνο ένα (Α΄) βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δώδεκα (12) χώρες να έχουν δύο βαθμούς (Α΄ και Β΄) και επτά (7) χώρες τρεις βαθμούς. Η πολυμορφία και πολυπλοκότητα των υφιστάμενων συστημάτων αυτοδιοίκησης μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. έχει να αναφορά σε ιστορικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς κλπ. λόγους. Η διαφορετικότητα αυτή δεν μπορεί να εξεταστεί ως προς την αποτελεσματικότητα της ή μη, μακριά από τις ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν σε κάθε κράτος – μέλος της Ε.Ε. Χώρες με ισχυρό Περιφερειακό σύστημα όπως η Ιταλία και η Ισπανία τείνουν να το ενισχύσουν ακόμα περισσότερο. Έτσι στην Ιταλία τομείς όπως η δημόσια υγεία, οι περιφερειακές δημόσιες συγκοινωνίες, ο χωροταξικός σχεδιασμός και η περιβαλλοντική διαχείριση περνούν σε μεγάλο βαθμό στον έλεγχο των Περιφερειών. Επίσης στην Ισπανία αρμοδιότητες εκπαίδευσης και δημόσιας υγείας μεταφέρονται στις Περιφέρειες μαζί με το χρηματοδοτικό πλαίσιο.

Στην χώρα μας η μεταρρύθμιση που πραγματοποιήθηκε στην Τοπική Αυτοδιοίκηση με τον «Καλλικράτη» άφησε θετικό αποτύπωμα παρά τις αρχικές αντιδράσεις. Οι περισσότερες αντιδράσεις ακόμα και χωροταξικές αφορούν περισσότερο τους Δήμους παρά τις Περιφέρειες. Η Περιφέρεια Ηπείρου ταυτίζεται με τα όρια της, ενώ ο Δήμος Κέρκυρας θεωρείται ένας μεγάλος Δήμος που θα πρέπει να διαιρεθεί σε μελλοντική μεταρρύθμιση. Οι θεσμοί των Περιφερειών και των Δήμων παρόλο που θεσμικά και ιεραρχικά δεν εμπλέκονται αλλά λειτουργούν παράλληλα, αλληλεπιδρούν βάση των αποφάσεων τους. Ο ρόλος των Περιφερειών είναι κυρίως ο σχεδιασμός και η υλοποίηση δράσεων (έργα, ανάπτυξη κ.α.) σε Στρατηγικό-Περιφερειακό ή και σε διαπεριφερειακό επίπεδο, μεσολαβώντας μεταξύ των Δήμων και της Εθνικής ή Ευρωπαϊκής Διοίκησης. Πολλές από τις προτάσεις της ΕΝ.Π.Ε. κινούνται προς αυτή την κατεύθυνση με κύριο ζητούμενο πάντα την χρηματοδότηση.

Η διεκδίκηση κονδυλίων από ευρωπαϊκά προγράμματα και η διαχείριση περιβαλλοντικών θεμάτων π.χ. Αμβρακικός κόλπος ξεπερνούν πολλές φορές τα όρια και των ίδιων των Περιφερειών. Η καθημερινότητα έχει δείξει ότι είναι αποτελεσματικότερα οργανωμένες οι Περιφέρειες σε θέματα αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών π.χ. πλημμύρες, σεισμοί κλπ. ενώ οι Δήμοι μπορούν να προσφέρουν καλύτερη και πιο εξειδικευμένη στήριξη στους πολίτες - δημότες. Σε πολλές περιπτώσεις οι δύο θεσμοί προσπαθούν να λειτουργήσουν συμπληρωματικά σε όποιο πεδίο θεωρείται ότι αδυνατεί ο άλλος. Η συμπληρωματική αυτή λειτουργία παρότι είναι θετική καταδεικνύει και τα προβλήματα που υπάρχουν ακόμα σε θέματα επικάλυψης αρμοδιοτήτων και επάρκειας πόρων. Οι διαφοροποιήσεις και οι ανισότητες συνεχίζονται και σε επίπεδο Περιφερειών. Η Περιφέρεια Ηπείρου είναι από τις φτωχότερες μεταξύ των 13 Περιφερειών με αυξημένα ποσοστά ανεργίας, μετανάστευσης, υπογεννητικότητας κλπ. Η αναφορά αυτή γίνεται για δείξει ότι κάθε Περιφέρεια έχει διαφορετικές προτεραιότητες και απαιτεί διαφορετικές πολιτικές στήριξης από την Κεντρική Διοίκηση. Το πρόβλημα της εξειδίκευσης των αιτημάτων κάθε Περιφέρειας και του τρόπου αντιμετώπισης τους μόνο αυτονόητο δεν μπορεί να θεωρηθεί. Η θεσμοθέτηση και άλλου υπηρεσιακού, ενιαίου οργάνου συλλογικών αποφάσεων Κ.Ε.Δ.Ε. και ΕΝ.Π.Ε. ίσως είναι απαραίτητη.

Οι συχνές κυβερνητικές εναλλαγές σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση ήταν φυσικό να δημιουργήσει αρρυθμίες στην επικοινωνία των Δήμων και των Περιφερειών (με πενταετή θητεία) με την Κεντρική Διοίκηση. Το δεδομένο αυτό φανερώνει ότι οποιαδήποτε Διοικητική μεταρρύθμιση σχεδιασθεί θα πρέπει να περιλαμβάνει την απρόσκοπτη επικοινωνία και λειτουργικότητα μεταξύ του Α' και Β' βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης. Η συνεργασία μεταξύ της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των άλλων κρατικών υπηρεσιών πρέπει να τεθεί σε νέες βάσεις. Η δημιουργία πρωτοκόλλων και διαδικασιών συνεργασίας και επικοινωνίας, η υποχρεωτική συνεπικουρία, η μεταφορά γνώσεων και δεξιοτήτων πρέπει να είναι θεσμοθετημένη και υποχρεωτική. Η έκφραση «συνέχεια του Κράτους» αφορά το σύνολο της κρατικής δομής, είναι αμφίδρομη και δεν πρέπει να διακόπτεται με κάθε Κυβερνητική αλλαγή. Η δημιουργία ισχυρής Υπηρεσιακής κουλτούρας απαιτεί μακροχρόνιες προσπάθειες και η επιτυχία της ή όχι αντικατοπτρίζεται στην γνώμη και την στάση των πολιτών άμεσα ή έμμεσα. Η ισχυροποίηση της τοπικής Αυτοδιοίκησης ενεργοποίησε τον πολίτη και επανέφερε τα

προβλήματα του πιο κοντά στον φορέα επίλυσης τους. Οι πολίτες διεκδικούν και εξειδικεύουν αιτήματα προς τους Δήμους και τις Περιφέρειες οι οποίες με την σειρά τους καλούνται να τα αντιμετωπίσουν. Ταυτόχρονα οι ίδιοι απαιτούν η έκφραση της γνώμης τους μέσω τοπικών φορέων και συλλόγων (επιμελητήρια, σύλλογοι κλπ.) να λαμβάνεται υπόψη στην χάραξη της πορείας των κοινών των Δήμων και των Περιφερειών. Οι Περιφέρειες θα έχουν ξεχωριστό και καθοριστικό ρόλο στην πορεία της χώρας μας. Η πορεία αυτή απαιτεί σταθερά βήματα στον τομέα των διοικητικών αλλαγών, με σαφή αλλά και ισορροπημένη διάχυση των εξουσιών στους φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας τα οποία ανακοινώθηκαν το 2017, ένδεκα ελληνικές περιφέρειες βρίσκονταν το 2015 κάτω από το 75% του μέσου κοινοτικού κατά κεφαλήν ΑΕΠ. (<http://www.protothema.gr/economy/article/667155/eurostat-treis-stis-eikosi-ftohes-perifereies-tis-ee-einai-ellinikes-/>). Το χαμηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ελλάδα, το 2015 σημειώθηκε στις Περιφέρειες της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και στην Ήπειρο (48%). Ακολουθούν η Δυτική Ελλάδα (50%), η Θεσσαλία (51%), η Κεντρική Μακεδονία και το Βόρειο Αιγαίο (52%), η Πελοπόννησος (56%), η Στερεά Ελλάδα και η Κρήτη (58%), η Δυτική Μακεδονία και τα Ιόνια Νησιά (63%). Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, οι Περιφέρειες της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, η Ήπειρος και η Δυτική Ελλάδα κατατάσσονται ανάμεσα στις 20 φτωχότερες περιφέρειες της ΕΕ, στις οποίες καταγράφονται τα χαμηλότερα ποσοστά κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Τα παραπάνω στοιχεία επιβεβαιώνουν δυστυχώς ότι η Ήπειρος δεν κατάφερε μετά το 2011 να αποκτήσει ρυθμούς ανάπτυξης οι οποίοι θα ήταν ικανοί να την βοηθήσουν να ξεφύγει από τις τελευταίες θέσεις μεταξύ των υπολοίπων Περιφερειών. Τα αποτελέσματα αυτά έχουν να κάνουν βέβαια περισσότερο με την οικονομική δύνη στην οποία μπήκε συνολικά η Χώρα, παραμένει όμως και ίσως να παγιώνεται το φαινόμενο όσον αφορά την Ήπειρο. Θα αδικούσε θεωρούμε την Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ και Β΄ Βαθμού εάν της αποδιδόταν ο κυρίαρχος ρόλος της αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης σε τοπικό επίπεδο όπως π.χ. η σημαντική μείωση της ανεργίας ή η προσέλκυση επενδύσεων. Οι παρεμβάσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ Βαθμού μπορούν έμμεσα να απαλείψουν μέρος των ευρύτερων οικονομικών προβλημάτων με μέτρα όπως οι προσλήψεις Κοινοφελούς Εργασίας, η μείωση ανταποδοτικών τελών για ευπαθείς ομάδες, η

στήριξη του Τουριστικού κλάδου κ.α. δεν μπορούν όμως να ανατρέψουν πλήρως τα δεδομένα.

Το καθολικό αίτημα των τοπικών κοινωνιών για ανάπτυξη καθοδηγεί και προσανατολίζει την Τοπική Αυτοδιοίκηση να σχεδιάζει και να ενεργεί με βάση αυτό το κριτήριο. Η Περιφέρεια Ηπείρου έχει εκπονήσει το δικό της Αναπτυξιακό Πρόγραμμα για τα έτη 2014-2020. Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου 2014-2020, με συνολικό προϋπολογισμό 325 εκατ. € περίπου,

αναλύεται σε 7 άξονες, εκ των οποίων οι 2 αφορούν την Τεχνική Βοήθεια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ). Συνοπτικά, οι 5 άξονες είναι οι εξής:

α/α	ΑΞΟΝΑΣ	Π/Υ (€)
1	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΠΕ (ΕΤΠΑ)	43 εκατ
2	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (ΕΤΠΑ)	131 εκατ.
3	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ (ΕΤΠΑ)	74 εκατ.
4	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΥΓΕΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ (ΕΤΠΑ)	29 εκατ.
5	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ (ΕΚΤ)	42 εκατ.

<http://www.php.gov.gr/component/content/article/2-uncategorised/4294-epix-pr-2015-2019.html>)

Οι αρχές της Στρατηγικής «Έξυπνης Εξειδίκευσης» (smart specialization) Ηπείρου, όπως αυτές υιοθετήθηκαν από τις εποπτεύουσες υπηρεσίες και όργανα της Ε.Ε., μέρος των οποίων ενσωματώνονται στο ΠΕΠ Ηπείρου, είναι απόλυτα συμβατές με τις αρχές του Στρατηγικού Σχεδίου της Περιφέρειας Ηπείρου. Η έξυπνη εξειδίκευση είναι μία στρατηγική προσέγγιση για να δοθεί προτεραιότητα για δημόσιες επενδύσεις στην έρευνα και καινοτομία για την οικονομική μεταμόρφωση των περιφερειών. Ο σχεδιασμός για την «Έξυπνη Εξειδίκευση» στην Περιφέρειά μας

ανέρχεται στα 111 εκατ. € περίπου και στηρίζεται σε τέσσερις πυλώνες- πόλους σχεδιασμού:

α/α	ΠΥΛΩΝΑΣ	Π/Υ (€)
1	Πρωτογενής τομέας και Αγροδιατροφικός τομέας	29,4 εκατ.
2	Βιομηχανία της εμπειρίας για τον τουρισμό & πολιτισμό (Δημιουργική βιομηχανία)	28,1 εκατ.
3	Νέα Επιχειρηματικότητα σε συνεργασία με τους ερευνητικούς & ακαδημαϊκούς φορείς της περιοχής (ΑΕΙ – ΤΕΙ – κλπ.)	13,4 εκατ.
4	Υγεία (ιατρικός τουρισμός) & την Ευεξία (ιαματικός τουρισμός)	40,1 εκατ.

Επίσης

- από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΥΜΕΠΕΡΑΑ (τομέας: Περιβάλλον) θα αντληθούν 87,6 εκατ. € εκχώρηση: 32,6 εκατ € και τομεακό: 55εκατ.€ (ΠΕΣΔΑ – λύματα – ΜΕΑ)
- από το Πρόγραμμα Αγροτική Ανάπτυξης 125 εκατ. € περίπου (αναμένεται η οριστικοποίησή του –εκχώρηση- από το αρμόδιο υπουργείο)
- συμμετοχή σε Διμερή διασυνοριακά προγράμματα (INTERREG Ελλάδα-Ιταλία, Ελλάδα-Αλβανία), όπου περιλαμβάνονται έργα περιβάλλοντος, έργα διατήρησης πολιτιστικής κληρονομιάς, και έργα ενεργειακής αναβάθμισης δημόσιων εγκαταστάσεων).
- συμμετοχή σε Πολυμερή διασυνοριακά προγράμματα (Adrion, Balkan Mediterranean, South East Europe, MED), όπου και περιλαμβάνονται έργα διαφύλαξης φυσικών πόρων και έργα κοινής στρατηγικής σε εξειδικευμένους τομείς (όπως τουριστικός τομέας, θαλάσσιων μεταφορών, αλιείας, ιχθυοκαλλιέργειών κ.α.), στις αντίστοιχες γεωγραφικές ενότητες.

Η συνοπτική παρουσίαση κάποιων συγκεκριμένων δράσεων που έχουν αρχίσει ήδη να υλοποιούνται, καταδεικνύει ταυτόχρονα και την αναπτυξιακή πορεία που ακολουθείται. Οι δράσεις που θα παρουσιαστούν είναι το Πρόγραμμα Νέοι Αγρότες, η ανάδειξη των αρχαίων θεάτρων σε συνεργασία με τον φορέα «Διάζωμα», η Τουριστική Προβολή της Ηπείρου και τα αποτελέσματα της διαμεσολάβησης του Συνηγόρου του Πολίτη. Το πρόγραμμα «Εγκατάσταση Νέων Γεωργών» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της Ελλάδος 2014-2020 ύψους 140 εκ. ευρώ, αφορά φυσικά και νομικά πρόσωπα τα οποία ή οι εκπρόσωποι των οποίων θα πρέπει να έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους και να μην έχουν υπερβεί το 41ο έτος της ηλικίας τους ενώ θα πρέπει να είναι μόνιμοι κάτοικοι της Περιφέρειας Ηπείρου για την Ήπειρο. Το ποσό της οικονομικής στήριξης κυμαίνεται από 17.000€ έως 22.000€ ανάλογα με την μελλοντική κατεύθυνση της εκμετάλλευσης (φυτική, κτηνοτροφική ή μικτή) και του χαρακτηρισμού της περιοχής κατοικίας του αρχηγού της εκμετάλλευσης ως ορεινή, μειονεκτική ή λοιπή. Στην Ήπειρο έχουν κατατεθεί μέχρι το τέλος του 2016, 320 αιτήσεις και ο προϋπολογισμός συνολικής δαπάνης φτάνει τα 5.100.000 ευρώ. Το πρόγραμμα περνά μέσα από τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των Περιφερειακών Ενοτήτων του τόπου μόνιμης κατοικίας των υποψηφίων. Η υλοποίηση αυτού του προγράμματος θα βοηθήσει στην μείωση της ανεργίας και ταυτόχρονα στην μεγαλύτερη ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα που είναι επιτακτική ανάγκη.

Η Περιφέρεια Ηπείρου, το Υπουργείο Πολιτισμού, μαζί με το σωματείο «Διάζωμα» δημιούργησαν ένα πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Εδαφικής Επένδυσης που αφορά την εξασφάλιση των υποδομών των αρχαίων θεάτρων της Ηπείρου και την δημιουργία αξιόλογων περιηγητικών διαδρομών σε αυτά. Το πρόγραμμα αυτό εντάχθηκε στο ΕΣΠΑ 2014-2020 και έχουμε ήδη κάποιες χρηματοδοτήσεις. Έτσι έχουμε το έργο «Αποκατάσταση - Ανάδειξη αρχαίου θεάτρου Κασσώπης (Α΄ Φάση)» ύψους 1.000.000 ευρώ, «Εργασίες ανάδειξης και διαμόρφωσης του αρχαιολογικού χώρου του Μικρού θεάτρου της Αρχαίας Αμβρακίας», με δημόσια δαπάνη 749.400,00. «Συντήρηση, αποκατάσταση, ανάδειξη του θεάτρου και των άλλων μνημείων του Ιερού της Δωδώνης- Φάση Α», με χρηματοδότηση 5,000,000.00. Πράξη συνολικού προϋπολογισμού 2.800.000 ευρώ για την προστασία, συντήρηση και αποκατάσταση του Μεγάλου Θεάτρου Νικόπολης (β΄ φάση). Συντήρηση Θεάτρου Γιτάνων με συνολική δημόσια δαπάνη 1.200.000 ευρώ κ.α. Οι χρηματοδοτήσεις αυτές έχουν

πολλαπλά οφέλη, πρώτα για την συντήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και δευτερεύοντα για τον αναπτυξιακό ρόλο που προσφέρουν. Τα προγράμματα αυτά μαζί με άλλα που γίνονται δυναμώνουν την πολιτιστική και τουριστική θέση της Ηπείρου.

Η συμμετοχή σε μεγάλες τουριστικές εκθέσεις αλλά και σε εκθέσεις προϊόντων είναι κομβικής σημασίας προκειμένου να προβληθεί διεθνώς η Ήπειρος και τα προϊόντα της. Η διαφορά σε σχέση με παλαιότερες συμμετοχές είναι η άμεση και δυναμική συμμετοχή των ίδιων των ενδιαφερομένων τουριστικών επαγγελματιών και παραγωγών με τα προϊόντα τους και όχι απλά η παρουσία ενός περιπτέρου. Ενδεικτικά αναφέρουμε το πρόγραμμα συμμετοχών για το έτος 2017. Σύμφωνα με αυτό, στη διάρκεια της χρονιάς, η Ήπειρος θα συμμετέχει:

A) Τουριστικές εκθέσεις:

- Έκθεση I.F.T. στο Βελιγράδι σε περίπτερο του ΕΟΤ το διάστημα 23-26/2/2017, στην οποία η Περιφέρεια ηπείρου συμμετέχει για 4η χρονιά
- Έκθεση I.T.B. στο Βερολίνο σε περίπτερο του ΕΟΤ. το διάστημα 8-12/3/2017, στην οποία η Περιφέρεια Ηπείρου συμμετέχει για 7η χρονιά
- Έκθεση MEDITERRANEAN PANORAMA στη Στοκχόλμη το διάστημα 17-19/3/2017, στην οποία η Περιφέρεια συμμετέχει για 3η χρονιά. Περιλαμβάνει και προβολή προϊόντων και γαστρονομίας.
- Έκθεση Ταξίδι στην Κύπρο τον Απρίλιο, στην οποία η Περιφέρεια συμμετέχει για 7η συνεχή χρονιά.
- Έκθεση εναλλακτικού τουρισμού. Tour Natur στο Ντίσελντορφ το Σεπτέμβριο.
- Έκθεση W.T.M. στο Λονδίνο σε περίπτερο του ΕΟΤ. το διάστημα 7-9/11/2017, στην οποία επίσης η Περιφέρεια συμμετέχει για 7η χρονιά.
- Έκθεση Philoxenia στη Θεσσαλονίκη το διάστημα 16-19/11/2017.
- Έκθεση Grecka Panorama στη Βαρσοβία το Δεκέμβριο, στην οποία η Περιφέρεια θα συμμετάσχει για δεύτερη χρονιά. Περιλαμβάνει και προβολή προϊόντων και γαστρονομίας.

B) Εκθέσεις προβολής προϊόντων:

- Έκθεση Food Expo στην Αθήνα το διάστημα 18-20/3/2017. Η Περιφέρεια Ηπείρου συμμετέχει για 2η συνεχή χρονιά.
- Έκθεση Griechenland Festival σε κεντρική πλατεία του Ντίσελντορφ το διάστημα 30/3-2/4/2017.
- Έκθεση Ελλάδος Γεύση στην Αθήνα το διάστημα 18-21/5/2017. Η Περιφέρεια Ηπείρου συμμετέχει για 2η συνεχή χρονιά.
- Έκθεση ANUGA το διάστημα 7-11/10/2017, στην οποία η Περιφέρεια Ηπείρου θα συμμετάσχει για 2η συνεχή χρονιά.

(<http://www.epiruspost.gr/ipiros/ioannina/42701-2017-02-08-15-27-32.html>)

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα στοιχεία του απολογισμού για το 2016 του Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης. Στον Συμπαραστάτη του Πολίτη προσέφυγαν 244 πολίτες, 102 επιχειρηματίες και 35 ομάδες πολιτών συνολικά 381 υποθέσεις από όλη την Ήπειρο, εκ των οποίων 335 από τα Ιωάννινα, 20 από την Θεσπρωτία, 15 από την Πρέβεζα και 11 από την Άρτα. Από τις υποθέσεις αυτές, οι 91 αφορούσαν την Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση, οι 63 ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές εκκρεμότητες, 32 εργασιακά θέματα και διαφορές, 46 υπηρεσίες των Δήμων, 14 την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, 61 δημόσιους οργανισμούς και υπουργεία, 41 διαφορές πολιτών και επιχειρηματιών με τις τράπεζες και 33 ποικίλου περιεχομένου. Επίσης συντάχθηκαν και προωθήθηκαν 63 έγγραφα με αιτήματα και γνωμοδοτήσεις. Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση που έδωσε στη δημοσιότητα ο Συμπαραστάτης του Πολίτη Περιφέρειας Ηπείρου οι περισσότερες προσφυγές πολιτών αφορούν το ασφαλιστικό και συνταξιοδοτικό, τις τραπεζικές διαφορές καθώς και την υπερφορολόγηση. (<http://epirusgate.blogspot.gr/2017/04/381-2016.html>). Ο όγκος των υποθέσεων που κλήθηκε να μεσολαβήσει ο Συνήγορος του Πολίτη σε ένα μόνο έτος φανερώνει τα καθημερινά εμπόδια που αντιμετωπίζει ο πολίτης στην συνεργασία του τόσο με το Δημόσιο τομέα όσο και με τομέες του ιδιωτικού τομέα π.χ. Τράπεζες. Η πλειοψηφία των υποθέσεων αφορούσε πολίτες των Ιωαννίνων και αυτό φανερώνει είτε έλλειψη ενημέρωσης των υπολοίπων Νομών ή κάποια δυσκολία πρόσβασης, φαινόμενο που έχει επισημάνει ο ίδιος ο Συνήγορος. Συνολικά αντιλαμβανόμαστε ότι είναι ένας πετυχημένος θεσμός ο οποίος πρέπει να στηριχθεί.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα κληθεί να ασκήσει τα καθήκοντα της σε ένα δύσκολο και συχνά μεταβαλλόμενο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον. Η Περιφέρεια Ηπείρου

θεωρούμε ότι σε άμεση συνεργασία με τους υπόλοιπους φορείς και ομάδες της Ηπείρου θα πρέπει να λειτουργήσει με μακροχρόνιο προγραμματισμό. Η μεγαλύτερη ενίσχυση σε πρώτη φάση του πρωτογενή τομέα σε σχέση με τους άλλους τομείς δείχνει να ανταποκρίνεται καλύτερα στις άμεσες ανάγκες για συγκράτηση του δυναμικού αυτού στις εστίες του και με προοπτικές για αύξηση του. Τα αγροτικά και κτηνοτροφικά προϊόντα και η μεταποίηση τους έχουν μεγάλες δυνατότητες απορρόφησης τόσο στην εσωτερική αγορά όσο και στο εξωτερικό. Η ανάπτυξη στον πρωτογενή τομέα πρέπει να γίνει με σεβασμό στο περιβάλλον και να συνδεθεί αρμονικά με τον τομέα του Τουρισμού. Η σταδιακή βελτίωση στον τομέα των μεταφορών βγάζει την Ήπειρο από την απομόνωση και την αναδεικνύει σαν νέο τουριστικό προορισμό. Η ολοκλήρωση νέων υποδομών (δίκτυα, διαχείριση αποβλήτων κ.α.) η συντήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς (αρχαία θέατρα, εκκλησίες, γεφύρια, μουσεία κ.α.) συμβάλουν στην δημιουργία ποιοτικού τουριστικού προϊόντος χωρίς περιβαλλοντικές εκπτώσεις. Μια νέα πρόταση που συνδέει τον Τουρισμό με τον πρωτογενή τομέα είναι η δημιουργία Αγροδιατροφικής Σύμπραξης. Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη αφορά την δημιουργία μιας Αστικής μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας με σκοπό την ανάδειξη, προβολή και προώθηση των ποιοτικών προϊόντων, τα οποία παράγονται εντός της Περιφέρειας και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του ευρύτερου Επιχειρησιακού Σχεδίου «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων». Το πεδίο δραστηριοποίησης της Σύμπραξης είναι ο πρωτογενής, ο δευτερογενής τομέας, η εστίαση και η σύνδεσή τους με τον τουρισμό. Το κυρίαρχο στοιχείο είναι ο θεσμικός ρόλος της, στην υπηρεσία του αγρότη, του μεταποιητή, του εμπόρου, του βιοτέχνη, της τοπικής κοινωνίας και των προϊόντων. Η συμβολή της είναι σημαντική στην τεκμηρίωση της αξίας των προϊόντων, ενώ σημαντικές είναι και οι συνέργειές της με τον τουρισμό και την εστίαση. Σε παρόμοια κατεύθυνση κινείται η πρόταση δημιουργίας Κέντρου Ηπειρωτικής Γαστρονομίας, ως χώρος προβολής των πιστοποιημένων προϊόντων, χώρος γευσιγνωσίας, εκπαίδευσης και σεμιναρίων, με επίκεντρο το Ηπειρωτικό γαστρονομικό πρότυπο, την παραδοσιακή κουζίνα και την Ηπειρωτική διατροφή. Επίσης ο συνεδριακός τουρισμός, ο αγροτουρισμός και η διοργάνωση αθλητικών δραστηριοτήτων συνδεδεμένων με τον τουρισμό είναι τομείς με μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης.

Ο τομέας που έχει πληγεί σοβαρά είναι ο δευτερογενής και ιδιαίτερα η βαριά βιομηχανία. Στον τομέα αυτό όμως, παρουσιάζονται και ευκαιρίες, κυρίως στον χώρο

της μεταποίησης και τυποποίησης αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων. Ωθηση δίνεται και στην δημιουργία μικρών συνεταιριστικών ομάδων για την ανάδειξη των προϊόντων κάθε περιοχής. Η δημιουργία κτηματολογίου, η ρύθμιση του χωροταξικού και το ξεκαθάρισμα στις χρήσεις γης είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για οποιαδήποτε μελλοντική επενδυτική πρωτοβουλία. Η πρόσφατη Προγραμματική Σύμπραξη μεταξύ Περιφέρειας Ηπείρου, Δήμου Αρταίων και Οικονομικού Επιμελητηρίου Άρτας για την δημιουργία Επιχειρηματικού Πάρκου στην Άρτα είναι ένα πρώτο βήμα δημιουργίας υποδομών για την υποδοχή βιομηχανικών επενδύσεων. Η έρευνα για ανεύρεση υδρογονανθράκων στην Ήπειρο τα επόμενα έτη δημιουργεί βάσιμες προσδοκίες βιομηχανικής ανάπτυξης στον συγκεκριμένο τομέα. Επίσης η αρχική συμφωνία για την δημιουργία του αγωγού φυσικού αερίου Eastern Mediterranean Pipeline ο οποίος θα ξεκινά από το Ισραήλ και την Κύπρο και θα φτάνει στην Ιταλία με μεγάλο μέρος του να διέρχεται από την Ελλάδα (Κρήτη, Ν. Πελοπόννησος, Αχαΐα, Αιτωλοακαρνανία και Θεσπρωτία) μας επιτρέπουν να αισιοδοξούμε για το μέλλον. Ξεχωριστό ρόλο θα πρέπει να διαδραματίσει το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και το ΤΕΙ Ηπείρου. Η έναρξη λειτουργίας Τμήματος Αρχιτεκτονικής στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, το αίτημα για την δημιουργία Γεωπονικής Σχολής ή άλλων τμημάτων, η δημιουργία Γεωπονικού Πάρκου στην Άρτα κ.α. είναι ζητήματα που απαιτούν την υποστήριξη και την συνεργασία όλων των φορέων για την επιτυχή ολοκλήρωσή τους. Η λειτουργία της Αυτοδιοίκησης ιδιαίτερα με την εφαρμογή του «Καλλικράτη» απέδειξε και εμπειρικά την αξία της διαβούλευσης τόσο στην ιεράρχηση των αναγκών των τοπικών κοινωνιών όσο και στον τρόπο κάλυψής τους. Ιδιαίτερα σε μια περίοδο που οι πόροι είναι περιορισμένοι και οι ανάγκες περισσότερο από ποτέ πιεστικές, το που θα κατευθυνθούν αλλά και ποια είναι τα ζητούμενα πρέπει να αναλύονται διεξοδικά. Η Ήπειρος θεωρούμε ότι θα μπορέσει να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις του μέλλοντος και η Τοπική Αυτοδιοίκηση - Περιφέρεια Ηπείρου και Δήμοι έχουν τις ικανότητες και το προσωπικό να στηρίξουν την προσπάθεια αυτή.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κόνσολας Ι. Νικ., 1997, *Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική*, Αθήνα, Παπαζήση

Πάλλης Λ. Χρήστος, 2013, *Τα Οικονομικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, Αθήνα, Ευρασία

Μαϊστρος Παναγιώτης, 2016, *Μεταρρυθμίσεις ή Επικοινωνιακές Φωτοβολίδες;*

Η Δημόσια Διοίκηση στην τριετία 2016-2018, Αθήνα, Μεταμεσονύκτιες

Πολύζος Σεραφεΐμ, 2011, *Περιφερειακή Ανάπτυξη*, Αθήνα, Κριτική

Καλύβα Χρ. Γεωργίου, 1977, *Δημόσια Διοίκηση*, Ιωάννινα, Γκούρα

Λαδιάς Απ. Χρήστος, 2014, *Ειδικά Θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, Αθήνα, Παπαζήση

Μακρυδημήτρης Αντώνης-, Σαματάς Μηνάς, Πρεβεδούρου Ευγενία, Πραβίτα Μαρία-Ηλιάνα, 2014, *4^ο Συνέδριο Διοικητικών Επιστημόνων Μεταρρυθμίσεις στη Δημόσια Διοίκηση: Δυνατότητες, Προοπτικές, Αδυναμίες*, Αθήνα- Θεσσαλονίκη, Σάκκουλα

Παπαγεωργίου Γ. Κωνσταντίνος, 2000, *Η Διοικητική Οργάνωση της Ηπείρου- Ιστορικά Στοιχεία, Ιωάννινα, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων - Γ. Τσόλη*

Υπουργείο Εσωτερικών-Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 1995, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Δευτέρου Βαθμού (Νόμοι 2218 και 2240 του 1994), Αθήνα, Εθνικό Τυπογραφείο

Μαθιουδάκι Α. Μίνωος Ανδρονόπουλου Κ. Βασίλειου, 1974, *Αποκέντρωση – Αυτοδιοικήσεις Ιστορική Εξέλιξη*, Αθήνα, Περγάμαλη

Περιφέρεια Ηπείρου, Σεπτέμβριος 2011, *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2012-2014*, Ιωάννινα

Περιφέρεια Ηπείρου, Μάιος 2015, *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019*, Ιωάννινα

Περιφέρεια Ηπείρου- Έργο Adriatic Route for Thematic Tourism, 2011, *Στρατηγικό και Επιχειρησιακό Σχέδιο για την Ανάπτυξη και την Προώθηση του Θεματικού Τουρισμού στην Περιφέρεια Ηπείρου*

Μούστου Φωτεινή, Νοέμβριος 2008, *Η Δομή και Οργάνωση των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων : Η περίπτωση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Καρδίτσας*, Αθήνα, Ε.Κ.Δ.Δ.Α.- Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Φιωτάκη Ευαγγελία, Χειμερινό εξάμηνο 2013-2014, *Η Οργάνωση της Περιφέρειας (της αυτοδιοικούμενης)*, μελέτη Περιφέρειας Αττικής, Καλαμάτα, Α.Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας

Κούρος Λεωνίδα, 2007, *Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, σχέσεις μεταξύ Α' και Β' βαθμού, σχέσεις Ν.Α. – Κράτος και Ν.Α. - Πολίτη. Η περίπτωση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων*, Καλαμάτα, Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας

Βλιάμος Σπυρίδων, 2008, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, *Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Περιφερειακή – Τοπική Ανάπτυξη – Περιβάλλον-Πολιτισμός-Τουρισμός, ΥΠ.Ε.Π.Θ. – Ε.Ε.*

ΝΟΜΟΙ

Ν.3852/2010 "Νέα Αρχιτεκτονική τη Αυτοδιοίκηση και τη Αποκεντρωμένη Διοίκηση - Πρόγραμμα Καλλικράτης" (ΦΕΚ Α87/07-06-2010)

Ν.2218 και 2240 του 1994 Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Δευτέρου Βαθμού

Ν.2539/1997 Σχέδιο « Ιωάννης Καποδίστριας»

Δημοσιεύσεις στο διαδίκτυο

Ιστότοπος (website)

Περιφερειακή Ανάπτυξη –Περιφερειακές ανισότητες. Εισαγωγικές Έννοιες Διδάσκων Ι. Σαγιάς Επίκουρος Καθηγητής ΕΜΠ. Διατίθεται στο Ι. Σαγιάς, portal. survey.ntua.gr/main/studies/environ/6406/envplan_regdev01.pdf Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017.

Θεωρητικοί και Θεωρίες Περιφερειακής Ανάπτυξης Χ. Απ. Λαδιάς Πανεπιστήμιο Στερεάς Ελλάδας Διατίθεται στο openeclass.panteion.gr/modules/document/file.php/TM1104/Ενότητες/2.pdf-X. Απ. Λαδιάς Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017.

Περιφερειακή – Τοπική Ανάπτυξη, 2008, Σπυρίδων Βλιάμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων Διατίθεται στο repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3475/1039.pdf Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017

Δημήτρης Καλλιώρας, Νοέμβριος 2011, Η έννοια της Ανθεκτικότητας στην Περιφερειακή Επιστήμη

Διατίθεται στο www.prd.uth.gr/uploads/discussion_papers/2011/uth-prd-dp-2011-04_gr.pdf Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017

Πρόγραμμα Ανασυγκρότησης της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης «Ιωάννης Καποδίστριας»

Διατίθεται στο (<http://www.ypes.gr/kapodistriasis/greek/kapo/program.htm#03>) Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017

Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμ.140, «Οργανισμός της Περιφέρειας Ηπείρου», 2010
Διατίθεται στο www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ffa70e.../140perifereia_Hpeirou.pdf Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017

Κείμενο Δημόσιας Διαβούλευσης, 10-01-2010, Αρχές Νομοθετικής Πρωτοβουλίας για την Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης «Πρόγραμμα Καλλικράτης» Διατίθεται στο www.tedk.gr/dat/3FB2CFBB/file.pdf Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017.

Πρόγραμμα Καλλικράτης Διατίθεται στο www.kallikratis.eu Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017.

Περιφέρεια Ηπείρου, Σεπτέμβριος 2011, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2012-2014 Ενότητα Α', Ιωάννινα Διατίθεται στο www.php.gov.gr/docs/Stratigikos_Shediasmos.pdf Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017.

Περιφέρεια Ηπείρου, Μάιος 2015, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου 2015-2019, Ιωάννινα Διατίθεται στο www.php.gov.gr/region/περιφερειακές-ενότητες/2.../4294-epix-pr-2015-2019.html Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017.

Περιφέρεια Ηπείρου, Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων, Διατίθεται στο www.php.gov.gr/docs/kalathi_total.pdf Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017.

Περιφέρεια Ηπείρου, Οδηγός του Πολίτη της Περιφέρειας Ηπείρου, Διατίθεται στο www.politis.gov.gr Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017.

Πρακτικά της 4^{ης} Γενικής Συνεδρίασης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 30 Μαρτίου 2016, Ελεγκτικό Συνέδριο, Διατίθεται στο <https://www.elsyn.gr/.../17%20GEN.ΣΥΝ.04%20%28Στοχευμένοι%202016%29.pdf>

Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017.

Βιβή Τσίρκα και Μιχάλης Τσιάβος Ορκωτοί Ελεγκτές, Άρθρο αναδημοσίευση από το Ενημερωτικό Δελτίο Απριλίου 2016 ΣΟΛ ΑΕ Διατίθεται στο <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/23507> Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017.

Υπουργείο Οικονομικών, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Διατίθεται στο

<http://www.dikaiologitika.gr/eidhseis/oikonomia/62710/ypoik-diethni-logistika-protypa-sto-dimosio> Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017.

Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας Διαχείριση Αποβλήτων : Θεσμικό Πλαίσιο – Ρόλοι και Αρμοδιότητες Εμπλεκόμενων Φορέων, Αθήνα, Απρίλιος 2013, Διατίθεται στο civilprotection.gr/sites/default/gscp_uploads/DiaxirisiAprovliton_el_GR.pdf Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017.

Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας Μελέτη για την Στρατηγική της ΚΕΔΕ για το Μεταναστευτικό Πρόβλημα και Επιχειρησιακός Σχεδιασμός για την Χρηματοδότηση Δράσεων «Σχέδιο Θέσεων για την διαχείριση του μεταναστευτικού προβλήματος από τους Δήμους της χώρας», Ιούνιος 2016, Διατίθεται στο http://www.ita.org.gr/el/images/meletes_ita/parousiasi_meletis-ITA_2-1.pdf Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017.

Ένωση Περιφερειών Ελλάδας Διατίθεται στο www.enpe.gr Πρόσβαση στις 20 Ιανουαρίου 2017.

Άρθρο εφημερίδα Πρώτο Θέμα , 30-03-2017 , EUROSTAT : Τρείς στις είκοσι πιο φτωχές Περιφέρειες της Ε.Ε. είναι Ελληνικές. Διατίθεται στο

<http://www.protothema.gr/economy/article/667155/eurostat-treis-stis-eikosi-ftohes-perifereies-tis-ee-einai-ellinikes-> Πρόσβαση στις 30 Μαρτίου 2017.

Epiruspost.gr Άρθρο, 08-02-2017, Σε ποιές Διεθνείς Εκθέσεις θα ταξιδεύσει η Ήπειρος Διατίθεται στο

<http://www.epiruspost.gr/ipiros/ioannina/42701-2017-02-08-15-27-32.html>

Πρόσβαση στις 08 Φεβρουαρίου 2017.

Epirusgate.gr Άρθρο 02-04-2017, Ήπειρος 381 άτομα προσέφυγαν το 2016 στο Συμπαραστάτη του Πολίτη. Διατίθεται στο

<http://epirusgate.blogspot.gr/2017/04/381-2016.html> Πρόσβαση στις 02 Απριλίου 2017.

Ετήσια Έκθεση Έτους 2016 του Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης της Περιφέρειας Ηπείρου 10-03-2017, Περιφέρεια Ηπείρου Διατίθεται στο <http://www.php.gov.gr/apofaseis/perifereiako-symvoylio/5905-etisia-ekthesi-etous-2016-tou-symparastati-tou-politi-kai-tis-epixeirisis-perifereias-ipeirou.html>.

Πρόσβαση στις 10 Μαρτίου 2017.

